



FM 100.2 MHz
17-05 óráig

Interjú

- **Gönczöl Katalin**
az állampolgári jogok biztosa
- **Fejér Dénes**
A Magyarok Világszövetségének elnökségi tagja

Napló

- **Ilia Mihály**
Irodalomtörténész

Zsigmond Vilmos operatőr a Filmtékában

Találkozás Oszkárral



Sulyok Máté

„Sokszor jártam ide moziba gyerek-, és középiskolás koromban. Utoljára 1951 augusztusában voltam ebben az épületben” – kezdi el Zsigmond Vilmos, idő hiányában csak az elektronikus média kérdéseire adott vála-

zait. A világhírű operatőrrel október 30-án a Szegedi Mozgóképf Kft. sajtótájékoztatót és közönségtalálkozót szervezett. A két beszélgetés között levetítették A föld című vizsgafilmjét, majd a Richard Donner rendezte Maverick-et.

(Folytatás a 11. oldalon)

Szeged és Algyő válópere

Hűtlen elhagyás



Szegedtől 5346 fő és 70 négyzetkilométer „válik”. A házasság, amelybe a 70-es években az olajkutak felügyelete miatt kényszerítették Algyőt, a jövő évtől felbomlik. A két települést elválasztó óriási terület gátat szabott a falu fejlődésének – mondják a gyeiek.

Kapás Csilla

1996. október 27-én Algyő lakossága népszavazáson döntött az elszakadásról. A korábban 700 évig önálló falu eddigi próbálkozásai sikertelenek voltak, idén elegendő számú lakos járult az urnák elé. 4241-ből 2638 érvényes szavazat volt, ebből 1923-an voksoltak az függetlenség mellett.

(Folytatás a 8. oldalon)

Edzőparadicsom Floridában

Amerikában rúgott labdába

Kovács Attila

Tornyai Barnabás négy évvel ezelőtt elhagyta a szülőföldjét. Tette mindezt azért, hogy a Győr edzőjeként egy vesztes mékőzést követően – állítólag – megüti egy újságíró. Érezte, hogy ki kell szabadulnia az őt körülvevő milióból. Érezte, minél messzebb kell utaznia, mert csak így – távol az emlékektől – tud számot vetni életével. Meg sem

állt az óceán túlsópartjára, Amerikában telepedett le véglegesen. Az újvilágban elismerték munkáját, megbecsülték. Tornyai Barnabás viszont ott akarja újra megszerezni az emberek megbecsülését, ahol munkásságát kezdte. Nyáron a második vonalban szereplő Diósgyőrhöz szerződött. Főállású edzőink közül csak ő mondhatja el magáról, Amerikából jöttem, mesterségem címere: futballedző. (Interjú a 15. oldalon)

HÖKOSZ

Kidolgozott tandíjkompenzáció

A kormány szeptember elején elfogadta a felsőoktatási hallgatók számára nyújtható juttatásokról, és az általuk fizetendő térítésekről szóló rendeletet. Az 1993-as felsőoktatási törvény alapján a tandíjat csak kompenzációs rendszerrel együtt lehetett bevezetni, ám az erre vonatkozó pontokat eltörölték, az új rendelet pedig az adókedvezményen és az intézményen belüli diákmunkán kívül nem tartalmaz más kompenzációs lehetőséget.

Mivel a HÖKOSZ ezt nem tartja elfogadhatónak, kidolgoztak egy saját kompenzációs javaslatcsomagot, amelyben a legfontosabbnak azt tartják, hogy mindenki számára elérhetővé váljon a felsőoktatás.

(A kompenzációs csomagról szóló cikkünket az 5. oldalon olvashatják.)

Internet kávéház

Computer habbal

Minden hallgatónak lehetősége van arra, hogy használhassa az egyetemi számítógépes kabineteket. De ezek a nagy felhasználói létszám, s bizonyos technikai feltételek hiánya miatt nem teszik lehetővé, hogy gyorsan, hasznosan lehessen dolgozni az információs szupersztrádán. Hamarosan újabb lehetőség várja Szegeden a számítógép felhasználókat: Internet-kávéház nyílik a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola egykori alagsori klubjában, a Tamási Áron Klub helyén. A vállalkozás országos viszonylatban is újak számít, hiszen eddig csak Budapesten és Kecskeméten működik hasonló klub. Az új létesítmény célja az, hogy mindazok, akik majdan igénybe veszik a kávézót, az Internetet mint szolgáltatást egy egészen más oldalról ismerjék meg.

A kávéház megnyitása azonban egyelőre késik.

(Részletek a 4. oldalon.)

MEFHOSZ:

Ki az elnök?

Hallgatói tömegbázishány, üres folyószámla, személyi ellentétek. Nagyjából ezekkel a szavakkal jellemezhető a Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetségének (MEFHOSZ) jelenlegi állapota.

Október 19-én összeült a szövetség Küldöttgyűlése, ahol új elnökséget választottak. Bercsényi László megbízását visszavonták, és új elnöknek az egyik korábbi alelnököt, Megay Róbertet választották meg. Vészhelyi

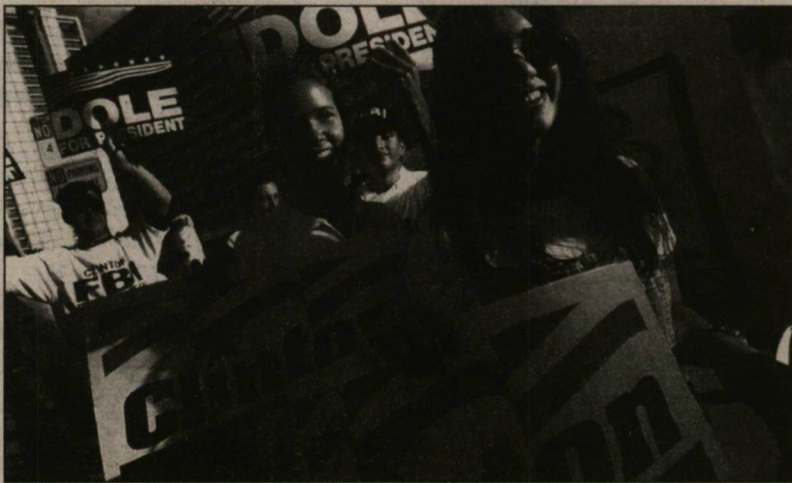
és Thürmer alelnökök megmaradtak pozíciójukban. A Küldöttgyűlés szavazás útján döntötte el, hogy elhatárolódik az október elsejei tüntetéstől.

Ám Bercsényi semmisnek tekinti a döntéseket, és továbbra is MEFHOSZ elnökként tevékenykedik, nyilatkozik. Megay Róbert szerint azonban az exelnöknek már csak a jobboldali ifjúsági szervezeteknél van hitele.

(Cikkünk az 5. oldalon olvasható)

Választások az USA-ban

Célbakocogás



Langó Károly

Amerikában lassan véget ér az elnökválasztási kampány. November 5-én a választók eldöntik, hogy a két, nagy történelmi múltú visszatekintő párt jelöltjeire vagy a harmadik utat hirdető texasi milliárdosra szavaznak.

Ross Perot, aki Reform Párt néven

új pártot alapított, nem lesz képes megismételni az 1992-es választásokon elért 19%-os eredményét – vélik a megfigyelők. Szavazóbázisa az elmúlt időszakban mindössze 3%-ra apadt. Ennek tudható be az is, hogy az elnökjelölteknek rendezett tévévitán részt sem vehetett. Viszont az ellenfelek oldalán sem ment minden olajozottan.

(Folytatás a 6. oldalon.)

SPORT

15-16. old.

Kétheti sportmix

Kispályás labdarúgás

Röplabda mix

TOP TEN



Tíztes lista a Fotex Records november 4-10. közötti eladása alapján.

1. DJ Bobo: World in Motion
2. Happy Gang: Dauer
3. Party Box (válogatás)
4. Kozmix: 200%
5. Blürrchen: Herzfrequenz
6. Republic: Igen
7. Dance Action: 4.
8. Kelly Family: Almost Heaven
9. Faithless: Reverence
10. George Michael: Older

Felsőoktatási intézmények integrációja

Lassú folyamat

Lassan közelednek egymáshoz a felsőoktatási intézményei. Pedig két év múlva csupán azok kaphatják meg az egyetemi, illetve főiskolai státust, akik több tudományterületen, karon, szakon oktatnak s kutatnak. A kívánt integráció megvalósításához csaknem 30 milliárd forint áll rendelkezésre, amelyet pályázattal nyerhetnek el a társulni kívánó főiskolák, egyetemek. A Felsőoktatási Fejlesztési Alap (FEFA) nemrég zárult „előminősítő” pályázatára 49 intézmény 17 tervezetet nyújtott be, amelyből nyolcat fogadtak el.

Dinya László, a művelődési tárca felsőoktatásért felelős államtitkára elmondta: az együttműködés valamennyi felsőoktatási intézmény számára bizonyítható szakmai és gazdasági előnyökkel jár, és a szövetség ésszerű földrajzi távolságot ölel át. A győztes „nyolcak” közül első helyen került tovább a leginkább „integrációérett” két nagy vidéki komplexum: a szegedi egyetem és a Debreceni Egyetemi Szövetség; ezek a városokban lévő összes felsőoktatási intézményt közös irányítás alá vonják, ezzel egy-egy nagy városi universitást hoznak majd létre. A győztesek külön érdeme, hogy sikerült bevonniuk a közös véder-

nyő alá az ottani orvosegyetemeket is, ami egyelőre sem Budapesten, sem Pécsen nem sikerült.

A FEFA ügyvezető elnöke, *Benczúr András* szerint az egyetemek és főiskolák többsége még mindig vár, reménykedik abban, hogy az integrációs alapokon kívül másféle fejlesztési forrásokhoz is hozzájuthat.

Továbbra is erős az intézmények ellenállása az integrációval szemben, mert a feladatok racionális megosztása jelentős érdekeket sért. Sokan ezért inkább belemennek olyan, hajuknál fogva előrángatott látszattevékenységbe, amelyekben saját felségterületeik nem sérülnek. A szakemberek egy része viszont úgy véli, hogy egy általános, mindenre kiterjedő fejlesztési terv nélküli integrációs kampány sem lesz képes jelentős változásokat előidézni a magyar felsőoktatásban.

(Népszabadság)

Pozitívan értékelték a Szegedi Universitas integrációs terveit a Világbank képviselőjében Szegeden járt amerikai szakemberek – tudtuk meg *dr. Rácz Béla* rektorhelyettestől.

Tisztázatlanok a tandíjhitel feltételei

A tandíjhitel és az elõtakarékossági konstrukció vázlatáról tárgyalt a pénzügyi és a művelődési tárca a múlt héten. A tervezet lényege, hogy a két rendszert összekapcsolva a felsőoktatási hallgatók hitelfelvételének feltétele minimálisan egy év elõtakarékoskodás lenne.

Az állam hozzájárulna a bank által fizetett elõtakarékossági betétkamat összegéhez, így az a piacinál magasabb lenne. Az állam a hitel visszafizetésére is garanciát vállalna, ennek mértéke azonban még kérdéses. A törlesztést az érintettek egy év türelmi idő után kezdenék meg, s öt-tíz év alatt kellene a kölcsönt visszatéríteniük.

Skultéty Tamás, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Szövetségének elnöke szerint mindenekelőtt azt kellene

eldönteni, hogy a hitelt csak a tandíj vagy pedig a felsőoktatás összes költségének térítésére lehetne-e igénybe venni. Az is kérdéses, mennyit kellene a diáknak megtakarítania ahhoz, hogy hitelt vehessen fel. Tisztázni kell azt is, milyen egyéb feltételekhez kötnék a hitelfelvételt, mekkora összeget kaphatna a hallgató, kik döntenek arról, ki juthat kölcsönhöz, a bankok határoznák-e meg a hitelkamat mértékét vagy az állam, s az milyen magas lenne.

Skultéty szerint a legfőbb gond az, hogy összeköthető-e a két rendszer, hiszen valószínű, hogy sokkal többben szeretnének majd hitelhez jutni, mint ahányan megengedhetik maguknak az elõtakarékosságot.

(Népszabadság)

Bővülő lehetőségek a BTK PC laborjában

Folytatódott a PC Labor modernizálása a Bölcsészettudományi Karon. Október 28-án a Kar új novell szerveret állított üzembe, melynek segítségével lehetővé válik a Windows alatti szövegszerkesztés és a grafikus munkák gyorsabb, kényelmesebb megvalósítása. Emellett a Kar új, tintasugaras nyomtatót is felállított, amelyen a nyomtatás minősége szebb, a lézernyomtatókéval egyenértékű lesz. Az új nyomtató használatáért rövid ideig tartó próbaüzem után költségtérítést kell majd fizetni, míg a régi nyomtatón való nyomtatás lehetősége a továbbiakban is ingyenes marad.

Ünnepi ülés az ÁJTK-n

A JATE Állam- és Jogtudományi Kara Tanácsának rendkívüli ülésén *dr. Szentpéteri István* egyetemi tanárnak 70. születésnapja alkalmából kollégái, barátai, tisztelői emlékkönyvet nyújtának át.

A rendezvényre 1996. november 8-án, 10 órakor, a kar tanácstermében kerül sor, melyen köszöntőt mond *dr. Trócsányi László* egyetemi docens, dékánhelyettes, az Alkotmányjogi Tanszék vezetője.

Kiadási előrejelzés

A Magyar Kongresszusi Iroda Egyesülés 1997-ben is megjelenteti Magyarországi Konferencia és Kiállítási Naptárát. A kiadvány az olyan magyarországi székhelyű, nemzetközi rendezvényeket tartalmazza, melyeken legalább 50 delegátus vesz részt. Az adatházisban és a naptárban való szereplés önkéntes és díjtalan.

A mellékelt kérdőív megtalálható a Pályázati Irodában, visszaküldési határideje: 1996. november 15.

HÖK-hírek

Hallgatói Önkormányzati Választásokra kerül sor 1996. november 12-14 között, a jelölt állítás utolsó határideje 1996. november 6. A választás akkor érvényes, ha a hallgatók 25 százaléka részt vesz a voksoláson.

Újra megváltozik a tandíjfizetés módja az 1996-97-es tanévben. Azok a hallgatók, akik nem kaptak mentességet, több lehetőség közül választhatnak. Kérésre a Hallgatói Iroda levonja a tandíjat az ösztöndíjából. Ebben az esetben bármikor felvilágosítást adnak a befizetett tandíjról, igazolást állítanak ki, amely alapján a tandíj 30 százaléka visszaigényelhető. Ha valamely cég, szervezet fizeti ki a tandíjat, akkor a JATE Gazdasági Hivatal (GH) Pénzügyi Osztályán kérhető számla a befizetésről.

A számlaszám, amelyre az alaptandíjat fizetni kell:

Mezőbank Rt. Szegedi Egyetemi Iroda 10600539-03330007

Az adóbevallásokhoz szükséges ösztöndíjigazolásokat január folyamán lehet felvenni a HÖK-ön. A Hallgatói Önkormányzat felhívja a hallgatók figyelmét, hogy az eseti szociális támogatás igénylésének leadási határideje 1996. november 20.

Véradás lesz a JATE Klubban 1996. november 18-án, 10-16 óráig.

A HÖKINFO legutóbbi számában megjelent adatlapokat a Hallgatói Iroda munkatársai mielőbb kéri visszajuttatni a már ismert címre.

Hallgatói Bolt és Universitas Diák Szolgáltató Központ nyílik november 18-án a Juhász Gyula Tanárképzőfőiskola alagsorában.

Pályázati felhívás

Az Alapítvány a Magyar Felsőoktatásért és Kutatásért kuratóriuma Magyary Zoltán posztdoktori ösztöndíjra írt ki pályázatot.

Pályázhatnak azok az 1992 és 1996 között kiemelkedő eredménnyel PhD vagy a jogszabály szerint azzal egyenértékű tudományos fokozatot szerzett magyar állampolgárságú oktatók és kutatók, akik a pályázat beadásának évében a 40. életévüket még nem töltötték be. Az ösztöndíjasoknak valamelyik magyarországi felsőoktatási intézményben kell kutatómunkát végezniük. Az egyéves ösztöndíj bizonyos feltételek mellett további egy évig meghosszabbítható. Az ösztöndíj összege 50 ezer forint havonta, amelyet a szerződésben meghatározott módon kiegészíthetnek.

Az ösztöndíj folyósításának kezdete: 1997. szeptember 1.

Retorikai képzés Szegeden

Ékes anyanyelvünk

Az országban elsőként indult retorikai képzés a JATE-n idén szeptembertől. Az ország több egyeteméről érkező szakemberek által vezetett ingyenes tanfolyamon szerzhető elméleti és gyakorlati tudást elsősorban pedagógusok hasznosíthatják. A megszerzett oklevél birtokában saját iskolájukban retorikát oktathatnak, vagy nevelő tevékenységük során felhasználhatják a tanultakat.

„Gondok vannak az egyetemisták körében a szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokkal” – így indokolta a képzés beindítását *dr. Tar Ibolya*, a JATE Klasszika-Filológiai Tanszékének docense, a tanfolyam kezdeményezője. Reményei szerint sikerül elérni, hogy a most még csak posztgraduális, szakosító képzésnek számító kurzust talán már jövő szeptembertől beépítsék az egyetemi oktatásba, feltehetőleg mint kötelezően választható művelődési tárgyat. Ha megvalósul, úgy ez négy féléves kurzust jelentene. Tar Ibolya szerint a középiskolába kerülő diplomások – bár ott nincs a tanrendben külön retorika óra – számos tárgyba beépíthetik az egyetemen kapott tudást. A most folyó képzésre is elsősorban középiskolai, de rajtuk kívül általános iskolai tanárok, sőt óvónők, valamint TTK-s és SZOTÉ-s oktatók is részt vesznek a tanfolyamon, összesen mintegy százán.

Minden hónapban egyszer, egymást követő – pénteki és szombati – napokon tartanak foglalkozásokat a JATE BTK épületében (Egyetem u. 2-6.), a VII-es teremben. Szeptemberben és októberben retorikatörténetet hallhattak az érdeklődők. Ez november 22-23-án a keresztény

retorikával folytatódik. Ugyanekkor *Katona Tamás* a 19. századi retorikáról tart előadást. Decemberben, januárban és februárban elsősorban gyakorlati foglalkozások lesznek, amelyeken a jelenlévők kommunikatív jellegű retorikai ismereteket szerezhetnek, többek között *dr. Büky László* tanszékvezető docenstől (JATE Magyar Nyelvészeti Tanszék). A márciusi foglalkozás témája az interperszonalitás a beszédhelyzetben (ezen *dr. Kenesei István*, a JATE Angol Tanszékének egyetemi tanára és *Laczó Zoltán*, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola docense tart előadást), az áprilisi a pszicholingvisztika (az egyik előadó *dr. Hegyi Ágnes* klinikai nyelvész és pszichológus). A májusi téma: nyelv és filozófia, amiről *dr. Kelemen János*, a JATE Olasz Tanszékének egyetemi tanára, *dr. Adamik Tamás*, az ELTE Latin Tanszékének egyetemi tanára beszél a résztvevőknek. Júniusban pedig metodológiai kérdéseket tárgyalnak meg. Az előadók névsora nem teljes, a várhatóan még ide látogatók közül *Kaposi Márton* nyelvfilozófiával, *Tóth Szergej* és *Honti Mária* kommunikációs kérdésekkel foglalkozik.

● H. Sz.

Városi hírek

A kormány számára az integráció elsősorban pénzügyi, az egyetemek számára viszont szakmai kérdés és ez állandó feszültséget okoz – jelentette ki *Pokorny Zoltán* (Fidesz-MPP), a Parlament oktatási bizottságának tagja. Pokorny a JATE vezetőjével tárgyalt az egyetemek és főiskolák tervezett egyesüléséről és a normatív finanszírozás rendszeréről.

Optimális esetben így rugalmas és versenyképes egyetemi képzés valósulhat meg, de a tervezet csupán két évre szól és ilyen formában értelmetlen, világbanki támogatás nélkül pedig lehetetlen – fejtette ki a politikus.

Az új finanszírozási rendszerről elmondta: a szegedi intézmények így jobban járnának, még akkor is, ha jelenleg az ország egyetemei és főiskolái csak a norma 70-78%-át kapják. (Délmagyarország)

A Közéleti Kávéház estjén november 7-én 18 órakor bemutatkozik *Dr. Exterde Tibor*, a Szegedi Városi Televízió új vezetője. Beszélgetőtársa a Virág Cukrászdában *Trásér László* újságíró lesz.

Ugyanitt november 15-én este hat órakor *Tölgyessy Péter* országgyűlési képviselő lesz a vendége *Márok Tamás* újságírónak. Az est címe: Az elégedetlenségek egysúlya.

A FIDESZ-MPP követelni fogja a november 7-én sorra kerülő közgyűlésen, hogy Szeged városa fizettesse vissza a Vektor Rt.-vel a privatizációs sikerdíjat – mondta *Tímár László* frakcióvezető azon a közös sajtótájékoztatón, amelyet *Balogh László*val, az MDF frakcióvezetőjével tartott október 30-án a Városházán.

Tímár elmondta: A Közbeszerzési Törvény alapján az önkormányzat és a Vektor Rt. közti szerződést semmisnek kell tekinteni azért, hogy a mintegy 132 millió forint visszakerüljön a város kasszájába.

Balogh László egyetértett a fiataldemokraták szándékával, de szerinte a szerződés semmissé tétele nem valamely pártfrakció, hanem az igazság-szolgáltatás hatásköre. Megjegyezte: a szerződés előkészítésekor az MDF túl magasnak tartotta ezt az összeget, ezért még a megállapodás előtt módosító javaslattal élt. A mostani helyzetben viszont pártja akár az ÁPV Rt.-hez is benyújtana igényt a már korábban kifizetett pénz visszatérítésére. A tájékoztató végén mindkét képviselő reményét fejezte ki, hogy a november 7-i közgyűlés után *Dr. Szalay István* polgármester személyesen fordul a Vektor Rt.-hez a visszatérítés ügyében.

Az autonómiát választották Algyő polgárai október 27-én, amikor közel 73 százalékuk a Szegedtől való elszakadás mellett voksolt. Szeged volt városrésze a jövőben község lesz, mivel az 1994-es önkormányzati törvény értelmében megszűnt a nagyközség „kategória”, amelybe Algyő 5346 lakosával a korábbi besorolási rend szerint tartozott volna.

A teljes elszakadás végére egy részletes belügyminisztériumi felmérés után a köztársasági elnök jóváhagyása tesz pontot. Ezt követően választhatják meg az algyői polgármesterüket és első képviselőtestületük tagjait.

(Délmagyarország)

EGYETEM

A kommunikáció szaklapja
JÓZSEF ATTILA TUDOMÁNYEGYETEM

Főszerkesztő: Hegedűs Szabolcs Felelős szerkesztő: Gecse Mariann A szerkesztőbizottság tagjai: Gecse Mariann (Közélet), Nádasi András (Universitas), Ökrös Csaba (A Téma), Sulyok Máté (Kultúra), Kruzsliz Dávid (Világ), Tüske Ferenc (Lapmenedzser) Hírszerkesztők: Gulyás Róbert, Molnár Tünde Rovatvezetők: Antal Zsolt (Interjú), Bara Balázs (Reflex), Orosz József (Sport), Magyar Csaba (Mix) Kiadói Tanács: Dr. Szajbely Mihály (felelős kiadó), Dr. Havas Henrik, Mikola Gyöngyi, Hegedűs Szabolcs, Keczer Gabriella, Kruzsliz Dávid Tördelőszerkesztő: Hegedűs Szabolcs, Ökrös Csaba Reklám: Tüske Ferenc Terjesztés: Pataki Emese A szerkesztőség címe: JATE BTK 6722 Szeged, Egyetem u. 2-6. II. em. Tel.: 62/454-366 vagy 62/454-000/4366-os mellék, fax: 62/454-366 Megjelenik kéthetente egyszer, 5000 példányban Ára: 30 Ft, kapható a Délir Rt. újságárusainál, egyetemi könyvtáraknál, alternatív terjesztőknél Előfizethető a szerkesztőség címén. Nyomda: Szegedi Nyomda, termelésirányító: Puskásné Hunya Ágnes 6723 Szeged, Makkosházi krt. 1. ISSN 0230 791 X

Nem vagyunk érzékenyek a szabadságjogainkra

Az alkotmány biztosította állampolgári jogok védelme olyan kategória, amely felett nem volt nehéz átsiklani az elmúlt évtizedekben. Az állampolgár védtelen volt a hatóságokkal szemben, panaszaira aligha remélhetett jogorvoslást. A rendszerváltás e téren is változást hoz. 1995-re létrehozzák az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának hivatalát, élén Dr. Gönczöl Katalin ombudsmannal. Ő és kollégái – Polt Péter helyettes, Kaltenbach Jenő, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogok Biztosa és Majthényi László Adatvédelmi Biztos – múlt heti szegedi látogatásuk során jártak a Csillag Börtönben, Nagyfán, a laktanyában, és összesítették a megyei beadványokat.

Antal Zsolt
Jásper Ferenc

– Harminc évig dolgoztam egyetemen. Jogász vagyok, de van egy szociológusi másoddiplomám, ez kellett ahhoz, hogy kriminológus legyek. Tanítottam büntető-eljárásjogot is, egyébként pedig a jog perifériáján dolgoztam. Amikor megkerestek, és több menetben próbálták rábeszélni, hogy vállaltam el ezt a feladatot, viszonylag kevés önbizalmam volt. Végül az jelentett kihívást, és ezért vállaltam el a jelölést, hogy ennek az intézménynek úgy is meg lehet teremteni a kultúráját, ha nem ragaszkodunk szó szerint a jogértelmezéshez. Lehet ez egy élő intézmény is, attól, hogy van kriminológusi múltam.

– Kik győzködték, a politikusok vagy a kollégái?

– A kollégáim minden erejükkel le akartak beszélni arról, hogy Okos Kata panaszosládája legyek, mindenki azt mondta, hogy nem szabad elvállalni.

– Az elmúlt egy év miről győzte meg? Érdemes volt belevágni?

– Ezt most még nem tudom megmondani. Azt viszont igen, hogy intellektuálisan teljes egészében leköt, teljes személyiséget kíván, és egyetlen napon egyetlen percet sem unatkozhat még.

– Hogyan éli meg a saját lehetőségeinek a korlátaival való szembeesülést, hisz sok problémára bizonyára önök sem nyújthatnak megoldást?

– Nézzék, egészen biztosan többet tudok segíteni, mint egyetemi tanárként. Engem soha nem akadályozott meg sen-

ki abban, hogy publikáljam, amit a valóságból feltártam, de – nem történt semmi. Most azért sokkal több történik, bár nem mondom azt, hogy a pálya tele van sikerélménnyel, de elfogadható arányban tudunk az emberek problémáin segíteni.

– Számszerűen?

– Az ügyek 30%-ában rendeltünk el vizsgálatot, ezen belül csak százat utasítottunk úgy vissza, hogy a hatóságot ártatlannak találtuk. Megjegyzem, egy-egy panasz nemcsak az egyén, hanem bizonyos értelemben akár egy egész falu sorát is befolyásolhatja. Attól, hogy mi – mármint az intézmény – vagyunk, csiszolódnak az emberi jogi kultúrák, ahhoz képest, hogy ebbe a vízbe ötven évig alig dobtak követ.

– Az állampolgár és a hatóságok viszonya mennyire változott meg? Oldódtak-e a félelmek az egyik oldalról, és tapasztalhatunk-e korrektebb magatartást a másik oldalról?

– Az emberek már érzékenyek arra, ha a hatóságok az ő anyagi javaikat sérítik, ha viszont az emberi méltóságukat, a szabadságjogaikat, akkor jóval kevesebb a panasz.

– Ez elvontabb dolog.

– Nem, egyszerűen nem vagyunk rá érzékenyek. Ezt én nem tudom befolyásolni, mert nagyon demagóg lenne, hogy „mostantól kezdve figyelj oda, hogy gyereként vagy öregként nem ért-e hátrányos megkülönböztetés”. Úgy tűnik, még idő kell, de ki fog ez alakulni. Én a vizsgálati jelentések publicitásával próbálom meg felkelteni az emberek érdeklődését jogaik iránt.



– Ha a leginkább felháborító ügyet kellene kiemelnie, melyik lenne az?

– Azt hiszem, az elmeszociális vizsgálat, úgy ahogy van. De én nem habórodtok fel, nekem hivatalosan kívül kell maradnom, tényszerűnek, objektívnek kell lennem. Ami az én kezembe kerül, az szigorúan szakmai anyag, rendkívül kevés szabad politikai és érzelmi szálát belevinni. Más kérdés, hogy a leírt tényeknek meg kell mozgatni érzelmeiket, mint ahogy az előbb említett esetben úgy vélem, meg is történt.

– A diákjogokról nagyon kevés egyetemi hallgatónak van teljes képe. Egyetért ezzel?

– Ha ez így van, akkor az egyetemen, de a diákokon is éppúgy számon kell kérni. Lennie kell mindenhol egy Egyetemi Szabályzatnak, egy chartának, amiben a jogok és köteleességek benne vannak, és első évben ezt mindenkinek kézbe kell kapni. Ez nem pénzkérdés, ez állampolgári jogon jár a tiszta játékszabályok jegyében.

– Az egyetem sok szempontból zárt, mereven hierarchikus rendszer. Épp ezért kívülről kevesen látnak igazán bele. Hogyan tudja a hallgató megvédeni a jogait az oktatóval, egy tanszékkal vagy az egyetem vezetésével szemben?

– Én tapasztalatból tudom, mennyire kiszolgáltatott tud lenni egy hallgató az oktatónak, ugyanakkor ez kölcsönös is lehet – egy jó rendszerben. Ott ugyanis a hallgatók visszajelzése akár az oktató bérét is befolyásolhatja, mert ha a fogyasztó nem veszi az árut, akkor ennek valahol meg kell jelennie. A magyar hallgató egyedül nem tudja megvédeni a jogait. A vizsgáztatás nyilvánosságát meg kell tartani, ha ott valami atrocitás történik, akkor a Hallgatói Önkormányzatnak az illetőért meg kell harcolnia.

– És ha nem teszi?

– Akkor le kell váltani.

Gönczöl Katalin

– Sok diák számára úgy tűnik, hogy a HÖK-ök mintha egészen másra lennének kitalálva...

– Most nem mint ombudsman, hanem mint az idősebb ember mondom, persze frázisszerűen, hogy a diákságnak magának kell megszerveznie az érdekképviseletét. És szerveződnék is, hisz a piaci szabályok itt is érvényesülnek. Egyébként az egyetemi autonómiát sem lehet áttörhetetlen falnak tekinteni, mi is áttörtük néhányszor. Ott is érvényesek az állam- és közigazgatási eljárások szabályai, az alkotmány számukra is érvényes, a diszkrimináció tilalma például megelőzi az egyetemi autonómia alkotmányos szabályozását.

– Jogszértés esetén milyen fórumokhoz fordulhat a diák?

– Először a dékánhoz, második lépésben a rektorhoz, és utána jövőnk mi. Ezek az ügyek nyugaton az ombudsmannok munkájának jelentős részét képezik, ott nagyon érzékenyek erre. Magyarországon alig érkezett eddig ilyen panasz. Mi csak akkor tudunk érdemben foglalkozni valamivel, ha az illető nem vonja vissza a panaszt, hanem végigviszi az ügyet, mert egyébként személyiségi jogot sért a vizsgálat.

– Teljesnek mondható-e Magyarországon a diákjogok törvénybe foglalása?

– Ebben a témában most nem mélyedtem el, hanem konkrét panaszokat tekintettem át, de a diákjogokat folyamatosan karban kell tartani. A felsőoktatási törvény máris számtalan sebből vérzik. Ezeket a jogokat lehet törvényi szinten keretszabályokba foglalni, de az már az egyetem vezetésén és polgárain múlik, hogy milyen lesz az egyetem chartája. ●

Gönczöl Katalin programjának részét képezte az egyetemistákkal, főiskolásokkal való találkozás október 31-én este hat órakor a jogi kari épületben. A fórumra –

„Életút”

Gönczöl Katalin, jogász, kriminológus. 1944-ben született Nagykőrösön.

Jogi tanulmányait az ELTE-n 1963-68 között végezte, majd ugyanott járta be az oktatói „szamárlétrát”, 1990-től egyetemi tanár. 1985-88 között a Jogi Kar dékánhelyettese. 1984-től a Szociológiai Intézetben kriminál-szociológiát tanít. 1983-tól a Magyar Kriminológiai Társaság főtitkára, majd 1985-től a Nemzetközi Kriminológiai Társaság igazgatótanácsának tagja, 1990-95 között főtitkárhelyettese, 1995-től elnökhelyettese. Ugyanebben az évben megválasztják az állampolgári jogok országgyűlési biztosának.

Főbb munkái: Az erőszakos bűncselekmények és elkövetők (1973 társszerző), A visszaeső bűnelkövetők tipológiája (1980), Bűnözés és társadalompolitika (1987), Bűnös szegények (1991).

Díjak, kitüntetések: Vámbéri Ruzssem-émlékrem (1985)

Cím: Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának Hivatala Bp. 1054. Tüskő u. 3. ●

amelyet az ÁJTK HÖK szervezett – sajátos, kevesen és szinte csak jogászhallgatók jöttek el. Más karok hőkös vezetői nem plakátoltatták ki az előadást (a Szegedi Egyetem is csak kevéssel előtte és más forrásból értesült az eseményről). Az már csak adalék, hogy a jelenlevők, amikor lehetőségük nyílt rá, semmit sem kérdeztek a doktortól, de hát ezzel csak saját magukat minősítették. Sokkal kínosabb, hogy a fórumon nem vettek részt más karokról. Még jó, hogy a huszonöt százalékért küzdünk... ●

A. Zs.

Az ombudsmanról

Az Országgyűlés az alkotmányos jogok védelme érdekében – kizárólag neki felelős megbízottként – választotta meg országgyűlési biztosnak 1995-ben Dr. Gönczöl Katalint és helyettesének Dr. Polt Pétert.

Az országgyűlési biztoshoz bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely hatóság, például minisztériumok, országos hatáskörű szervek, fegyveres erők, rendőrség, rendészeti szervek, nemzetbiztonsági szolgálat, igazságügyi szervek (kivéve bíróság), fővárosi, megyei és települési önkormányzatok, polgármesteri hivatalok, községi szolgáltató szervek, társadalombiztosítási önkormányzatok és kirendeltségeik, államigazgatási jogkörben eljáró egyéb hivatalok (pl. földhivatal, kárpótlási hivatal), illetve valamely közszolgáltató eljárása, ennek során hozott határozata vagy intézkedéseinek elmulasztása következtében alkotmányos jogaival összefüggésben sérelem érte vagy ennek közvetlen veszélye áll fenn.

Az állampolgár alkotmányos jogai sérülhetnek pl.: indokolatlanul lassú ügyintézés, hátrányos megkülönböztetés,

tés, nem megfelelő vagy téves tájékoztatás, a méltánytalan személyes bánásmód, a tájékoztatás indokolatlan megtagadása, jogszabálysértő határozat, illetve egyéb mulasztás következtében. Kérelem benyújtása akkor lehetséges, ha a kérelmező a rendelkezésére álló közigazgatási, jogorvoslati lehetőségeket már kimerítette, illetve jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. (Kivétel, ha az ügyre vonatkozó eljárás 1989. október 23-a előtt indult el, és/vagy ha az ügyben született jogerős határozat tizenkét hónapnál régebbi keltezésű, és nincs hatásköre arra, hogy a kérelmezőt a hatóság előtt jogilag képviselje, vagy ügyvéd helyett jogi tanácsot adjon.)

A panasz benyújtásának módja: szóban és írásban, célszerű persze csatolni a szükséges dokumentumokat.

Postacím: Országgyűlési Biztosok Hivatala 1387 Budapest Pf. 40. Tel.: 06-1-269-35-00 Fax: 06-1-269-35-29

Panasziroda címe Bp. V. Tüskő u. 3. Nyitva: Hétfő: 14-18 óra, szerda: 09-16 óra, péntek: 09-12 óra között. ●

Internet-kávéház

Computer habbal

Berta Krisztina

Minden hallgatónak lehetősége van arra, hogy használhassa az egyetemi számítógépes kabineteit. De ezek a nagy felhasználói létszám, s bizonyos technikai feltételek hiánya miatt nem teszik lehetővé, hogy gyorsan, hasznosan lehessen dolgozni az információk szupersztrádán. Erre az Irinyi-kabinet jelenti a legjobb példát, ahol olyan nagy a hálózat terheltsége, hogy sokszor nehéz rajta érdemi munkát végezni.

Hamarosan újabb lehetőség várja Szegeden a számítógép-felhasználókat: Internet-kávéház nyílik a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola egykori alagsori klubjában, a Tamási Áron Klub helyén. A kávéház üzemeltetője a Prudentia Alapítvány tulajdonában működő Universitas Közhasznú Társaság. Amint azt Fekete Csabától, az Alapítvány elnökétől megtudtuk, a vállalkozás országos viszonylatban is újak számít, hiszen eddig csak Budapest és Kecskemé-

ten működik hasonló klub. Az Universitas Diák Szolgáltató Központ részét képező kávéház létrehozásának ötlete még márciusban vetődött fel. Az új létesítmény célja az, hogy mindazok, akik majdan igénybe veszik a kávézót, az Internetet mint szolgáltatást egy egészen más oldalról ismerjék meg.

Megoldást jelenthet az új vállalkozás, ahol a rideg, számítógépes hangulat helyett nyugodt kávéházi környezet várja az oda látogatókat, akik egy pohár ital mellett nyugodt körülmények között írhatnak például levelet. A szervezők igyekeznek olyan feltételeket teremteni, hogy a kávézó egyszerre legyen kellemes beszélgetőhely, de olyan is, ahol az ember az egyetemi termeknél gyorsabban, kulturáltabb viszonyok között végezheti el munkáját. A speciális bútorokkal berendezett helyiségben 10-12 gép várja majd az érdeklődőket. Nemcsak a gyakorlott, hanem a kezdő felhasználók is nyugodtan ellátogathatnak ide. A kávéház munkatársai igyekeznek mindenben a segítségükre lenni sőt, az igényeknek megfelelően

akár rendszerkezelői tanfolyamokat is indítanak. A kávéház – a tervek szerint – a hangulat megőrzése és a gépek védelme céljából alkohol- és dohányfüstmentes lesz.

A számítógépek használatáért kb. 200 Ft óradíjat kell majd fizetni, a pontos összeget azonban még nem állapították meg. Elképzelhető, hogy a hallgatók ennél olcsóbban ülhetnek a gépek elé, mindez attól függ, mennyi pénz folyik be a támogatásokból.

A beruházások megkezdésekor 12,5 millió Ft-os költségvetéssel számolt az alapítvány, ám egy féléves tárgyalássorozat után a szponzoroknak köszönhetően sikerült ezt az összeget 3,5-4,5 millió Ft-ra lefaragni. Ennyi induló tőke szükséges a vállalkozás beindításához, és három hónapnyi zavartalan üzemeltetéséhez még akkor is, ha kevesen látogatják a kávéházat, és a vállalkozás nem lesz sikeres. A szervezők azonban bizakodóak, úgy gondolják, nemcsak a hallgatók részéről van rá igény, de a középiskolások is szívesen használnák a hálózatot. Ez a pénz azonban még hiányzik, így a kávéház nyitása is késsik. A további tárgyalások célja olyan befektetők keresése, akik lehetőleg kis tőkével rendelkeznek, hiszen az alapítvány csak így tudja megőrizni a többségi tulajdont. A szervezők bíznak benne, hogy még az idén sikerül előteremteni a szükséges összeget, s amint rendelkezésre áll, két hétre rá megnyithatja kapuit Szeged első Internet-kávéháza.



A TÁK megy, az Internet jön

Európajogi Tudományos Diákkör alakult

Európába tartunk. Aki hallja, adja át! Az út hosszú, de mi szeretnénk mielőbb hamarabb megérkezni, és az Európai Közösség tagjává válni. Különösen fontos, hogy legyenek ezen a területen képzett szakembereink, úgy jogászok, mint bölcsészek és a természettudományban járatosak is. A képzés egyéni és országos érdek is. Nemcsak a vizsgára készülhetünk, hanem önmagunkat, egymást képezhetjük. Erről beszélgettem László Mária és Novák Mária negyedéves joghallgatókkal.

Gábor György

– Honnan jött az ötlet, hogy szükség van Európai jogi TDK-ra?

L.M.: – Nyáron részt vettünk Tatán egy országos jogi szemináriumon. A program középpontjában a magyar jogrendszer harmonizációja állt az Európai Közösség (EK) jogához. Az előadások felkeltették az érdeklődésünket, láttunk benne fantáziát.

amelyeknek egyes tagjait konferenciákról, szemináriumokról már ismerjük. Természetesen főleg alapfeladatunk, hogy önképzőkör legyünk. A jogi karon működik az Európai Dokumentációs Központ (EDC) a könyvtár mellett. Ennek az anyagát is folyamatosan figyelemmel kísérik (szakfolyóiratok, pályázatok, ösztöndíjak stb....).

– Milyen élénk az érdeklődés?

L.M.: – A JATE-n létezik az Európai jogi Szakképzési és Kutatócsoport, melyet dr. Várnay Ernő docens úr vezet. Ennek keretében működik a jogi karon az ún. Európai jogi Szakképzés, amely három éves, és eddig három évfolyamot ölel fel. Ez egy bázis. Ebből kb. harminc fő vesz részt állandóan a TDK munkájában. Ez nem jelenti azt, hogy a nem EU-sok, illetve a nem jogászok nem kapcsolódhatnak hozzánk, sőt már itt vannak, és várjuk a többieket is.

– Mit csináltak egy TDK-ülésen?

L.M.: – Kéthetente találkozzunk. Ezek még központi ülések. Mindig előre

Filozófiai kerekasztal beszélgetés

Kísértetjárás Szegeden

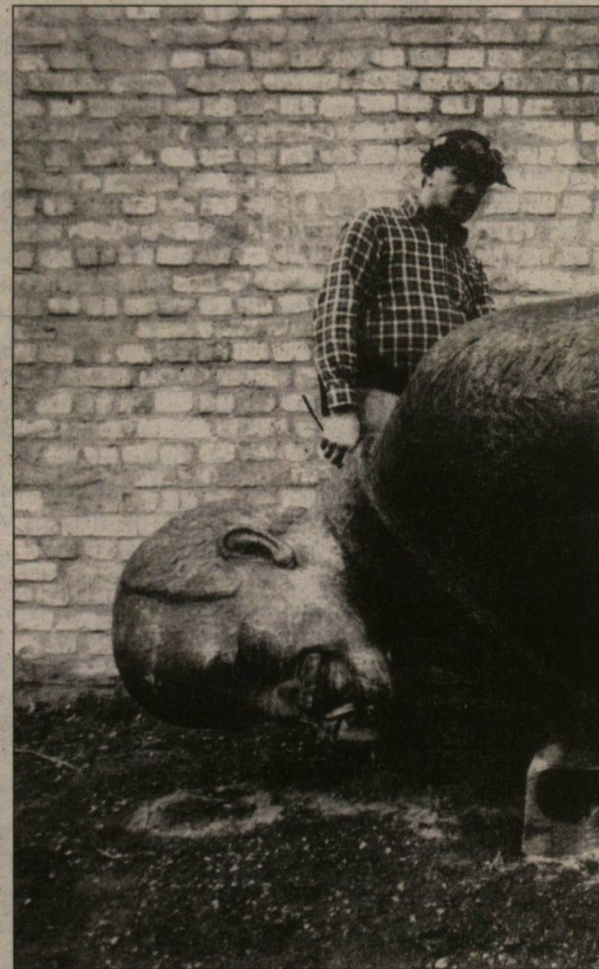
Schmidt Péter

Országos filozófiai kerekasztal-beszélgetést rendezett október 31-én, csütörtökön délelőtt az Magyar Tudományos Akadémia Csongrád Megyei Bizottság Filozófiai és Történettudományi Szakbizottsága, valamint a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Társadalomelméleti Tanszéke. A tanácskozáson az ország különböző intézeteiből és egyetemeiből (továbbá a kolozsvári egyetemről) érkező filozófiai kutatók és oktatók Jacques Derrida Marx kísértetei című könyvét tették vita tárgyává.

A Tőkei Ferenc akadémikus által megnyitott beszélgetésen a felszólalók több oldalról is görseő alá vették a XX. századi gondolkodó és a XIX. századi filozófus viszonyát. Volt, aki Derrida és Marx gondolatainak azonosságait, volt, aki különbségeit emelte ki, ám abban megegyezett a beszélgetők véleménye, hogy a mű – túl azon, hogy a háttérbe szorult marxi életmű egyes részeinek gondos elemzését adja – nagyon is aktuális problémákra hívja fel a figyelmet.

Szó esett a filozófia alkalmazásának lehetőségéről az ezredfordulón és az emberi társadalom globális problémáiról az információ korában. Derrida Fukuyama-kritikája kapcsán sor került a kapitalizmus „posztkommunista” bírálata legitim voltának megvitatására és érdekes színfoltként került elő a szociokibernetika tudományának nyitott társadalmi modellje mint egy lehetséges „posztkapitalista” berendezkedési elv a liberális világrend által gerjesztett problémák megoldására. A résztvevők egyetértettek abban, hogy a Derrida által kiemelten kezelt marxi örökség mondanivalója a filozófia két és fél évezredes hagyatékával azonos, és hogy a kritikai szellemhez való elhivatott ragaszkodás a mai értelmiség érdemi feladata.

A tanácskozás egyik szervezője és irányító elnöke, Karikó Sándor összefoglalása szerint a vita mindvégig magas szakmai színvonalú, korrekt és gondolatébresztő volt. A szervezők tervei szerint a beszélgetés anyaga hamarosan írott formában is megjelenik.



Meggdől ideológiák

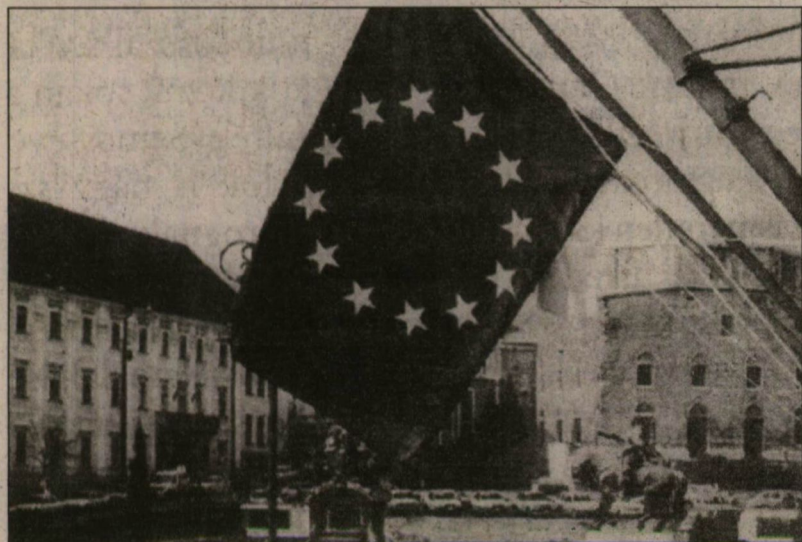
A Diákcentrum aktuális programjai

Az idén is igen sok programmal várja az érdeklődőket a Diákcentrum. November 14-én 18 órától a JATE Klubban beszélgetés keretében ismerekedhetnek meg az érdeklődők a szervezet működésével, lehetőségeivel, és azzal, hogy mit nyújt az oda ellátogatóknak. November 5-én 18 órától a kineziológiáról hallhatnak előadást az érdeklődők a Vedres szolgáltató sor 3. szám alatt. Ez olyan képességfejlesztő módszer, melynek során izomtesztel kideríthetők az egyes problémák, azok kiváltó okai, és lehetőség nyílik a megszüntetésükre is. A módszer segítséget nyújt az élet számtalan területén felbukkanó problémák – önértékelési zavarok, szorongások, fóbák, szenvedélybetegségek, depresszió – megoldásában. Ugyanitt a Soros Alapítvány támogatásával rendeznek egészségvédelmi tréninget november 8-11. között, melynek központi témája a drog, az alkohol, a dohányzás és az AIDS. Erre a kurzusra főként leendő pedagógusok jelentkezését várják, akik megismerkedhetnek az egészséges életmóddal és a káros szenvedélyek megelőzésének lehetőségeivel. A Diákcentrum tervei között szerepel egy beszélgetés szervezése a vízilabda váloga-

tattal, illetve egy olyan vitaest rendezése, melynek központi témái a pszichológiával érintkező tudományterületek lennének. Ennek a két programnak azonban még nincs pontos ideje és helyszíne, az érdeklődők a későbbiekben a Diákcentrum plakátjairól értesülhetnek a részletekről.

A második félévben autogén tréning indul, ahol a résztvevők megtanulhatnak relaxálni. Szintén a második félév programja lesz az önismereti tréning, amely mindenkinek segít önmaga és mások jobb megismerésében, személyisége fejlődésében és kapcsolatainak harmonikusabbá tételében. Ezek mellett egész évben folyamatosan zajlanak tanácsadások is, ahol mentálhigiénés szakemberek, pszichológusok és pszichiáter várja a hozzájuk fordulókat. Aki bővebb felvilágosítást szeretne kapni bármelyik programmal kapcsolatban, az keresse fel a Diákcentrum irodáját a Petőfi sgt. 30-34. szám alatt (JATE épület, földszint).

Berta Krisztina



Új szelek fújnak

– Pontosan mit?

L.M.: – Az EK és a magyar jog kapcsolata napi probléma. A munkánk során találkozni fogunk vele. Ez elsősorban a gazdasági jogra vonatkozik, de az európai normák minden jogterületre kihatnak. Az EK jogának ismerete nagy előnyt jelenthet majd a jogászok piacán.

– Mik a terveitek a TDK-val?

N.M.: – A TDK üléseit vitafórumként, alkotóműhelyként képzeljük el és nem felolvasóestnek. A TDK olyan hely ahová az ember kíváncsian érkezik, kérdésekkel, problémákkal és új információkkal. A cél: mindezeket megosztani a többiekkel, és ha van, választ kapni. Fel akarjuk venni a kapcsolatot hivatalosan is más, hozzánk hasonló szervezetekkel,

meghatározzuk, hogy a következő alkalommal mit csinálunk. Aktuális hírek, könyvek ismertetése, kiselőadások, vita-indítók és egyéb hasznos információk cseréje. Van amikor nem sikerül végigvinni a napirendi pontokat, mert a könyvismertetésből olyan vita kerekedik, hogy a kiselőadásokra nem marad idő. Végül is ez a cél, de azért a kiselőadások sem maradnak el. A későbbiekben pedig munkacsoportokat kívánunk létrehozni, hogy tovább szorosodjunk.

– Mikor és hol találunk meg benneteket?

N.M.: – Már volt két ülésünk. Jó úton haladunk, hogy hagyományt teremtsünk. Kéthetente hétfőn, öttől hétig gyűlünk össze a jogi karon.

HÖKOSZ

Kidolgozott tandíjkompenzáció

A kormány szeptember elején elfogadta a felsőoktatási hallgatók számára nyújtható juttatásokról, és az általuk fizetendő térítésekről szóló rendeletet. Az 1993-as felsőoktatási törvény alapján a tandíjat csak kompenzációs rendszerrel együtt lehetett bevezetni, ám az erre vonatkozó pontokat eltörölték, az új rendelet pedig az adókedvezményen és az intézményen belüli diákmunkán kívül nem tartalmaz más kompenzációs lehetőséget.

Berta Krisztina



Régi HÖKOSZ közgyűlés. Mindenki egyet akart?

Mivel a HÖKOSZ ezt nem tartja elfogadhatónak, kidolgoztak egy saját kompenzációs javaslatcsomagot. A legfontosabbnak azt tartják, hogy mindenki számára elérhetővé váljon a felsőoktatás. Ehhez meg kell teremteni azokat a pénzügyi forrásokat, melyek biztosítani tudják azoknak a hallgatóknak a továbbtanulását, akik képességeik alapján megérdemlik, hogy bekerüljenek a felsőoktatásba, ám szociális körülményeik nem teszik lehetővé. Ez azonban nem jelenti azt, hogy mindenkit kompenzálni kell, hiszen sokan vannak, akik képesek finanszírozni tanulmányaikat.

A diákszervezet hosszú távú kompenzációs formaként jelöli meg egy előtakarékosági rendszer kialakítását, amely külföldön már jól működik, de a magyar pénzügyi rendszertől sem idegen. A leendő hallgató a felsőoktatásba való bekerülés előtt havi rendszerességgel takarékoskodik. A bankban elhelyezett pénzből fedezi később tanulmányainak költségeit, az állam pedig magasabb kamatokkal, magasabb adózási leírásokkal, erre épülő hitellehetőségekkel biztosítaná, hogy a befektetett pénz méginkább megtérüljön.

Mivel nem minden család rendelkezik tartalékokkal, más megoldások kidolgozása is szükséges. Rövid távú kompenzációs lehetőség a hitelrendszer. A hallgató tanulmányai során fix kamatozású hitelt vehet fel, melyet meghatározott időn belül kell visszafizetnie. A garanciát az állam és a hitelt kérő együtt biztosítaná. Gazdasági szakemberek szerint azon-

ban egy ilyen hitelhez – amennyiben minden hallgató igényelné – 17-17,5 milliárd forintot kellene áldozni a költségvetésből. Ez nagy összeg, de ha hiányzik az állami garancia, a bankok olyan magas kamatokat állapítanának meg, mellyel a hitelfelvétel értelmét vesztené.

Míg a hallgatók 40%-a dolgozik rendszeresen, viták tárgyát képezi, tekinthető-e kompenzációnak, és adóköteles-e a diákmunka. Jelenleg a hallgatók munkavállalásának nincs kidolgozott jogszabályi háttere. Ugyanez érvényes az olyan munkaközvetítő szervezetekre is, mint pl. a Meló-Diák, hiszen a szövetségi törvény említést sem tesz a diákszövetkezetekről. Amíg hiányzik a jogi biztosítéka annak, hogy ha a hallgató munkát vállal, nem feketén megy el dolgozni, megkapja a bérét, s míg nincs jogszabályban rögzítve, hogy mi történik, ha baleset éri, addig a fiatalok rendkívül kiszolgáltatott helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Emellett egy egyetemista vagy főiskolás csak napi néhány órát tud vállalni másodállásban, ráadásul magas a kötött órák száma, és az egyes napokon más-más időpontokban van szabadideje. Ilyen feltételek mellett pedig senki sem alkalmazza őket hosszú távon. A legjobb persze az lehetne, ha mindenki a szakmá-

jához kapcsolódó munkakörben helyezkedhetne el, ez azonban ma teljesen irreális.

A HÖKOSZ tanulmányi szerződéses kötését is szorgalmazza. A már külföldön is létező rendszer nem kompenzációs forma, megkönnyíti a végzett szakemberek elhelyezkedését. Nyugaton olyan erős a verseny a minőségi munkaerő iránt, hogy a cégek nem várják meg a diploma megszerzését, hanem a tehetséges hallgatókat, akikről úgy ítélik meg, hogy jó szakember válik belőlük, még tanulmányaik ideje alatt magukhoz veszik dolgozni. Ez mindkét fél számára egyaránt előnyös. Jól jár a hallgató, hiszen a tanult elméletet rögtön a gyakorlatban tudja kamatoztatni, így ez számára jó tanulóiskola, kifizetik a tandíját, vagy olyan ösztöndíjat kap, melyből finanszírozni tudja tanulmányait, végül pedig nincs kitéve a munkaerőpiac versenyének, hiszen friss diplomásként már csak besétál munkahelyére, amit addigra jól ismer. A cég pedig tudja, hogy kit alkalmaz, „nem vásárol zsákbamacskát”, hiszen az új beosztott már kipróbált munkaerő.

Ez a rendszer Nyugaton már nagyon jól működik, a cégek és az egyetemek önmagukat „reklámozzák” a kiállításokon és állásbörzéken, az egyetemek jó mun-

kaerőt ajánlanak, a vállalatok pedig állást a számukra. Ez a gyakorlat lassan itthon is kezd elterjedni a nagy multinacionális cégek körében, ám a gazdaság fejlettségétől függően még évekbe telhet, míg a kisebb cégek is felismerik a munkaerőszerszének ezt a módját, ráadásul itthon az egyetemek sem eléggé nyitottak az új lehetőségre.

A kompenzációs rendszer részét képezik a diákpénztárak is, amelyekből már működik néhány az országban, például Debrecenben és Pécsen. Ezek olyan intézményen belüli kis kasszák, amelyekhez a tőkét vállalatok, magánszemélyek és az egyetem adja, a bankba helyezett pénz kamatait pedig megpályáztatják a hallgatók között. Egyszeri kölcsönt ad-

nak, amihez persze kezesek kellene, és aki nem adta vissza a kölcsönt, pénzt, nem pályázhat többet.

Ezek a kompenzációs javaslatok jobbra még megvalósításra várnak, ám ehhez módosítani kellene a kormányrendeletet. A HÖKOSZ ezt jelenleg nem szorgalmazza teljes erővel, mivel Skultéty Tamás szerint a pillanatnyi politikai situáció nem teszi lehetővé. Ezekben a napokban sokkal jobban foglalkoztatja a politikusokat és a közvéleményt a Tocsikügy, mint a tandíjrendelet, ráadásul a balul sikerült MEFHOSZ-tüntetés lejárata a hallgatói érdekképviselőket, s noha a HÖKOSZ mindvégig elzárkózott tőle, nekik is időbe telik visszanyerni az elvesztett tárgyalópozíciókat.

Egyetemi tanácsülés

Háromszáz milliót kapott a szegedi integráció

A szegedi felsőoktatási integráció háromszáz millió forintot támogatást kapott a FEFA-alapból – tájékoztatta az Egyetemi Tanács tagjait dr. Mészáros Rezső, a JATE rektora. Az október 31-i ülésen a testület elfogadta az Egyetem Alapító Okiratát és a biofizikus szak indítására előterjesztett javaslatot. Meghallgatták a Stratégiai Bizottság tájékoztatóját, és személyi kérdésekről döntöttek.

Bekefi Anett

Dr. Mészáros Rezső rektor ismertette, hogy a FEFA-alapból a szegedi felsőoktatási integráció háromszáz millió forintnyi összegben részesült. Debrecen is ugyanekkora támogatást kapott, a SOTE és a Budapesti Egyetemi Szövetség pedig kétszáz millió forintot. Jelképes összeg jutott a bajai, békéscsabai és kecskeméti integrációnak, illetve Sopronnak. Figyelemre méltó, hogy Pécs kimaradt a támogatásból.

Az Egyetemi Tanács módosításokkal elfogadta az Egyetem Alapító Okiratát. A felsőoktatási törvény értelmében az egyetemeknek alapító okirattal kell rendelkezniük. Korábban enélkül is működtek a felsőoktatási intézmények, most azonban minden egyetemnek el kellett készítenie az alapító okiratát. Ezt végül az országgyűlés hagyja jóvá.

Jó hír a természettudományok iránt érdeklődőknek, hogy az Egyetemi Tanács elfogadta a biofizikus szak alapítására tett javaslatot. Az alapítás szükségességét indokolja, hogy dr. Varga Károly, a természettudományi kar dékánja szerint nagy a társadalmi igény a biológia iránt. Az újonnan indítandó szak elsődleges képzési célja, hogy a hallgatók mindkét oldalról képzett szakemberekké váljanak. A JATE különösen jogosult a szak indítására, hiszen már harminc éve működik az egyetem biofizikai tanszéke, ráadásul Szegeden található az ország legnagyobb biológiai kutatóintézet.

Dr. Csirik János, a Stratégiai Bizottság elnöke tájékoztatta az Egyetemi Tanács képviselőit a bizottság munkájáról. A testület az általa készített jelentés határidejét augusztus végéig tolta ki, ugyanis a normatív finanszírozás bevezetése megváltoztatta a körülményeket. Dr. Szabó Gábor szerint az az egyik legfőbb cél, hogy megakadályozzák az óraszámok oktanon növelését. Az óraszámot maximálni nem lehet, ez ugyanis sértené a szakmai önállóságot, viszont meg lehetne határozni

a finanszírozandó heti óraszámot és afölött nem kapnának plusz pénzeket a szakok. A hálótér-módosítás, ami az óraszám növelésével jár együtt, egyetemi hatáskörbe kerül, a karoknak csak javaslattevési joguk marad. Dr. Balázs Mihály, a bölcsészkar dékánja szerint fontos, hogy a karok is stratégiai megfontolások gazdái legyenek, így nőhet a karok prioritása.

Dr. Kenesei István javaslatot terjesztett elő egy szakértőkből álló bizottság összehívására, ami korlátozni fogja az Internet használatát. A szigorító korlátozás bevezetését az teszi indokolttá, hogy a jelenleg 64 KByte-os rendszert hamarosan felváltja az 512 KByte-os, ám pillanatokon belül ez is betelik, ha nem kötik szabályokhoz a használatot. A bizottság a döntéseknél figyelembe fogja venni, hogy az Interneten használatú hallgatói informatika szakos-e, illetve azt is, hogy munkára vagy szórakozásra kívánja használni az Internetet.

Az Egyetemi Tanács Bor Zsolt Széchenyi-díjas akadémikust jelölte a Felsőoktatási Tudományos Tanácsba, a Magyar Akkreditációs Bizottság tisztségére pedig Róna-Tas Andrást.

A tanács tagok elfogadták dr. Varga Károly dékán javaslatát dr. Matkócs Béla, a Biológiai Izotóp Laboratóriumban tevékenykedő egyetemi oktató nyugdíjazására, illetve dr. Baranyi Attila egyetemi tanár főállású alkalmazotti jogviszonyának másodállású jogviszonnyá történő alakítására, továbbá egyetemi tanári felmentésére. Az Összehasonlító Élettani Tanszék élére dr. Toldi Józsefet nevezték ki dr. Baranyi helyére. Dr. Bakonyi Géza osztályvezetőt megbízták a Központi Könyvtár igazgatóhelyettesi tisztségének ellátásával, és egyhangúlag megszavazták, hogy dr. Árkai Péter tudományos tanácsadónak, az Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tanszék munkatársának magántanári címet adományozzanak. Meghosszabbították dr. Paczolay Péter egyetemi docens oktatási dékánhelyettesi megbízását a jogi karra, dr. Trócsányi László egyetemi docens oktatási dékánhelyettesi megbízását az Állam- és Jogtudományi Kar kecskeméti kihelyezett tagozatára, dr. Farkas Beáta egyetemi docens tanszékvezetői megbízását a Számviteli Tanszékre, dr. Petres Tibor meghívott egyetemi docens tanszékvezetői megbízását a Statisztikai és Demográfiai Tanszékre, illetve dr. Reszné dr. Marinovich Sarolta egyetemi docens tanszékvezetői megbízását az Angol Nyelvi és Irodalmi Tanszékre.

MEFHOSZ

Ki az elnök?

Nadasi András

Hallgatói tömegbázihiány, üres folyószámla, félresikerült tüntetés, belső személyi ellentétek. Nagyjából ezekkel a szavakkal jellemezhető a Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetségének jelenlegi állapota.

A vezetőség háza táján, a tüntetés előestéjén kipattant személyi ellentétek (Szegedi Egyetem, október 15.) mind a mai napig nem rendeződtek. Mint arról az előző számban beszámoltunk, az alelnökök – Csűrös Zoltán kivételével – elítélték azt, hogy Bercsényi László akkori elnök szélsőjobb irányba vitte el a tüntetést, és kifogásolták azt is, hogy másfél millió forintot fogadott el különböző szervezetektől (ezt Bercsényi tagadta) úgy, hogy az összeg nem jelent meg a MEFHOSZ számláján. (Thürmer Gyula alelnök utólag úgy fogalmazott, hogy igazán nem lehet tudni, hogy mekkora összeg volt, de, hogy valamennyi volt, az biztos, mert Csurka István is elismerte, hogy pénzzel támogatta a tüntetést.) A másik oldalon Bercsényi szélsőbalos provokációról, a tüntetés ellehetetlenítéséről, valamint a személyét ért becsület-sértésről beszélt.

A történet tehát folytatódik. Október 19-én összeült a MEFHOSZ Küldöttgyűlése, ahol új elnökséget választottak. Bercsényi László – aki nem jelent meg a gyűlésen – megbízását visszavonták, és új elnöknek az egyik korábbi alelnököt, Megay Róbertet választották meg. Alelnöki tisztsége alól felmentették Csűrös Zoltánt, a két új alelnök pedig Németh Georgina és Horváth Tamás lett. Vásárhelyi és Thürmer alelnökök megmaradtak pozíciójukban. A Küldöttgyűlés szavazás útján döntötte el, hogy elhatárolódik az október elsejei tüntetéstől. Megay Róbert – aki egyébként a GATE gyöngyösi karán tanul – elsődleges célként a szerve-

zetépítést nevezte meg, aminek minden mást alárendel. Reális tömegbázist szeretne a háta mögött tudni, és a tandíjat csak kompenzációkkal tudja elképzelni. A régi célok tehát szertefoszlottak. Még az is lehet, hogy megpróbálnak együttműködni a HÖKOSZ-szal. (Eddig, ennek, talán a célok különbözőségén túl a Bercsényi és Skultéty közötti, nem igazán meghitt viszony is gátja volt.)

Ha valaki ezen a ponton azt gondolná, hogy na, végre, rendeződtek a dolgok a MEFHOSZ-nál, az bizony téved. Bercsényi László ugyanis semmisnek tekinti a döntéseket, és továbbra is MEFHOSZ-elnökként tevékenykedik, nyilatkozik. Jogtalannak nevezi az új határozatokat, és kifogásolja, hogy nem hívták meg a Küldöttgyűlésre. Lapunk kérdéseire inkább egy ügyiratszámmal válaszolt, mondván, hogy járvunk utána a Pest-Megyei Bíróságon, ki is a hivatalos MEFHOSZ elnök. Nos, az említett szerv csak abban adhatott felvilágosítást, hogy a napokban kaptak egy ügyiratmódosító indítványt, aminek tartalmát csak a bírósági végzés után hozhatják nyilvánosságra. Bercsényi szerint ilyen indítvánnyal bárki élhet, de még korántsem biztos, hogy a szóban forgót elfogadják. Megay Róbert szerint amit Bercsényi egy demokratikusan felépülő szervezetben csinált és csinál, az gusztustalan és diktatórikus. Kijelentette, hogy Bercsényi egyre kevésbé jelent a MEFHOSZ-nak problémát, és hozzátette, hogy az exelnöknek már csak a jobboldali ifjúsági szervezeteknél van hitele.

A döntőbíró szerepét nem fogjuk elvállalni, de sokat segített volna az igazság kiderítésében egy MEFHOSZ Alapszabályzat, ahol feketén-fehéren le van fektetve, hogy a szervezetben kinek, milyen jogai vannak. Szerkesztőségünk mindkét fél részéről kapott ígéretet, hogy elküldik az említett okiratot, de ez mind a mai napig nem történt meg.

Választások az USA-ban

Célbakocogás

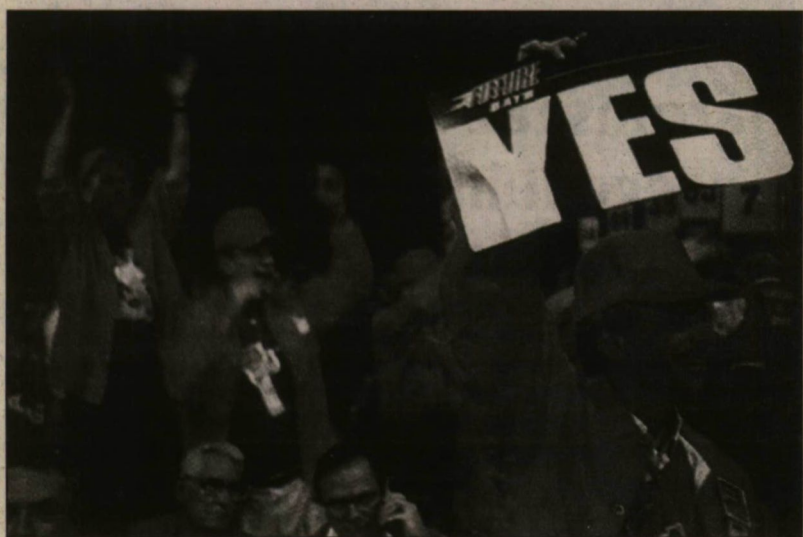
(Folytatás a címdalról)

A demokratákkal ellentétben, ahol Bill Clintonnak nem akadt kihívója, a republikánusok nehezen találtak rá jelöltjükre. Végül a San Diego-i konvención hivatalosan is Bob Dole-ra esett a választás. A most 73 éves politikus mindent egy lapra tett fel. Lemondott szenátusi tagságáról, ahol több mint 30 évet töltött el, és mindenki számára világossá tette vagy a Fehér Házba megy, vagy nyugdíjba.

Alelnökjelöltjének sikerült megnyernie a nagy népszerűségnek örvendő Jack Kempet a Bush-kormány volt lakásügyi miniszterét. Szakértői vélemények szerint Kemp behozatalával nőttek Dole esélyei, de a Clinton-Gore páros előnye még így is jelentős.

A világban politikai szempontból is megmaradt Amerika vezető szerepe. A Clinton-kormányzat közvetítése révén beindult a palesztin-izraeli békefolyamat, és lezárult a volt Jugoszlávia területén dúló háború.

Ezzel szemben Dole, helyzetéből adódóan, csak az ígéreteit sorolhatja. Választási kampányában nagy figyelmet szentelt a gazdasági kérdéseknek. Programjában hangsúlyozottan szerepel egy általános 15%-os adócsökkentés, amellyel nemcsak a családok terheit csökkentené, hanem a gazdasági növekedésnek is újabb lendületet adna. Külpolitikai célkitűzéseinek egyik sarokköve a NATO mielőbbi kibővítése a kelet-európai államokkal. Ezzel Clinton is egyetért, ahogy



Clintont éltetik

Az elnök népszerűségének oka az elmúlt négy év eredményeiben keresendők. Az Egyesült Államokban ezen időszak alatt stabil gazdasági növekedés indult be. Több mint tízmillió új munkahely létesült, az infláció tartósan alacsony szinten maradt, a családok jövedelmei növekedtek. Clinton gazdaságpolitikai sikerének számít az is, hogy sikerült tető alá hoznia Kanadával és Mexikóval közösen az Észak-Amerikai Szabadkereskedelmi Egyezményt a NAFTA-t. Ez az egyezmény megteremtette a föld legnagyobb (közel 400 millió emberre kiterjedő) szabadkereskedelmi övezetét, amely az USA számára az export további bővülését és új munkahelyek létrejöttét jelenti.

azzal is, hogy fokozni kell a bűnözéssel szembeni keményebb fellépést.

Az első értékelések szerint a kampány személyeskedésektől mentesen zajlott le. Igaz, a választások közeledtével a republikánusok egyre gyakran emlegetik az elnök „Whitewater” néven elhíresült ingatlanbotrányát, és újabban tudni vélik, hogy kampányát illegális forrásból származó indonéz pénzzel is támogatják. Ennek ellenére az elemzők a jelenlegi elnök, Bill Clinton újraválasztását már biztosra veszik. A közvéleménykutatások szerint tetemes, már-már behozhatatlan előnnyel vezet kihívói: Bob Dole és Ross Perot előtt.

Interjú Harsányi Ivánnal, a JPTE professzorával

Szeperatizmus helyett föderáció

1996. március második fordulat a spanyol politikában, hisz a tizennégy éve kormányzó Szocialista Párt vereséget szenvedett, és a jobbközép Konzervatív Párt vezére, José Maria Aznar alakíthatott kormányt. Aznarék pártja nem hangoztatott túlzottan populistá jelszavakat, hanem inkább negatív kampányt folytatott a visszaélésekkel szemben, és tisztakezü kormányt ígért.

Jáspér Ferenc

– Professzor úr, mit jelentett Spanyolország történetében a több mint egy évtizedes szocialista kormányzás?

– A spanyol modernizációnak ez rendkívül fontos időszaka volt, amikor a reformok felgyorsultak, befejeződött az autonómia-folyamat, a tartományi önkormányzat kiteljesedett, jelentős előrelépés történt az oktatásban, és nagyon fontos sikereket érték el a külpolitikában. Ne feledjük el, hogy az ország ebben az időben lett az Európai Unió tagja, és ekkor maradt benn véglegesen a NATO-ban. A nemzeti jövedelem nagyjából megkétszereződött, a reáljévedelmek szintén erősen emelkedtek, miközben a szocialista párt fokozatosan veszített az 1982-ben elnyert igen meggyőző mandátumtöbbségéből. Olyannyira, hogy 1993-tól már csak a katalán és baszk nemzeti pártok segítségével tudott kormányozni.

– Mi volt a választási vereség legfőbb oka?

– Mindenekelőtt három dolgot szoktak emlegetni. Az ország a nyolcvanas években történelmének legnagyobb demográfiai hullámát élte meg, és a kormány hiába teremtett közel kétmillió új munkahelyet, a munkanélküliek száma 1991-től újra emelkedni kezdett, és jelenleg az Európai Unióban a maga 22,4%-ával a legmagasabb.

Másrészt a szocialisták berkein belül, illetve környékén jónéhány korrupciós botrány robbant ki, hasonlatosan azon országokhoz, ahol egy kormány igen hosszú ideig volt hatalmon. Többek között a pártfőtitkár helyettesének az öccse is belekeveredett egy ilyen ügybe. Ezek nem feltétlenül egyéni vagyonszerzést,

hanem időnként pártfinanszírozást is szolgálhattak. A harmadik, egyben legkorábbi ok: a regionális autonómia ellenére a baszk lakosság egy kis csoportja továbbra is harcol a teljes függetlenségért, és ezt terrorista eszközökkel teszi. 1983-tól Spanyolország és Franciaország együttműködött az ETA harcosainak üldözésében, mivel a terroristák időnként a három francia baszk tartomány területén találtak menedéket. Ennek kapcsán létrejött egy máig sem teljesen tisztázott háttérű alakulat, az Antiterrorista Felszabadító Csoport, és már az első években mintegy huszonöt embert ölt meg a határ mindkét oldalán. Azonban már a kilencvenes évek elején hírek röppentek fel, hogy ez az addig illegálisnak tűnt paramilitáris alakulat valamilyen szálon kapcsolódott a rendőrséghez és azon keresztül a belügyminisztériumhoz.

– Aznar jelenlegi miniszterelnök viszont szintén a katalán és a baszk nemzeti pártok segítségével tudott csak jobbközép kormányt alakítani.

– Aznar kapcsolata inkább a katalánokkal volt problematikus. Ugyanis a vezérük, Jordi Pujol az egyetlen olyan jobboldali vezető, aki a Franco-rendszer ellen harcolt, és ezért börtönbüntetést is szenvedett, tehát a francoista örökséggel igen mereven állt szemben. Kis termete miatt, és mert a kasztíliaiak nem szeretik az autonómiát, Pujolt törpének csúfolták az Aznar-párt aktivistái. Azt skandálták „Pujol, te törpe, karattyolj spanyolul!” Kínos volt, amikor az autonómiával rendszert szembehelyezkedő konzervatívok ráígértek a szocialistákra, hogy a tartomány területén elkezdett bevétel 15%-a helyett harmincat hagyjanak ott az autonómia céljára, ami komoly vitákat keltett a pártban. Érdekes, hogy az 1994-es

európa parlamenti választásokon még 40-30 volt a szavazás aránya Aznarék javára, két évvel később ez a különbség, amikor az ország kormányzásáról kellett döntenie, már csak 38,5-37 volt. A szocialisták tehát szerencsés vereséget szenvedtek.

– Van-e esélye annak, hogy a dezintegrációs folyamatok erősödésével a katalánok esetleg különváljanak Spanyolországtól?

– Ez inkább csak retorika, mint valódi politikai cél. A katalánok célja az, hogy az autonómiát egy föderatív államig szélesítsék. Katalónia igen fejlett része Spanyolországnak, de nem olyan része, amely, ha különválna, problémáktól mentesen fejlődne. Hisz a lakosság 40%-a ma már kasztíliai és nem katalán, így már most elég sok problémát okoz az, hogy kényszeríteni akarják őket a katalán nyelv megtanulására. Ettől teszik függővé tisztségek betöltését, tehát diszkriminálják a kasztíliai nyelvet, ami torz bosszú azért, hogy a Franco-rendszer közel negyven éve alatt a katalán nyelv nemcsak tilos volt, hanem egyszerűen nemlétezőnek nyilvánították.

– János Károly személye igen fontos volt a katonai puccs idején. Milyen szerepe van most a királynak a politikai életben?

– A király, aki nagyon jól megtalálta a hangot az első szabadon választott kormányokkal, igen jól együtt tudott működni a szocialistákkal is. De talán a sorsközösséget mégis inkább azzal a konzervatív-monarchista közeggel érzi, amely most Aznar pártját is támogatja. A király nagyon lojális a kialakult plurális sokpárti rendszerrel, nem hiszem, hogy támogatna egy olyan éles fordulatot, amely revansot akarna venni a szocialista kormányzással szemben. Ami nehéz is lenne, mert a jobbközépnek szembe kellene fordulni a szocialisták neokonzervatív gazdaságpolitikájával, amit saját elveik miatt sem tehetnek meg, és hát azért sem, mert ők is Nyugat-Európában élnek. ●

Vitaforum

Vitázní sohasem könnyű. Kicsiny hazánkban pedig különösen nehéz. Mert nálunk az érvek helyett általában az indulatok csapnak össze. Főleg ha politikáról van szó.

Mi magunk már azon is sokat vitakoztunk, hogy egyáltalán helyet kaphat-e ez a kis „gondolkodó sarok” a Szegedi Egyetem hasábjain. Hozzászólhat-e egy egyetemista a politikához? Egyáltalán, hozzá akar-e szólni? Van-e véleménye? És ha igen, meg tudja-

e védeni? Vállalhatjuk-e, hogy kevésbé kiforrott, gyakran vitatható nézeteket jelentessünk meg a lapban? Vállalhatjuk-e, hogy esetleg olyan érzékeny témák is a területekre kerülnek, amelyek miatt az elmúlt években már nem egy tehetséges, intelligens ember ugrott egymás torkának?

Néhány hét múlva talán már ismerjük a választ. Ma még csak annyi biztos, hogy ezt a sarkot Neked szánjuk. Nem kell, hogy évtizedek óta ezzel a kérdéssel foglalkozz. Nem kell, hogy megcáfolhatatlan érveid legyenek. Csak azt kérjük, írd le a gondolataidat, és ne sértődj meg a válaszokon. Hátha azokban is van valami.

A Vitaforumban megjelenő cikkek nem a Szegedi Egyetem álláspontját tükrözik.

A Szegedi Egyetem legutóbbi számában megjelent egy vélemény a román-magyar alapszerződéssel kapcsolatban. A romániai magyarok és a spanyolországi katalánok helyzetét hasonlította össze. Helytelenül. A cikk kiemelte, hogy a katalán autonómiát a spanyolok támogatják, majdhogynem szabadkezet kapnak gazdaságuk, politikájuk, társadalmuk irányításában. A szerző érvelése nem lett volna rossz, ha nem siklik el a részletek fölött.

Ad.1. A katalánok mint nemzet, ugyanis nem rendelkeznek gazdaságilag és társadalmilag is önálló állammal. Anyaországuk nincs, a korai középkortól kezdve nem is volt. Báróságok felügyelték a nép életét egészen addig, míg Aragóniai Ferdinánd és Kasztíliai Izabella házasságával Spanyolország 1479-ben egyesült, s Katalónia is fennhatóságuk alá került. Remélhetőleg mindenki tisztában van vele, a magyar állam többé-kevésbé függetlenül immár 1100 éve fennáll.

Ad.2. A Franco tábornok után kialakult politikai rendszer kormányai – hiába volt demokrácia az azzal járó gyönyörű és hangzatos elvekkel – nem adtak volna

autonómiát sem a baszkoknak, sem a katalánoknak, ha szavazataikra nem lett volna szükségük. Márpedig csak a katalánok atyafiai és honleányai hatmillió választópolgárt jelentenek. Sokkal többen vannak tehát, mint a szomszédos országokban élő magyarok összesen.

Ad.3. A cikk írója szubjektíven megemlíti azt, hogy a katalánoknak azért is könnyebb, mert nem a szemforgató román elnökkel kell megégyezni. Hadd kérdezzem meg szubjektíven: szerinte a spanyolországi politikusok kivételek a köpönyegforgatás alól? A politika rossz magatartás, mint a „szemforgatás”, hozzátartozik. Ezt azonban tényyszerűen is alátámasztom egy érdekes, kis történettel. Felipe Gonzalez távozása után a kormányra került jobboldali Néppárt a választási korteshadjárata alkalmával megemlítette azt is, hogy mind a baszkokat, mind a katalánokat szigorúbban irányítják, ellenőrzik majd. A gazdaságilag fejlett, autonóm térségeknek – a választási ígérek alapján – még több adót kellett volna fizetniük, hogy a gyengébb és elmaradottabb dél-spanyol területeket az állam jobban támogathassa. – A gazda-

gabbaktól elvégre elvárható a szegényekkel szembeni szolidaritás – mondta José Maria Aznar, a Néppárt elnöke egy gyűlésen. Ám a beigért adó elmaradt annak a tizenegy szavazatnak a fejében, amit a Katalán Demokratikus Konvergencia a stabil kormányzáshoz szerzett a Néppártnak. Ergo: sehol nem kevésbé szemforgatók a politikusok.

Ad.4. S ha már felmerült Budapest és a határon túli magyarok kapcsolatának párhuzama a katalán-spanyol viszonyrendszerrel, jobb lett volna, ha az írás a román és erdélyi magyar vagy a szerb és vajdasági magyar helyzetet hasonlította volna össze. Esetleg az anyaországi magyarok kapcsolatát a szomszédos országokban élő magyarokéval lehetett volna még összemérni a katalán és a Dél-Franciaországban élő katalán kisebbség kontaktusával. Így a helyes aspektusból vonhattunk volna következtetéseket.

Ad.5. Utolsóként még egyet a magyarokkal és katalánokkal összefüggésben: a katalánok legalább a boltban beszélőviszonyban vannak a spanyolokkal.

Gecse Mariann
JATE BTK

Bulik előtt keresd a

Szege

diszkontokat!!!

...és csak azután csavard fel a szőnyeget...

AJÁNLATUNK:

Coca és Pepsi termékek

2 l visszaváltható 89 Ft

Arany Ászok 0,5 l 49 Ft

Kőbányai 0,5 l 45 Ft

Dreher 0,5 l 60 Ft

Top Joy alma 1 l 69 Ft

Őszi barack 1 l 98 Ft

Ásványvízek, üdítőitalok, palackos és kannás borok, pezsgők, márkás és kommersz italok, sörök széles választékával várunk mindenkit!

Üzleteink:

Szeged, Guttenberg u. 23. Tel.: (62) 310-544

Szeged, Zsótér u. 4/B. Tel.: (62) 326-996

Újszeged, Bal fásor 3-5. Tel.: (62) 433-423

Izraeli-palesztin tárgyalások

Békére ború

Kudarcba fulladtak az izraeli csapatok részleges kivonásáról folyó tárgyalások, továbbra sem sikerült megegyezniük a palesztinoknak és az izraelieknek Hebron kérdésében. Az izraeli-palesztin alkudozások annak ellenére hiúsultak meg, hogy Husszein jordán király, Hoszni Mubarak egyiptomi elnök, sőt maga Bill Clinton amerikai elnök is felszólította Jasszer Arafat palesztin vezetőt és Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnököt, hogy próbáljanak megegyezni. A közel-keleti helyzet változó tendenciáiról, háttéréről dr. Gazdik Gyulával, az ELTE adjunktusával beszélgettünk.

Békéfi Anett

– Az arab-izraeli kapcsolatok új szakaszát jelentette, amikor a két fél megpróbált közeledni egymáshoz. Mennyiben változtatott a Netanjahu vezette jobboldali izraeli kormány hatalomra kerülése a közel-keleti békefolyamaton?

– Az izraeli választások a Likud-tömb által vezetett koalíció győzelmét eredményezték, ami markáns változást hozott a békefolyamatban. A fordulat jeleit már a Perez-kormány időszakában érezhettük. 1995 decemberében az Egyesült Államok közvetítésével a tárgyalás újabb fordulójára került sor Szíriával, de gyakorlatilag semmi eredményt nem értek el. Netanjahu hatalomra kerülése miatt most a közel-keleti rendezési folyamat nagyfokú lelassulásával kell számolni. Az ő ideológiájának gyökerei az úgynevezett revizionista irányzathoz nyúlnak vissza, amely annak idején revidálni akarta az 1917-es novemberi belfort-i deklarációt. Ez a revizionista irányzat nagyobb területen képzelte el a zsidó állam létrejöttét, és az araboknak csak autonóm jogokat biztosított volna. Mikor 1977-ben a Likud hatalomra került, az

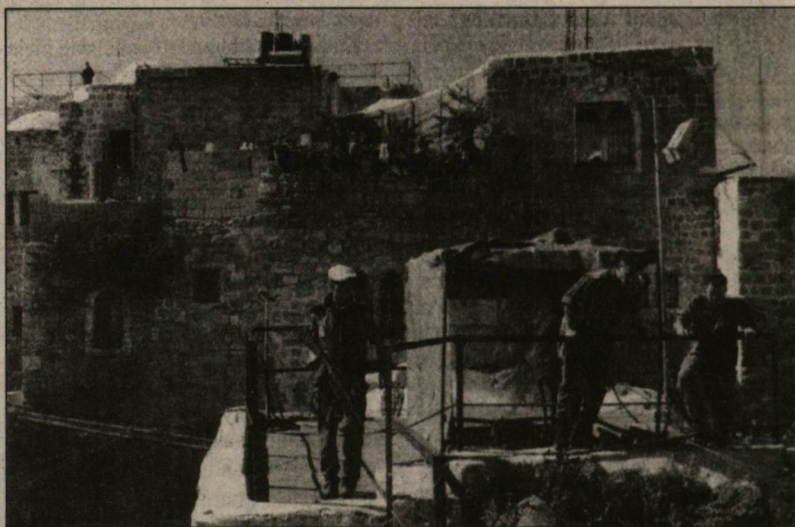
akkori miniszterelnök, Menahem Begin egy tervet terjesztett elő, ami szintén csak autonómiával számolt a palesztinokra vonatkozóan. A negyedik washingtoni tárgyalási forduló idején a hivatalba lépő Likud-kormányzat is egy olyan rendezési javaslattal állt elő, amely szintén csak egy korlátozottabb autonómia lehetőségét veti fel. De hozzá kell tennünk azt is, hogy a geopolitikai helyzet is változott a Közel-Keleten. Az tekinthető a legfontosabb változásnak, hogy a kompromisszumban rejlő tartalékok Izrael számára eléggé kimerültek. Más volt a helyzet, amikor a Sínai-félsziget visszaadásáról volt szó, vagy amikor 1994 októberében Jordániával aláírták a békeszerződést, és bizonyos területi kiigazításokra került sor Jordánia javára. Az izraeli kormánykörök attól tartanak, hogy a békefolyamat ellenőrizhetetlenné válik, ha tovább folytatódik. Olyan rendezetlen kérdésekben kell megállapodni, mint a palesztin menekültek státusza, Jeruzsálem és a vízmegosztás kérdése, speciális biztonsági problémák. Az izraeli kormányzat a jelenlegi pozíciók stabilizálásában érdekelt, nem szeretné, ha a rendezési folyamat nagyobb horderejű kérdésekre is kiterjedne.

– Mi a helyzet Szíriával?

– A szíriai-izraeli kapcsolatokat nem lehet elválasztani Szíria, Libanon és Izrael kapcsolatától. Az egyoldalú libanoni rendezés Szíria számára komoly stratégiai hátrányokat jelentene, amit az Egyesült Államok és Izrael nem tud kompenzálni. A békefolyamat nem függetleníthető a regionális problémáktól, gondolhatunk itt a szétesés állapotában lévő Afganisztánra, a Perzsa-öböl instabilitására. Ebben a helyzetben Amerika is a meglévő pozíciók stabilizálására törekszik, ezért a korábbi módon valószínűleg az Egyesült Államok sem erőlteti a béke rendezést. A folyamat lelassítása óriási gazdasági károkkal jár együtt, és a politikai, valamint a gazdasági érdek egyelőre elválik egymástól. Netanjahu hatalomra kerülése után megjelentek olyan cikkek, amelyben figyelmeztették az izraeli miniszterelnököt arra, hogy a Wall Street békét akar. Az izraeli gazdasági körök is nagy reményeket fűztek ahhoz, hogy az Izraellel szembeni arab bojkott közvetett módon történő feloldása óriási befektetési lehetőségeket hoz. Ez azért is kényes kérdés, mert az izraeli gazdaság elmúlt években tapasztalható dinamikus növekedése a jelek szerint megtorpan, emiatt az izraeli üzleti körök fokozottabb aggodalommal tekintenek az elkövetkezendő periódusra.

– Az utóbbi időben nagy vihart kavart az alagút-botrány. Mit ez valójában?

– Egy közel ötszáz méteres alagútról van szó, amely a Siratófalnál indul és egészen a Via Dolorosaig tart. Ez egy sor



Hebront felügyelő izraeli katonák

kényes kérdést vet fel, mivel a Szikla mecset előtere mellett húzódik, ami vallási szempontból igen érzékenyen érinti a muzulmánokat, mert a legenda szerint Mohamed próféta innen indult égi útjára. Továbbá Jeruzsálem az iszlám harmadik szent városa Mekka és Medina után. Abban, hogy az alagutat most nyitották meg, nyilvánvaló politikai szándékok is vannak. Ez ellentétet egész tömegét hozta a felszínre.

– Ezek szerint lehet arra számítani, hogy a közeljövőben lemond a kormány? Olyan nagyok ezek a problémák, hogy esetleg menniük kell?

– Nem számítottunk arra, hogy az izraeli kormány a közeljövőben távozni fog. Sokkal problematikusabb az izraeli kormány kapcsolata az amerikai adminisztrációval.

– Lehetséges, hogy Arafat pozíciói hamarosan meggyengülnek?

– Meggyengülhetnek a pozíciói, de ne felejtsük el, hogy óriási tekintélye van a palesztinok körében. Pozitívan értékelik, hogy az autonómiának ilyen jellegű

megvalósítására sor került, és ez Arafat érdeme.

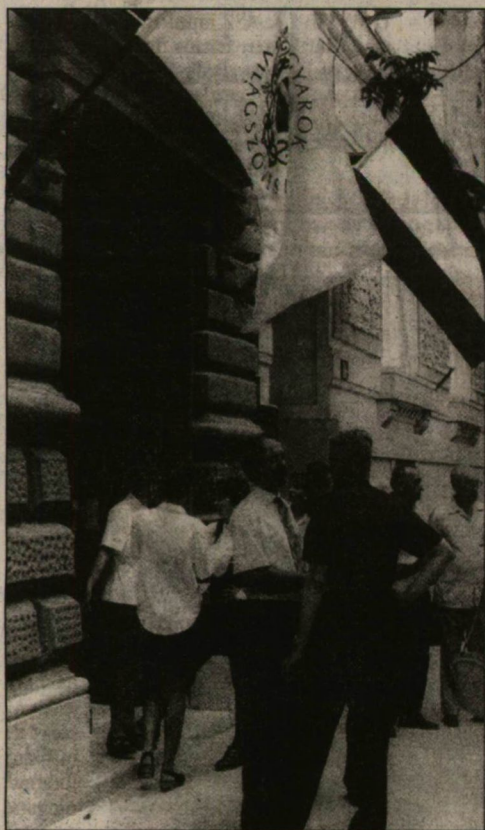
– Kik nyerhetnek ezeken a tárgyalásokon, a palesztinok, az izraeliek vagy egyik fél sem?

– Nem láthatjuk előre, hogy a tárgyalások hogyan végződnek. Egyelőre kisebb horderejű kérdésekben próbálnak megállapodni: főleg a hebroni kérdés által felvetett biztonsági problémákról. Hebront biztonsági szempontból három övezetre osztották, és a tervek szerint az izraeli erők kivonulnának az első két övezetből, a harmadik övezetet viszont az ott lévő több mint négyszáz zsidó telepese, illetve az Ibrahim mecset miatt továbbra is izraeliek őriznék. Hebron kapcsán arról folyik a vita, hogy az első két övezetből mikor vonuljanak ki az izraeli csapatok. Izrael természetesen igyekszik minél nagyobb hasznot húzni a kivonulásból. Hebron kapcsán növelheti a feszültséget, hogy izraeli részről tervezik az itteni izraeli település bővítését, és ez újabb viszály magját hinti el a két közösség között. ●

Magyarok Világszövetsége

Bűncselekmény nem történt

A liberálisok önmagukat minősítik rosszabb magyarnak azzal, hogy nem kívánnak részt venni a Világszövetség munkájában – nyilatkozta Fejér Dénes, a Magyarok Világszövetségének (MVSZ) elnökségi tagja. A tisztújító gyűlés kapcsán elmondta, hogy minden kisebbségi szervezet maga dönti el, hogy részt vesz-e a szervezet munkájában. Az Állami Számvevőszék jelentése megnyugtatta az elnökségi tagot, ugyanis kiderült, hogy nem történt bűncselekmény.



MVSZ székház, Mind ártatlanok

Toth-Szenesi Attila

– Az elnökválasztás után is változatlan marad a Magyarok Világszövetségének irányvonala?

– A működési struktúra nem változott, inkább erősödött. Csoóri Sándor mellé a küldöttgyűlés elnökhelyettest rendelt, aki kontrollálhatja a pénzügyeket. A Magyarok Világszövetségét vezető személyek között sincs nagy változás, így ez nem jelent irányváltást.

– Annál is inkább, mert Csoóri Sándor választott maga mellé elnököt, akit aztán a küldöttgyűlés elfogadott...

– A módosított alapszabály szerint a mindenkor elnöknek joga van választani a jelöltek közül. Igaz, ez csak látszatjog. Csoóri először Dobos Lászlót hívta magához, de a küldöttgyűléstől nem kapta meg a kétharmados többséget. Ezt követően került sor Pasztrubány Miklós jelölésének elfogadására.

– Ha a parlament a jövőben a többi civilszervezethez hasonlóan csak minimális mértékben támogatja a Világszövetséget, akkor hogyan tudnak fennmaradni?

– Nem tudom, ugyanis így működésünkben kerülünk veszélybe. Remélem, hogy már megerősödünk annyira, hogy bár alacsonyabb szinten, kisebb intenzitással, de tovább tudunk dolgozni.

– Van-e munkamegosztás a Határon Túli Magyarok Hivatala és a Magyarok Világszövetsége között?

– Csak eseti együttműködésről beszélhetek, bizonyos kérdésekben. Ilyenkor ők keresnek meg minket. Folyamatos, rendszeres konzultáció nincs közöttünk.

– Az MVSZ elsősorban a konzervatív érzelmű személyeket, szervezeteket tömöríti, más világnézeti csoportokat alig talál a soraikban...

– A szervezet alakulásakor, 1992-ben

Csoóri Sándor számos liberális író, közgondolkodót hívott meg a Világtalálkozóra, de nem jöttek el. Én tudom, hogy miért, de nem vagyok illetékes, hogy erre választ adjak.

– Miért nem jöttek el?

– Feltevésem szerint a Világszövetség programjával nem értettek egyet, ami könnyen érthető. A Magyarok Világszövetsége ugyanis a magyarok Világszövetsége. A liberálisok, akik egy-egy parlamenti hozzászólás miatt többször megsértődtek már, hogy őket rosszabb magyarnak minősítik, távolmaradásukkal önmagukat minősítik rosszabb magyarnak. Mint elnökségi tag állíthatom, hogy programunk a liberálisok, szocialisták számára is elfogadható. Célnak a nemzeti

tudat fenntartása, erősítése. Ha a liberálisok ezt nem tartják fontosnak, akkor természetes, hogy nem lépnek be a Magyarok Világszövetségébe.

– A tisztújító gyűlés előtt azzal vádolták Önöket, hogy legitim módon választott kisebbségi magyar szervezeteket zártak ki, így például a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségét.

– A Világszövetség központi szervei nem szólnak bele az országos tanácsok munkájába. Minden kisebbségi magyar szervezet, még a parlamenti képviselőkkel rendelkezők is maguk döntenek el, hogy részt vesznek-e az MVSZ munkájában. Ha a programunk miatt a kisebbségi csoportok kilépnek a Világszövetségből, akkor nyilván a programunkkal van baj. A többségnek azonban nincs semmi baja, igaz teljes egységet nehéz lenne elvárni. A diaszpórában élő magyarok különböző időpontban hagyták el az országot vagy szakadtak el tőle. Ezeknek a csoportok-

nak a magyarságtudata más és más. Van olyan magyar szervezet, amelynek az elnöke Szálasi szobrot állíttatott a kertjében... Ezzel a Magyarok Világszövetsége nem tud azonosulni. Igaz, abba sem szólhatunk bele, hogy ilyen személyek megváltoztassák a magyarságtudatukat.

– Mi a véleménye az Állami Számvevőszék jelentéséről, amely elmarasztalta a Világszövetség gazdálkodását?

– A vizsgálat korrekt volt, és megnyugtató. Személyi felelősséget nem állapítottak meg, így a kifogások nem utalnak bűncselekményre.

– A hozzá nem értésből fakadó mulasztások felelőseit sem kell megkeresni?

– Történtek már lépések ez ügyben. A Világszövetségtől elbocsájtottuk azt a főkönyvelőt, akinek a működési ideje alatt nem ment minden rendben. Az új főkönyvelő már közgazdasági egyetemet végzett. ●

Kis-Jugoszlávia

Aki kapja, marja

Tóth-Szenesi Attila

„Amikor Tito meghalt, azt hittük, hogy isten volt. Aztán rá kellett jönnünk, hogy ő maga az ördög” – kesergett a Dél-Szerbiában fekvő üdülőhely, Vrnjacska Banja egyik panziótulajdonosa, Vera Markovics. Szerinte a horvát származású Tito tudatosan mindent nyugatra, a szlovén, horvát és boszniai részekre építtetett.

Ennek ellenére az egyik legismertebb ex-jugoszláv termék, a Zastava gyára ma is jugoszláv területen, a Vrnjacska Banjához közeli Kragujevacban található. A háború előtt volt olyan év, amikor 240 ezer autó gördült le a futószalagokról. Az idén őszig alig négyezer gépjárművet gyártottak. A válságból a külföldi tőke beáramlása vezetheti ki az autógyárat. Az ENSZ-embargó tavaly novemberi feloldása után több nyugati gyár is érdeklődött a Zastava iránt. A tárgyalások egyelőre nem vezettek eredményre, ugyanis a befektetési törvények nem teszik lehetővé, hogy a külföldiek részesedése a 49 százalékot meghaladja.

Talán nem véletlen, hogy német autógyár nincs a jelentkezők között. Kragujevacban 1941 októberében tíz német katonát megöltek a partizánok. Megtorlásul hétezer szerbet, köztük középiskolás osztályokat végeztek ki a náciak. A háború után évekig nem tudták szavatolni a német állampolgárok biztonságát a szerbiai iparvárosban. A partizán múlt emléke miatt a hatalom legelkötelezettebb hívei élnek ezen a területen. A novemberi választásokra gondolva nyújtott nagy összegű támogatást az állam Ju-

goszlávia egykori büszkeségének. A fizetések ettől még nem szöktek az égig. Akik dolgoznak - átszámítva - mintegy tízezer forintot, a kényszerszabadságon lévő három ezer forintot keresnek. Az ország más részein sem sokkal jobb a helyzet, bár a legnagyobb problémát a fizetések akár több hónapra nyúló késése okozza.

„Kettő-nullára nyer a Crvena Zvezda” – jósolta a Barcelona elleni mérkőzés előtt Milutin Dumanovics, a Vrnjacska Banja-i Charlie presszó tulajdonosa. Az országra egy másik megmértetés is várt az elmúlt héten. Vasárnap rendezték a jugoszláv parlamenti választásokat, melyen a kormányzó Szerb Szocialista Párt vezette koalíció mérte össze erejét a heterogén Együtt (Zajedno) Szövetséggel. Az ellenzéki koalíciónak szinte az utolsó pillanatban fordított hátat listavezetőjük, a rendkívül népszerű Dragoslav Avramovics. A hiperinflációt 1993-ban letörő, a bankelnöki posztról a nyáron leváltott 77 éves politikus rossz egészségi állapotára hivatkozva lépett vissza. Nagyobb a valószínűsége annak, hogy Avramovics nem vesebántalmi és magas vérnyomása, hanem a hatalom nyomása miatt döntött így, hiszen akkor sem volt egészséges, amikor elvállalta a jelöltséget. Október elején például dr. Stamatovics, a kormány tagja emlékeztette az ellenzéki listavezetőt arra, hogy ne feledje: az ő klinikáján kezelteti magát...

A legtöbb televízió-reklám és a híradó a Szerb Köztársaság mostani elnökét támogatja. Az utcákon a magyar választások előtt megszokottnál jóval kevesebb a politikai plakát. Belgrádban egy cikusz vendéglátóháznak hirdetését látni a legtöbb falon. Milutin Dumanovics az Együtt koalícióra adta voksát, a győzelemben azonban nem bízik. „Az ellenzékre főleg a fiatalok szavaznak, más nem.” Sokak szerint az ő győzelmük sem lenne biztosíték az előrelépésre. A nacionalista és polgári erőket egyaránt befogadó ellenzéki koalíció a választások megnyerése esetén alighanem felbomlana, ezzel Milosevics malmára hajtva a vizet. ●

Szeged és Algyő válópere

Hűtlen elhagyás

(Folytatás a címdalról)

„Könnyebb lesz így” – mondta egy idősebb hölgy, akit megkérdeztem. „Biztos, hogy nem most rögtön, lehet, hogy a mi életünkben már egyáltalán nem javul semmi. A gyerekeink és az ő gyerekeik viszont hálának lesznek, hogy így történt. Telkeket kaphatnak, modern üzletekben vásárolhatnak majd, és elmondhatják magukról, hogy egy olyan településen élnek, ami mindezt magától érte el. Addigra lehet, hogy várossá is avatnak minket.”

Algyőn kétszáz fölött van a munkanélküliek száma. A most alakuló önkormányzat hivatali állásai és közhasznú foglalkoztatása negyven főnek biztosít majd munkahelyet. Egy úr szerint – aki ugyan a válásra szavazott – azok szeretnék betölteni a kistérség élén álló pozíciókat, akik a legerőteljesebben próbálták rábeszélteni „a népet”, hogy szakadjanak el. Egy másik hölgy pedig azért örül az önálló igazgatásnak, mert „a parasztember könnyebben bemeleg az asztalra csapni a komájához, hogy ez nem jó vagy az nem jó, mint a szegedi polgármesterhez, aki nem is ismeri olyan jól a helyi viszonyokat”. Szerinte keményen számon fogják kérni az ígéreteket az illetékesek, nem fogják annyiban hagyni, ha valami nem valósul meg.

Egyelőre a csatornázás befejezése, a vízvezetékek felújítása, az építési telkek kialakítása várat magára, később új iskola és rendőrség létrehozását tervezik. A pénzt, amelyet a város vezetése ígért Algyőnek a 47-es út átkeelési szakaszának felújítására, a település nem kapja meg. Kikerülnek Szeged szarvai alól és önrőből kell, hogy eltartsák magukat. (Végül is az út nem a házasságban született gyermek, aki után tartásdíjat kell fizetni...) A gyevek sértődése nem jogos, de azt, hogy egy ilyen és ehhez hasonló incidensek után a területi egyezkedéseknél a „hűtlen fél” mennyire lesz engedékeny, nem tudni.

A szegedieknek lefelé görbül a szája. Egy gonddal kevesebb - gondolhatnánk, de nem így van. A város elesik a MOL Rt.-től származó bevételektől, az épülő gázerőmű iparüzési adójától, a vállalkozók adójától, és még ezernyi féle pénztől, ami a falu számára éppen a válókokat adta. Reménytelennek tűnik a régi álom megvalósulása is, amely Szegedet kétszáz éves lélekszámának szerelné tudni.

Hogy ki nyert és ki veszített, idővel úgyis kiderül. Egyelőre úgy tűnik, hogy Algyő 330 milliós bevételeivel és mindössze 134 milliós kiadásával nagyon jól járt. Nem tudni, hogy mindez a falu számára egy új élet kezdete vagy csak „visszazökkenés” a régi kerékvágásba. ●

A régi Hungária szálloda

Ebek harmincadjára

Aldzattal értesítjük a n. é. közönséget, miszerint

A „HUNGÁRIA” SZÁLLODA

Rövidszinti és I-ső emeleti éttermében minden vasárnap valamint minden nagypiaconként tanítást követően, a farsangi évad tartama alatt

káposzta-lé

apható. — Egyezersmind ajánljuk mindenkor friss és kitűnő sörünket, melyből eredeti minőségben, mint az 6-pilseni sörhöz, fraktárnak, Szegeden és a vidéken egyedül csak mi szolgálhatunk. — Szíves figyelembe bocsátjuk továbbá kellemes magyar konyhánkat, magyar és francia borainkat, szállodánkat és kávéházunkat, mely utóbbiban ma és ezután minden vasár- és ünnepnap körutijából visszatérő Pászti János első zenekara fog a délutáni órákban zeneelőadást tartani. Mi számossabb látogatásért esedezve teljes tisztelettel

Juranovics és Sonnenleithner.

A régi Hungária Szállót, az egykori Kass Vigadót a neves grafikusművész nagyapja építette 1897-ben Steinhardt Antal tervei alapján, Baurhorn Lipót, a nagy zsinagóga-tervező segítségével. A szegedi nagyárvíz után – 5732 házából 265 maradt épen – az ezredfordulón épültek azok a „csodapaloták”, amelyek most a város hangulatát meghatározzák. Ezek élén állt és áll ma is – méltatlanul elfelejtve – a „Hungit”. A régi szállodáról 1994-től a Questor befektetési és vállalkozási csoportnak kellene gondoskodnia.

Kapás Csilla

Ami mára csak befektetési lehetőség, az akkor a szegediek legkedvesebb szórakozóhelye, a bölcsészhallgatók zónája lett. Mindig szölt a zene, esténként színelőadásokat tartottak. Történelmi-irodalmi emlékhely lett, hiszen többek között Juhász Gyula, Benedek Elek, Bródy Sándor, József Attila, Krúdy Gyula is vendége volt. A francia főtisztek, sőt Horthy is itt szállt meg, amikor Szegeden járt. Társadalmi és szakmai egyesületek, kis és nagy asztaltársaságok működtek, a nagyváradiak – Fráter Lóránddal az élen – gyakran és szívesen átvándoroltak ide. A régi Hungáriában rendez-

ték a szegedi egyetem felavató ünnepségét 1921. október 10-én.

Idősebb Kass János, akiről egykor elnevezték a szállót, kiváló vendéglátóipari szakember volt. Anekdota is szölt róla, mely szerint azzal „úszta meg” a Titanic pusztulását, hogy Angliában tanuló fia hiába hívta, egy rendezvény miatt nem ment el a hajóra. Halála (1928) után is rangot jelentett a – már Hungária Szálló néven működő – társasági központ. A zenés estek, ötőrai teák, a Stefánia sétányra nyíló kapu, a közvetlen lejárát az úszóházakhoz, a királyi külső a világ „mini Monte Carlo”-jává varázsolta Szegednek ezt a részét.

1949-ben államosították, majd bele-

– Munkában nagyon fontos, hogy jól tájékozott legyél. Vannak-e információraid?

– Nálam nem arról van szó, hogy „jól informált legyek”. Egyszerűen érdekelnek a dolgok, és hál’ Istennek, ki tudom választani, hogy ki az, aki nekem tud segíteni. Vannak ismerőseim, barátaim a rendőrségen, a bíróságon, az ügyészségen, a civilek, a sportolók és a politikusok között. Mostanában azonban egyre gyakrabban rászorulok arra, hogy ellenőrizzem információimat, még ha azok hivatalos helyről is származnak. Ez nagyon megnehezíti a munkámat. Ezért vannak az újságokban nagyon sokszor helyesbítések, bocsánatkérések. A filmekben egyébként gyakran látni, hogy pénzt adnak néhány mondatért. Ilyet én még soha nem csináltam, és nem is kérek rá.

– Ha egy interjú alkalmával a bűnöző megpróbálja kimosni magát. Hogy kerülöd ezt el úgy, hogy közben a kérdéseidre is választ kapsz?

– Bűnözőkkel éppen emiatt nagyon ritkán készítek interjút. Valaki összeszámolta, hogy a Csillag rabjait összesen tízezer évré ítélték. Állítom, a fegyencek közül csak minden tizedik vallja magát bűnösnek. Ha valamelyikük kezdetben mégis elismeri bűnösségét, később úgyis megmagyarázza magának, hogy ártatlan. Ez teljesen természetes, ez az élet rendje. Marinko Magda érdekelt, ezért vele kivételesen készítettem interjút. Más esetre most nem is emlékszem.

– Ez azért elég rázós.

– Akkor már bent volt a rács mögött, nyolcan vigyáztak rá.

– Szerinted milyen hatással vannak, ha vannak egyáltalán a bűnözőkre a börtönben eltöltött évek?

– Az a tapasztalatom, hogy nevelő hatása nincs, büntető talán. Sőt, a rácsok túloldalán még több tapasztalatot szereznek az elítéltek. Ha most valaki 8-10 év

kezdtek a felújításába. Később a hotel állapota rohamosan romlott: a vakolat hullani kezdett, az aranyfestés lemállott. Új kávéházat nyitottak, megpróbálták rendezni, de a 41 szobás, 125 férőhelyes szálló nem lett a régi. A Délép, a szocializmus sikervállalata maradt az egyetlen, aki megmenthette volna a pártatlan emléket, ám a cég hamarosan tönkrement, rangja, vagyona elenyészett. 1977-ben, amikor az új Hungária Szálló (tavaly ott volt a JATE-ből) felépült, a régibe is zárták.

Hosszú „vajúdási folyamat” zajlott le 1977 és 1995 között. Az első lépést '88 tavaszán tette meg a Szeged Városi Tanács, amikor 8,6%-os saját részesedéssel létrehozta a Régi Hungária Rt.-t. A 116,5 millió forint alapitőkével és 15 taggal induló Rt. felújította a belső szerkezetet, ráborította a külső palástot, és lefestette a homlokzatot. A több év alatt negyedikmilliárd forintba kerülő költség ellenére csak a szálló 60%-os felújításáig jutottak el, majd a város vezetése úgy döntött, hogy – minimum százmillió forintért – idegen kézbe adja az épületet. (A Tisza Szálló 75, a Royal 110 millió forintért kelt el.)

1994 végén a Questor csoport vásárolta meg a Régi Hungáriát. Terveik szerint irodaházat és kulturális központot hoznak létre, de beismerték, hogy fontosabb számukra a befektetés. A város „szégyenfoltjának” leradírozása helyett jobban örülnének az ingatlanalap jó hozamának. Ez persze természetes, nem ők a hibások, hanem az európai rangú és színvonalú(?) város, aki kienged a kezéből egy ilyen műemléket.

A Questor Kass Palota vagy Stefánia Palota néven működött majd a „Hungit”, az alsó térben tekepályát, bowlingpályát, sörözőt hoznak létre, az 50 autóállásos mélygarázs engedélyeztetési és kivitelezési terve régen elkészült. Egyelőre túl sok mozgás nem látszik a környéken, a 260 ezer forintos négyzetméterenkénti irodabérleti ár miatt nem sok a jelentkező (az átlag szegedi piaci ár 100-150 ezer Ft), ráadásul a szobákat szerkezetkészben – azaz üresen – adják át. ●

Oláh Zoltán újságíró

Bűnben élve

A Közéleti Kávéház rendezvényorozat Bűn és Bűnhődés című beszélgetésének házigazdája Oláh Zoltán volt, a Kurír szegedi tudósítója. Ő az, aki egyenesen rákérdez a kényes pontokra és a legnehezebb ügyekre is belevág. Azt suttogják róla, mindenféle információhoz hozzájut. Munkájáról beszélgettem vele.

Petik Katalin

– Miért adta a fejed újságírárra?

– Ez teljesen véletlen volt. Néhány héttel a Kurír megszületése után két ott dolgozó barátom szölt, hogy van-e kedvem munkatársként dolgozni a lapnál. Ez hét évvel ezelőtt történt.

– Milyen ügyekkel foglalkozol?

– Akkor a belpolitikai rovatához ke-

rültem, de ha olyan téma adódott, ami érdekes volt, akár sport vagy külpolitika, arra is rámozdultam. Nemcsak a klasszikus belpolitikával foglalkoztam, hanem mindennel. Ez most is így van.

Rabok márkás cipőben



A szegedi Csillag. „Szoba” kilátással

Hazánkban a korábbiakhoz képest közel négyszeresére nőtt az évente bejelentett bűncselekmények száma. A börtönbe kerülő bűnözők közül sokan rendkívül jó körülmények között élnek – tudhatták meg az érdeklődők a Közéleti Kávéház magyarországi bűnözésről és büntetés-végrehajtásról szóló beszélgetésén. Az est házigazdája Oláh Zoltán, a Kurír újságírója volt, a meghívott vendégek pedig jeles szakértők: Csapó József ezredes, a szegedi fegyház és börtön parancsnoka, Gaál Béla sajtóreferens, Dr. Nagy Ferenc, a József Attila Tudományegyetem jogi

karának tanára. A vendégek a magyarországi bűnözés rohamos növekedéséről elmondták, míg a hatvanas, hetvenes években évente 130 ezer bűncselekményről tudtak a hatóságok, 1995-ben ez a szám elérte a félmilliót. A megdöbbentő adatok hallatán felmerült a kérdés, nem lenne-e hatásos és célszerű a halálbüntetés visszaállítása. Nagy Ferenc elmondta, mivel az Alkotmánybíróság 1990-ben alkotmányellenesnek nyilvánította a halálbüntetést, visszaállítása nem lehetséges. Elrettentő példának amúgy sem számítana, hiszen az elkövetett bűncselekmények közül, csak 80-100 az olyan eset, melyen alkalmazni lehetne.

Az esten szóba kerültek a politikai, gazdasági bűncselekmények is. Ezekkel kapcsolatban Gaál Béla azt sérelmezte, hogy a média felfújja azokat, elkövetőikből sztárt csinál. Arra a kérdésre, hogy tetten érhető-e a maffia a magyar börtönökben, Csapó József válaszolt. Elmondta, hogy a szervezett bűnözés ugyan nincs jelen, de erősödik egy gazdasági mag, s kiépülőben van bizonyos hierarchia is. Mivel a Csillagban a rabok hosszú időt töltenek el, ez a folyamat különösen jól megfigyelhető. Csapó elmondta azt is, hogy az évek alatt előkerülnek a nyomozás idején eltűnt pénzek, az elítéltek színtestét vitetnek be maguknak, márkás cipőt hordanak, „őreik meg havi fizetésükkel csak a nyálukat csorgathatják”.

A fentiek ellenére a magyar börtönökben borzasztó állapotok uralkodnak. Azok ugyanis elviselhetetlenül zsúfoltak. Tíz-ezer-hétszáz hivatalos férőhelyre körülbelül 13 ezer börtönlakó jut. Tervezik ugyan újabb börtönök építését (Budapest, Kecskemét), ám az ottani néhány száz új férőhely nem oldaná meg a problémákat.

A kávéházban az is kiderült, a lakosság elégedetlen a magyarországi büntetés-végrehajtás működésével, túl enyhének, túl könnyűületesnek tartja azt. A hallgatóság által feltett kérdések viszont rámutattak, hogy tájékozatlanok és tudatlanok a bűnüldöző szervek munkájával kapcsolatban. ●

Mészáros Ildikó

V I S S Z H A N G

Szerkesztőségünk fenntartja az olvasói levelek rövidített közlésének jogát.
A közölt levelek tartalmával a szerkesztőség nem feltétlenül ért egyet.

A Szegedi Egyetem október 1-jei számában „A hálózat Ura” címmel megjelent olvasói levélre – annak stílusát és állításait cáfolva – többen is reagáltak. Az alábbiakban ezeket közöljük teljes terjedelmükben.

Tisztelt szerkesztőség!

Sajnos csak késve jutott el hozzám a „Szegedi Egyetem” október 1-i száma, amelyben a „Visszhang” rovatban olvastam Kolozsi András számomra megdöbbentő írását. A „Hálózat Ura” című írás minden különösebb tektória nélkül belegázol egy egyetemi oktató becsületébe, hiszen nem kevesebbel vádolja őt meg, minthogy az egyetemi kabinetek világbanki pályázata idején a tendert szabálytalanul saját cégével nyerte meg, s neki még ez sem volt elég, azóta is a nyertes cég reklámjait zúdítja a hallgatói számítógépes rendszer használoinak nyakába. Nem hiszem, hogy illetékes lennék az ügy jogi értelemben vett vizsgálatára, szerintem a történet nem is erről szól igazán (aki szakmabeli, esetleg érintett, ismerheti ki és mi-ben hibázott, hogy s mint volt, milyen lépések követtek egymást, s hogyan oldódott meg az ügy...). Mindazonáltal lenne néhány kérdésem a-cikkkel kapcsolatban a Tisztelt Szerkesztőséghez ill. a kevésbé tisztelt szerzőhöz. A szerzőhöz, akinek egyébként a kabinetben számítógépes felhasználói azonosítója van és ha jól tudom, egy év múlva – elvileg – középiskolai tanár lesz. Kérdéseim abból következnek, hogy történetesen ismerem Dévényi Károly kabinet körül kifejtett tevékenységét, s rendkívül igazágtalannak, hallgatói tollból pedig egyenesen háládatlannak éreztem az írást, annak pimasz hangneméről már nem is beszélve. ...s talán elképzeltem, mi lenne, ha mondjuk rólam szedné le az újság legközelebb a keresztvizet.

Íme a kérdések:

1. Hogyan lehetséges, hogy a lap szerkesztői a cikk nagyon súlyos, becsületbevágó, sőt feljelentés szagú állításait nem mutatták meg Dévényi Károlynak, ill. ha már közölték azt, nem adták meg neki legalább a kommentár, a párhuzamos megszólalás lehetőségét?
2. Miért áll érdekében egy hallgatónak a lassan már négy estendőös dolgot feleleveníteni, előkaparva a lap 1993-as tavaszi számát? Honnan jutott ez most eszébe? Mi az aktualitása?
3. Megnézte-e a szerző (vagy a szerkesztőség), hogyha ilyen nyilvánvalóak ezek az állítások és sundámbundám van, miért nem vizsgálta azt eddig senki? Ha vizsgálta valaki, mire jutott? Nem lehet, hogy ez már egy rég tisztázott ügy?
4. Elgondolkodott-e azon Kolozsi András, hogy kit sért vérgig? Hogy akit ő következetesen „Dévényi úrnak” titulál maró gúnnyal, mennyi munkát fedtetett és fektet mai napig az ország egyik legjobb WWW-internetes rendszerével felszerelt kabinetjébe? Tudja-e, hogy D.K. legtöbbször a szabadidejének a rovására, ha tetszik kéretlenül csinálja ezt? Hogy a hallgatók minden nap használhassák a rengeteg hasznos dokumentumot, hogy megcsodálhassák a Web-Museum több mint 5000 festményét és helyben használhassák a világhálózat egyik csodáját, a „9 bolygó” csillagászati információs rendszert? Nem is folytatom, hál'Istennek teleírhátnám az újságot a hallgatói szervek szolgáltatásaival...

Még valamit. Kolozsi András úgy állítja be, hogy az olvasónak az az érzése, a kabinet nyitólapját agyonnyomja a Zenon Kft. reklámja. Ehhez képest én még nem is akadtam össze vele, pedig gyakran használom a kabinet szolgáltatásait. Most megnéztem. Egyik lapon, azon amelyik a kabinet „történetét” meséli el, valóban szerepel a cég neve, s ha ráklikkentünk, eljutunk a kft. nyitólapjára. Pont úgy, ahogy bárhogy szokás. Ha akarom megnézem, ha akarom nem. Hol és mit erőltettek rám? Ezen olvasói levél kapcsán tudtam meg egyébként, hogy az illető cég amolyan komótos polgári módon egyébként díjakkal stb. máig támogatja a tehetséges hallgatókat. Igen, gondolom, mert ennek reklámértéke van.

Befejezésül még annyit, mielőtt még Kolozsi András nyomozni kezd, *semmi közöm a céghez, soha nem álltunk üzleti kapcsolatban, s Dévényi Károlyhoz is „csak” annyi fűz, hogy kollégaként tiszteltem és becsültem a munkáját.*

Dr. Kokas Károly
JATE Egyetemi Könyvtár

Töltöttképosztás

Erre az ételre mondják ugyanis, hogy minél többször melegítik, annál ízletesebb. Úgy tűnik, hogy Kolozsi András barátunk szereti a töltöttképosztát. Az ő töltöttképosztájában azonban már nincsenek finom húsos falatok. Úgy is mondhatnánk, hogy lerágott csont az egész.

Az egyetemi számítógépes kabinetek szállítási körülményeiről nem „A hálózat ura” c. munka az első írás a Szegedi Egyetem hasábjain (október 1.). Vajon miért csak a JATE környékén megemészthetetlenek a történetek? A város másik három felsőoktatási intézményében cikkek fogalmazgatása helyett egyszerűen használják a kabineteket.

Kolozsi András írásának célpontja most nem a Zenon, felénk csak úgy mellékesen rúg egyet, hanem Dr. Dévényi Károly, „A hálózat ura”. Dévényi tanár urat nem kell megvédenem, néhány kérdés azonban óhatatlanul megfogalmazódik bennem.

Az lenne egy ötödéves hallgató legfontosabb problémája, hogy hosszas nyomozás után kiássa a Szegedi Egyetem 1993. február 11-i számát, aztán felderíti, hogy a Zenon-ra mutató hivatkozás „két kattintásra van az egyetemi tartalomjegyzéktől”, majd nem mindennapi élelátással korrelációt fedez fel kattintások száma és egy 1992-es tender megnyerése között? Mindezt 1996 végén, négy évvel az események után?

Vagy éppen ellenkezőleg, nem is nagyon kellett nyomoznia, mert mindezt megmondták neki? És vajon miért érzi úgy, hogy a tender megnyerésével kapcsolatos megvilágosodását közölnie kell a nagy nyilvánossággal? És ha így is gondolja, miért kap teret, anélkül, hogy az ügyben érdekelt minden fél megkapná a megszólalás jogát? Ugyanabban a cikkben, hogy a szándékos csúsztatások és a ténybeli pontatlanságok helyükre kerüljenek!

De van itt néhány személyesebb jellegű kérdés is. Miért nem arról ír, kedves Kolozsi András, hogy a kabinetek telepítése, a pályázattal időszakában mesterségesen kevert botrányok elülte után, az egyik legsikeresebb projekt volt a FEFA pályázatok első fordulójában? A „gonosz világbankosok”, miután személyesen megsemmisítették a megvalósított projektet, gratuláltak az egyetem akkori vezetésének.

Ön ötödéves, tehát ismernie kell az oktatótermeket. Alkalmak-e a kabinetek az egyetemi oktatói munka színvonalas ellátására? Alkalmas-e a kabinetekben megvalósított hálózatépítési koncepció a hallgatói igények maradéktalan kielégítésére még négy év után is? Megtanulhatta-e Ön a Unix, a DOS és a Windows alapjait, a közel 100 alkalmazói program kezelését ugyanazon munkaállomás előtt ülve, lett légyen az X terminál vagy PC?

Ezek persze slampos kérdések, a megválaszolásuk is hosszabb elmulylést, a tények gondos feltárását igényli, ami ugye macerás. Meg talán nem is cél. Jobb a töltöttképosztás.

Dr. Maróti György
a Zenon Kft. ügyvezetője

Dévényi Károly eljuttatta szerkesztőségünkhez annak az 1992. december 24-én kelt faxnak a másolatát, amely a Világbanknak az ügyvel kapcsolatos döntését tartalmazza. Ebből idézzük a következő mondatot:

„The reason for this decision rests on the lack of evidence that either the tender documentation or the evaluation, after correction of the composition of the Evaluation Committee, was in any way biased in favour of Zenon Ltd.” – A döntés indoka az, hogy nincs bizonyíték arra, hogy akár a tender dokumentáció, akár az értékelés, az értékelő bizottság összetételének megváltoztatása után, bármilyen módon részrehajló volt a Zenon Kft. irányában.

Ahogy a Világbank ezzel a döntésével lezárta a kérdést, úgy a szerkesztőség ezekkel a korrekciókkal tesz pontot az ügy végére, és a továbbiakban nem közöl ezzel kapcsolatban több írást. A szerkesztőség egyúttal Dévényi Károly elnézését kéri a lapban őt ért sérelmek miatt.

Ki a „legsztárabbik” sztár?

Gaál Béla mindig kimondja a lényegét.

Gaál Bélának amúgy ez munkaköri kötelessége, tudniillik ő a Szegedi Fegyház és Börtön sajtóreferense. Ebben a minőségében volt jelen az október 21-én megtartott Közéleti Kávéházban is, ahol a magyarországi bűnözésről és büntetés-végrehajtásról volt szó. Azt olvasom az erről szóló Szegedi Egyetem-beli tudósításban, hogy: „Az est folyamán szóba kerültek a manapság oly nagy vihart kavaráó politikai-gazdasági bűncselekmények is. Ezekkel kapcsolatban Gaál Béla azt sérelmezte, hogy a média felfújja őket, elkövetőikből sztárt csinálnak”. Gaál Béla ért hozzá, mint mondtam, sajtóreferens, bár napról napra lehet hallani mindenfélét, hogy a sajtó túlpörgeti magát, és aránytalanul nagy teret enged a botrányoknak.

Belegondolva tényleg kellemetlen lehet a börtön sajtóreferensének, ha az esetekeket a sajtó körbejárja, és a végső koncekvencia általában az, hogy bizonyos szervek nem tudnak mit kezdeni ezekkel a tárgyakkal, csak nézik őket csendben, szike nélkül. De szereplőként épp ilyen rohadat dolog volt O. J. Simpsonnak elsőszámú közellenségnek lenni, Nixonnak a Watergate után a tiszta szemű választópolgárok tekintetét keresni, vagy éppen Whitewater-botrányban magyarázódó Hillary Clintonnak a Fehér Ház megbecsült háziasszonyát játszani. Őket egytől-

egyig izgága újságírók leplezték le.

Nálunk évek óta egyedül Tocsiknak van rohadat dolga.

Nem vagyunk hozzászokva, hogy a saftos ügyeknek, az újra meg újra felmelegítéseknek, utánanyomozásoknak helye van a tájékoztatásban, és ez nem a gonosz és imperialista Amerika sajtóbeli elferdülésének közép-európai lenyomatai. Ha aból indulunk ki, hogy a túlpörgetésnek nincs létjogosultsága, akkor a vezető három magyarországi orgánium legjobban tenné, ha az eddigi legnagyobb privatizációs botrány, és a közé bekelődött százmiliós adócsalások vizsgálata helyett a kis-keretek gazdaságos vízgazdálkodásával, és a Pápua Új-Guineában élő aszmatok mítoszainak matematikai képletekkel való levezetésével foglalkozna.

Nem tudom, miért kell azon görcsölni, hogy olyan események kerülnek az érdeklődés középpontjába, amiben valami orbitális taplószág történt. Mert bármilyen hihetetlenül hangzik, az embereket érdekli, hogy egyesek milyen utakon mozognak, honnan kapják az információkat, milyen gnómok, foszlott ruhájú kísértetek segítene nekik eligazodni. Egy olyan összefüggéshalmazban, ami számunkra kb. annyira érthető, mint tájfunotnak a kapcsolási rajz, ha nem műszerésznek készült. A sajtónak feladata lenne az információáramlás cenzúrázatlan biztosítása és a legszélesebb kö-

Szabó család

Megint egy ünnep, megint egy botrány. Már-már nem is képzelhető el nemzeti megemlékezés szélsőséges villongások nélkül.

Szabó Albert hungarista pártvezér ellen ezúttal csak három(!) bűnvádi eljárás indult meg - egyszerre. A már szokásos uszítás és közönség elleni izgatás mellett most gyülekezési joggal való visszaélést és köztisztasági szabálysértést kell felelnie. Azt már csak mellékesen jegyzem meg, hogy a fellelviteli tárgyalásuk még most van folyamatban.

De Berci kemény gyerek, nem olyan fából faragták, hogy holmi csip-csup kis BRFK-feljelentések, meg legfőbb bírósági tárgyalások elbátortalanítsák a közszerepléstől. „Égyéni” hangvétele hatásos eszköz arra, hogy belopja magát a köztudatba.

E milyen ügyesen csinálja, nem?

Már-már gyanúsán ügyes, ahogy hajsza híján mindig meglóg a mord ügyészek orra elől. A bírák pedig szemesítve kénytelenek felmenteni újra és újra a vádak alól, mert „sajátos” ismeretterjesztési módszereivel „tényleg nem jelent közvetlen veszélyt” a társadalom békés rendjére.

(Berci titka hamarosan kiderült: egyik óvatlan nyilatkozatában elszólta, hogy bizony folyamatos segítséget kapnak „idősebb magyar testvéreiktől”, hogy akcióik, propagandájuk jogilag támadhatatlan legyen.)

A kérdést inkább úgy kéne feltenni: miért gondol mindenki első számú védekezési stratégiaként a büntető jogra és a bíróságra? Hiszen ők is erre gondoltak, és lám nem is lehet lecsapni rájuk a törvény szigorával! Vagy ha mégis sikerülne, akkor mi történné? Mártírnak kiáltanak ki, ami megint csak nem lenne jó.

Éppen ezért el kéne gondolkodni: nem nagyobb-e ennek az egész dolognak a füstje, mint a lángja? Tényleg közvetlen ez a veszély? Annyira fejletlen lenne nálunk a politikai kultúra, hogy ez elképzelhető legyen? Egy demokráciában (és nálunk állítólag az van) az ilyen mozgalmaknak elvileg nincs, nem szabadna elég bázisa lenni. Ez valahol morálkérdés is.

Ugyanakkor az újfasiszta mozgalom léte intő jel, hogy a társadalom nem bír el több feszültséget. Tűréshatára véges és minél tovább húzzák azt a bizonyos húrt, annál inkább teret kapnak a demagóg ideológiák.

Amíg tovább romlik az életszínvonal, amíg lesznek Tocsik-botrányok, amíg nő a munkanélküliség, addig mindig lesz mibe kapaszkodnia a szélsőségeknek.

●
Köri

Csadorba csavarodva

Amikor Lichtensteinben bevezették a nők számára is az általános és titkos választójogot, egy nagy csapat hölgyemény utcai tüntetésen adott hangot véleményének, hogy neki erre semmi szüksége. Ez csak megbolygatja az ő nyugodt kis életüket, és még sok más baromságot is mondta, amit nő szájából hallani meglepő. A jó lányok a mennyországba jutnak, a rossz lányok mindenhova eljutnak. Már azért is érhet valakit hátrányos diszkrimináció, mert férfi. A főnöksasszony kérdőre vonja osztályvezetőjét, hogy miért nem az a kuki nyakkendő van rajta, amit tőle kapott. Nők a hadseregben, vezető pozíciókban és a politikában. Még a fél ország harcos ellenállója volt az átkosnak, amikor megismertük Benazir Bhutto nevét a hírekből. Ő lett a miniszterelnöke a mohamedán többségű Pakisztánnak. Nem semmi. A nemzeti nyelv Nyugaton az urdu, Keleten a bengáli, egyébként pedig, aki csak tud, az angolul beszél, ha meg akarja érteni magát mindenkivel. Ez tényleg egy fejlődő ország. Október harmincegyedikén ötezer nő követelte a miniszterelnöknek távozását és az iszlám rend bevezetését. A lefüggönyözött nők nem ásták ki fakanalikaikat, és nem csaptak össze a rendőrökkel. Egy elmaradott országban, ténylegesen elnyomott nők, hogy a rákba tudnak azért tűn-

tetni, hogy még rosszabb legyen nekik. Mondhatnám, hogy ész nem adhatok, de ez nem butaság, ez rosszabb. Vallási fanatizmus. Gyakran így hívják: iszlám fundamentalizmus. Algériában, Iránban, Afganisztánban, és még ki tudja hány helyen ott van. Levágják a tolvaj kezét, összeverik az európai ruhát viselő nőket. Csúcs-technikával védenek olyan régi törvényeket is, amelyek már nem méltóak még az állatokhoz sem, mert megsértődnének. Akinek semmije sincs, annak gyakran csak a hite marad. A fanatikusokkal nem lehet tárgyalni, meggyőzni őket, hogy haver téj észhez! A demokrácia a létező rosszak közül a legjobb. A demokráciában meg kell adni a lehetőséget mindenkinek, hogy hatalomra kerülhessen. Ez a lényege. Ám félok, hogy ahol a fundamentalizmus győz, ott norma lesz a terror, a zsarnokság, és veszélyes lesz a világ többi részére is. Ezt leírni Magyarországon nem gond, azonban ott, ahol ez a kérdés az utcán van már életveszélyes, és napról napra több és több újságírórt ölnek meg azért, mert ezt leírta. Kezd újból értelmet nyerni az, amit egy zseniális fró, Anatolij Kuznyecov írt a világháborúról. „Elvtársak, hölgyeim és uraim! A civilizáció veszélyben van!” ●

Fritschka

rú háttéranyag biztosítása. Miért van az, hogy a nálunk sokkal fejletlenebb országokban, mint az USA-ban és Németországban a média képes megbuktatni olyan személyiségeket, akiknek pozícióik itthon eredendően meginghatalannak tűnnek. Igazán sajnálom, hogy a Szabad Nép hasábjain sohasem jelentek meg egyesekre nézve kompromittáló híradások, kiváltképp azokra nem, akik aktívan részt vettek a nagy dolgok, nagyszerű tervezésének, nagyszerű irányításában. Akkor talán folyamatosnak tűnhetne, és mára végre megértettnek, hogy bizonyos funkciókat a sajtónak kötelessége ellátni, mert ha nem teszi, saját létének indokai szűnnek meg. Az, hogy nálunk ez még nem igazán úgy működik, ahogy normális rendszerekben működnie kellene, az betudható annak is, hogy olyan fajsúlyú dolgokkal, mint most a Tocsik-dosszié, még nemigen találkozott a honi sajtó. Ami nem azt jelenti, hogy nincsenek, csak azt, hogy nem kerülnek napvilágra, ott porlanak halálíg a főszereplők pihentető kényeztetés alatt. Akkor lesz itt igazán baj, ha majd a média tökéletes profizmussal kezeli az ilyen ügyeket, gyakorlatlan, hiba nélkül, és a közönség már egyáltalán nem fog kibukni a „sztárolástól”.

Nem kell aggódni, lesznek még itt gyakorlati lehetőségek.

●
Zolmási Örkény

Meghalni szépen, csendesen

– Nincs pénz – zúdul ránk nap mint nap a tévéből, rádióból, újságokból. Előbb-utóbb immunissá válik az ember. – Istenem majd összebb húzzuk a nadrágszíjat. Nem megyünk színházba, nem veszünk könyvet, nem költünk annyit ruhára, ne adj isten, nem eszünk annyit. Többé-kevésbé ki lehet bírni. De mikor már arról van szó, hogy a betegség is luxusnak számít, akkor valami baj van. Bennem személy szerint piszkosul fel tud menni a pumpa, amikor egy virgonc TB-szakember megjelenik a képernyőn, és rhécselve kijelenti, hogy a kórházaknak nem kellene harmincmillió forintért bútorgarnitúrákat venni. Ilyenkor valami fura véletlen folytán eszembe jut a TB közelmúltban, horribilis összegekért felépült palotája, ami végül tervezési hiba miatt szűknek bizonyult, ezért havi tizenkét millió forintért irodákat kell bérelni mellé. Persze lehet, hogy a társadalombiztosításnak van igaza. Izraelben, Afganisztánban, Ruandában háború van, vér folyik. Magyarországon meg lehet halni szépen, békésen is.

●
Kovács Balázs

Hurka és bikini

Miért nem büntetik a zenei környezetszennyezést?

Talán azért, mert a magyar előadók 90%-a börtönben ülne.

Pap Rita Csovi-csovi Jasperja és a Teknő „lesz ugye hurka jaz asztalon” című produkciója után úgy gondoltam, hogy nem lehet tovább sülyvedni. Belátom, tévedtem...

A napokban a Happy Ganget hallottam a Danubiusban arról énekelni, hogy a nőjük egy gyönyörű gölya, és kár, hogy nem ő (azaz az énekes) a bugyogója.

Ezzel túlszárnyalták a Hip Hop Boyz Ragadom, dagadom, dagad-e című megkapó melódiáját.

S ha már a szövegektől félig elhülyültlen támolygunk a rádió kikapcs-gombja felé, akkor biztosak lehetünk benne, hogy a java még hátravan.

Olyan kereskedelmi rádió ugyanis nincsen, amely ne játszaná le naponta legalább hatvanszor a 4F Club új zsenigéjét, melyben egy tucathang-bébi élénki, hogy csak egy szál bikinit hozott el az útra.

Hát, ilyen nincs, és mégis van.

Még jó, hogy nem értem, hogy miről szól a Macarena...

●
Turó Henrik



Napló

dr. Ilia Mihály
irodalomtörténész

1996. október 20.

Vasárnap, délelőtt. A szegedi rádióban Forgács Ilona beszélget a chicagói Szathmáry Lajossal. Amint a beszélgetés végén kiderül, a riportalan már halott. Ki volt Szathmáry Lajos? Újságíró, fró, chicagói vendégfő, nagy szakács, borszakértő. És könyvgyűjtő. A hungarológia legnagyobb gyűjtője és ajándékozója, könyvritkaságait ezerszám adományozta el élete végén, egyetemeknek, könyvtáraknak. Különleges műfajt művelt írásaiiban élete végén, irodalmi értékű ételrecepteket írt. Szakácskönyvei angol nyelven már a megjelenésükön könyvritkaságok voltak. Amerikai jelesek, Nobel-díjasok, frók, művészek voltak a vendégei, versek szólnak hozzá, festmények kedvelt alakja volt. Ő maga is jól rajzolt, könyveket adott ki gyűjteménye ritkaságaiból. Fordított angolból magyarra, magyarból angolra. Több ember rejtőzött benne. Az egykori erdélyi újságíróból előbb világjáró lett, majd világhírű művelődéstörténész, szakács, nagy amerikai fogadások vendéglátója, amerikai egyetemeken kulináris professzora. Magyar volt. Magyar ember volt.

Október 21. Hétfő.

Lengyel Andrásal beszélgetek Baróti Dezsőről, egykori tanáromról, aki a szegedi fiatalok mozgalmának alapítója volt. Nekem irodalomtanárom az egyetemem. Professzor, dékán, rektor, majd '56 után börtön, irodalmi múzeum, külszolgálat, professzorság, nyugdíj. 85 éve született, két éve halott. Ragyogó indulása volt. Fiatalságának társai között ott van Radnóti Miklós, Buday György, Ortutay, Erdei Ferenc, stb. Eszembe jut mennyit beszélt arról, hogy Mikes Kelemen levelei misszilis levelek voltak, nem hittük el neki, de azt sem, hogy Szép Ilonka (Vörösmarty) utalása („Áll a ház még, bár fogy gazdasága”) a Napoleoni-háborúk okozta gazdasági válságra utal a versben. Szeretett ilyen korhoz kötött megjegyzéseket tenni. De ha a szobájában néhány hallgatója előtt a francia irodalom harmincas évekből dolgaiból beszélt, kiderült, hogy kitűnő irodalomértő. Radnótit mindig közel tudta varázsolni a hallgatókhoz. Ragyogó indulásai, nehéz pályaszakaszai voltak. Mennyi volt ebben a kor szerepe és mennyi a szerepjátás? Holnap emlékezés lesz Szegeden a tiszteletére.

Dr. Simon Miklós bőrgyógyász professzor, ő, hála Istennek, él! Nyolcvan fölött van, szakmai elismertsége a szegedi klinika glóriáját növeli. A betegek nagy légiója hálás neki. De vajon ki tudja, hogy kiváló hadtörténeti, katonatörténeti érdeklődése van, s az éremgyűjtés már több, mint szenvedélye. A köztársaság kori Róma érmeiről beszélgetünk, életében először van a kezében ilyen.

Ilia Borbála (5 éves), Ilia Gergely (3 éves) múzeumi látogatáson vannak. Az utóbbi mondja a régészeti kiállításon: sok csontház van itt (a csontház helyett).

október 22-23. Kedd, szerda.

Szó, szó, szó. Negyvenéves évforduló. Bár a lapokban, a rádióban és a televízióban néhány nagyon szép írás, műsor. Például a rádióban Pikó és Balogh urak műsora a személyességével hat. (Szegedi férfiak, egykori hallgatóim, kicsit büszkélkedem velük magam előtt, ha hallom őket.) De a pártvezérek most sem tagadták meg magukat, az évfordulón tüzes propagandabeszédeket tartottak. Úgy látszik nem jó múltnak lenni, mert nem tudható, hogy mit csinál vele az utókor. És az is szomorúság, hogy a politika, az emberiségnek ezt a géniuszát, nem lehet sehonnan kiiktatni.

Még az egyetemi szünet előtt megkérdeztem hallgatóimat: hajlandók-e elolvasni Móra Négy apának egy leánya (A festő halála) című regényét? Bizonytalan igen volt a válasz. Egyik fiatal egyetemi kollégám mosolyogva kérdezi: kell Mórát olvasni az egyetemem? Gyönge ellenérvem, belátom: „A szegedin talán igen.” De ez a regény fölöttébb érdekes, Móra a regényírástól írt regényt. Minden új elemző iskola felfedezhetné, ha a szakemberek olvasnák Mórát. Magam ezentúl még azért is különös érdeklődéssel vagyok e mű iránt, mert még ismertem a regény modelljeinek némelyikét, sőt, rokonaim is voltak.

Október 24. Péntek.

Olvasom, hogy valaki, aki igen nagy pénzzel sáros, megint az idegei állapotára hivatkozva nem jelent meg a kihallgatáson. Vajon, amikor Kolompárt Kiskundorozsmán elkapják biciklizésért a rendőrök, megkérdezik-e tőle, hogy milyen az idegállapota, kedélye, van-e kedve vallomást tenni? Eszembe jut Kecskemét egykori főügyésze, aki egy bizonyos Bankó (Bánk!) nevű magyar főúrról tragédiát írt, művében remek ideillő idézetek vannak.

Október 27. Vasárnap.

A Kalligram című pozsonyi folyóirat 1996. októberi számának tüzetes olvasása. Híznai Zoltán főszerkesztő kitűnően vezérli a lapot, minden szám erős meghívás az olvasásra. Az októberi Juraj Špitzer-émlékszám. Juraj Špitzer szlovák, zsidó költő, regényíró és esszéíró volt, erős magyar kapcsolatokkal, vonzalmakkal, a régi magyar irodalom iránti különös érdeklődéssel. Mindez egy kicsit sok, ebben a közép-európai régióban szlovák zsidónak lenni és magyar barátnak – ez majdnem önkínzás. De J. Špitzer mindhárom volt, mellé még jó fró is. A Kalligram arra döbbsen rá, nem tudjuk, hogy kikkel élünk szomszédságban. A hazai magyar olvasó hálás lehet a pozsonyi magyar folyóiratnak, hogy rendszeresen tudósít erről a terra incognitáról.

Szomorú tény viszont, hogy az Irodalmi Szemle, a másik pozsonyi folyóirat megszűnt, mert nem volt pénz a megjelenésére.

Október 29. Kedd.

Ötvenéves a törökszentmiklósi Bercesényi Gimnázium. A Fehér Imre szerkesztette évkönyvet olvasgatom. Fehér tanár úr is valamikor hallgatónk volt. Eszembe jutnak a régi magyar vidéki iskolák évkönyvei. Ezekből indultak a tudomány és művészet nagy alakjai. A törökszentmiklósi gimnázium évkönyvében ott van egy fénykép, Darvasi László felolvas iskolai utódainak. Ő is innét indult. Szép és hálás dolog lehet az egykori iskolában szerepelni.

Pesten összegyűlték a filmvilág magyar és magyar származású jelesei. Büszké vagyunk rájuk, szeretjük mondani, hogy mennyi kiválóságot adtunk a filmvilágnak. Persze, ha a magyar névsor mellett ott volna a cseh meg a lengyel névsor is, kicsit meglepődnénk. Ők is sokat adtak. De szüksége van a kis népnek erre a büszkélkedésre, valamivel erősíteni kell megcsappanó önértéktudatát.

Dr. Apró Ferenc születésnapja. Szegedi ügyvéd a XIX. századi fajtából. Helytörténész, művészettörténész, irodalomtörténész. Babits szegedi éveiről szóló könyvét az irodalmi adatnyomozás módszerkönyveként kellene tanítani. Látom, amint Apró Ferenc ballag a Tisza Lajos körúti irodája felé. A régi Szeged szellemalakjai kísérik.

Ilia Mihály

Párizsi randevúk

A mozi és az élet művészete



Párizsi padokon kibontakozó konfliktus

A filmet az az Eric Rohmer rendezte, aki Jacques Rivette-tel, François Truffaut-val, Jean-Luc Godard-al és Claude Chabrolal együtt a francia új hullám elindítója volt az ötvenes évek végén. Úgy gondolja, a művészetnek valamiféle megnyugvást kellene szereznie az emberek életében.

A három részből (Randevű 7 órakor; Párizsi padok; Anya és gyermeke, 1907) álló mű fiatalok érzelmi életét, gondolatait, lelkiállapotát mutatja be. Az első epizódban egy pár felhőtlennek hitt kapcsolatának válságát láthatjuk. A második fejezet

egy „foglalt” lány, és udvarlója, valamint a filmben meg nem jelenő barát viszonyának pillanatait rögzíti a francia főváros parkjaiban történő találkozásokkal. Az utolsó etűdben pedig egy francia festő keresi álmai asszonyát.

A hetvenhat esztendő Rohmer olyan egyszerűen fényképezi alkotását, mintha dokumentumfilmet készítené. „Ami a képet illeti, azzal úgy vagyok, mint a festő, a Párizsi randevűk harmadik történetének hőse: jobban szeretem a kissé piszkosabb épületeket azoknál, amelyeket újrastették” – vallotta stílu-

sáról a mester. Eszközei könnyedek, szereplői természetesen élnek a vásznon, nem játszanak – a szó színesi értelmében. A rendkívül kis létszámú stábbal (és költségvetéssel) dolgozó rendező, a látogat ellenére mértani pontossággal tervezi meg filmjeit. A véletlen mindig sorsfordító erőként, mintegy eleve elrendeléseként jelentkezik nála. A történetek végén kialakuló meglepő fordulatok ellentétes szituációt teremtenek, mint amit a közönség vár. Rohmer nagy morálfilozófus. Szereplői úgy mond „túlbeszélnek” a jeleneteket. Ő pedig, mintha csak rögzítené a hosszú dialógusokat, az azokból kibomló konfliktust, s hogy mi rejlik a lelkükben. Sokszor idézett aforizmája saját munkásságáról: „A szó arra való, hogy el-takarja a gondolatot. A kép viszont arra, hogy föltárja.”

Arra a kérdésre pedig, hogy „miért rendezte meg a Párizsi randevűket?” Eric Rohmer így válaszolt a Le Journal du Dimanche (Vasárnapi Újság) hasábjain tavaly március 19-én: „Ez a film Párizs dicsérete, és azt hiszem, sokat tesz majd külföldön a városért. Am elsősorban a mozi és Párizs iránti szerelmem vezérelt. A filmnek nem kilenc, hanem tíz szereplője van. A tizedik Párizs.”

● S. M.

A kenyérgyár fantomja

Magyar rém német földön



Ganzler Orsolya

Létezik Bonnban egy épület, amely korábban pékek munkahelye volt, ma már azonban más célt szolgál. Tíz évvel ezelőtt kultúrközpont jött itt létre, amely megőrizte a hely korábbi nevét. Ezért lett Brotfabrik, magyarra fordítva kenyérgyár. Kiállításokat, színházi előadásokat, diákprogramokat, koncerteket egyaránt rendeznek itt.

A Brotfabrik tehát idén össze ünnepelte 10. születésnapját, s hogy e jubileum emlékeztetés maradjon, saját színdarabbal ünnepelték meg a közönséget, amelynek főszereplője maga a Kenyérgyár fantomja. A mindössze 75 perces darabot szeptember 4-én mutatták be először, és csupán tizenegyszer tekinthette meg a nagydíjazott. Színházi csoda volt, kuriózum, máshol ilyen – valószínűleg – nem látható.

Aki életében legalább egyszer járt már színházban, az most úgy képzelte el az előadás kezdetét, hogy kezében a jegyet szorongatva megkeresi a számára a föntraktort helyet, majd kényelmesen hátradől a párnás székekben, és várja, hogy felgördüljön a függöny. A „Kenyérgyárban” mindez másképp történik. Nincs jegyszorongatás, mivel a belépő azonos a ruhákra tűzött matricával. Nincs sorok közti botorkálás, mert a nézők állva követik nyomon az eseményeket. Nincs hátradőlés sem, legfeljebb ide-oda sétálás. Az egész mű a látványra, a pantomimra, a mozgásművészetre, a zenére épül. Maga a történet másodrangú.

A darab „műfaja” perszifláz, hiszen Az Operaház fantomja című musical, illetve film alapján készítették, meglehetősen szabad felfogásban. A sztori hasonló: a Brotfabrik 20. születésnapján kiállítás nyitnak meg, amelyen a beszédét éppen befejező polgármesterasszonyt elrabolja egy árnyalak, a Kenyérgyár fantomja. Ekkor a nézők körül felsorakozott bábozók elevenné válnak, és elvegyülnek a tömegben. A népes delegáció pedig a fogoly és fogvatartója felkutatására indul a pincébe. A közönség természetesen velük tart, hiszen mi látnivaló lenne egy üresen maradt te-

remben. Így maga is részt vesz a felderítő hadjáratban, átkel a vízzel elárasztott pincén, a következő helyszínen halálra rémül a falon himbálódzó szellemektől, s örömmel nyugtázza, hogy megkerült a két elvesztett személy. S csak miután már ily módon a fél kenyérgyárat bejárta, foglal helyet az utolsó szinten felállított székek valamelyikén. A fantom persze aljas módon magához edesgette a polgármesterasszonyt, akit csak nagy nehezen sikerül kijózanítani e furcsa kábulatból. Ám a rém nem nyugszik, megpróbálja visszahódítani szíve hölgyét.

To die for Egyéni kis igazságok

Idén több olyan kategória-győzelem született az Oscar-díj és a Golden Globe-díj kiosztásakor, amely nem dollár tízmilliókból készült produkciót, annak készítőjét vagy szereplőjét jutalmazta. Nicolas Cage és Susan Sarandon Oscart kapott (előbbi a Las Vegas, végállomás; utóbbi a Ments meg, Uram című film főszereplőjeként), Nicole Kidman pedig Golden Globe-ot (a Megdöglök érte hősnőjeként), olyan alkotásokban nyújtott teljesítményért, amelyek együttes költsége nem haladta meg egy közepesen pénzigényes hollywoodi produkciót.

A kis költségvetésű filmekre specializálódott Gus van Sant (legismertebb műve az Otthonom, Idaho) ismét bizonyította: nem kellenek szupergézsik ahhoz, hogy a jól fizetett, sikeres színész – mint Nicole Kidman vagy Matt Dillon – elvállaljon egy szerepet. „Csupán” arra van szükség, hogy igazi, teljes színészt kívánó szerepet kapjanak. Megkapták.

A történet középpontjában áll Suzanne fiatal, ambiciózus feleség. Nagyriemő médiasztár akar lenni. Televíziós szereplésre vágyik, mert véleménye szerint csak így lehet az ember a történelem része és csilloghat tizenöt perctől tovább. Ennek érdekében bármint, amit szépségével és kíváncsiságával elérhet, megtesz, legyen szó bár az ágyban nyújtottakkal való előbbre jutás lehetőségéről is. Csak egyet nem tesz: a tudását nem fejleszti. Ehelyett

A darabnak ezen a részén a magyar néző – ha eddig még nem csodálkozott eleget – egyik ámulatból a másikba eshet. Korábban is felkaptam már a fejem arra, hogy miért pont magyar nemzetiségű a Kenyérgyár fantomja? Amikor a rém, hogy visszaszerezhesse kedvesét, tökéletes magyar kiejtéssel József Attila verset kezdett el szavalni, teljesen megdöbbentem. Pedig a magyarázat egyszerű: a főszereplő – Melczér Lukács Géza színművész – immár tizenhárom éve Bonnban él, és az ottani operaház koreográfusa. Előadás utáni beszélgetésünkből kiderült, Magyarországon a Dominó Színház tagjaként, illetve Jancsó Miklós filmjeinek szereplőjeként válhatott ismertté a neve. Jelenleg, koreográfusi állása mellett, Odoroka néven színi tanodát is vezet a Kenyérgyárban – az egyetlent a városban. A 25 fős karsulat eddig öt darabot vitt színpadra. A Kenyérgyár fantomjában róla mintázták a főszereplőt, József Attila költeményei pedig a kedvencei közé tartoznak. Bármilyen szép és magával ragadó is azonban a rövid életű költő verse, a polgármesterasszony nem ért magyarral, így nem tér vissza korábbi fogvatartójához. A fantom ezért bosszút áll, és babuvá változtatja az üldözőket. A korábbi bábozók pedig – akár a kiállítás tárgyakat – megcsodálják őket. ●

papagájként ismételteti befutott tévés csillagok sokat sejtető közhelyeit (amit mindenki nagy ámulattal fogad, ezzel továbbá idézgetésre sarkallva őt), állandóan fogókúrázik (mert „a kamera követi!”), és kerül a napfényt (mivel az „rosszul mutat a képernyőn!”), mindent a karrierjének rendelt alá (egyre inkább középserű férjért is), készül a híresség életére. Sztráallűrökkel tarkított időjárás-jelentése mindenkit magával ragad a kisvárosban (elvégre a helyi kábelcsatornán nem mindennapi esemény ez!), még a serdülőkorú, agyondrogozott fiút is, aki Suzanne hálójába kerülve kiválóan alkalmasnak válik a férj meggyilkolására. Kezdődhet a csillag és a kamerák keresztútjában!

A film dokumentalista jellegéből fakadóan úgy ismerjük meg az egész történetet, hogy az összes érintett szereplő „nyilatkozik”, szinte kibeszéli a filmből, amikor saját látószögéből meséli el a történeteket. Ezzel párhuzamosan ugyanakkor a valóban lejtárszódottakat is megismerjük; vagyis az látható, hogy az egyéni kis igazságok (amiket a kamerába „öszintén” elmondanak) és a tények néha nem fedik egymást; egyesek elhallgatnak bizonyos dolgokat, akármennyire is őszinték. Ezzel olyanná válik a morbid történet, mintha a valódi életben esett volna meg, és erről készülné egy dokumentumfilm. ●

-eszi-

Zsigmond Vilmos operatőr a Filmtékában

Találkozás Oszkárral

(Folytatás a címloldalról)

A piarista gimnázium elvégzése után nem vettek fel a Műszaki Egyetemre – meséli Zsigmond Vilmos – a származásom miatt. A szüleimnek, akiket akkor kizsákmányolóknak neveztek, a Petőfi sugárúton Árpád Borozó és Söröző néven korcsmájuk volt. Ennek elődjébe – amely a nagymamámé volt – járt Rózsa Sándor is. A problémát fokozta, hogy abban az időben édesapám Marokkóban volt futballtréner. Móravárosban lakott, kapusként az egész világot bejárta. Emellett műszaki rajzoló is volt, és kisegített a korcsmában. A városi kenderfonógyárban dolgoztam, és titkos úton leveleztem apámmal. Figyelmeztetett is a párttitkár, hogy kémkedéssel fognak gyanúsítani. A gyárban pingpongoztam is, egyszer megnyertem a Szeged városi bajnokságot.

Fotózni 18 évesen kezdtem – tért át a mester a pályakezdetre. Először a kendergyárban fényképeztem a munkásokat. A Színház- és Filmművészeti Főiskolán 1951 szeptemberében tanultam, ahol Illés György volt a tanszékvezető. Minden akkor élő magyar jó operatőr tanított bennünket: Eibmann Pista bácsitól kezdve, Hegyi Barnabáson át, Badal Jánosig. A filmszakma legjobbjaitól szerzett tapasztalatokat jól tudtuk használni később, az életben – emlékezik Zsigmond Vilmos. A főiskola elvégzése után a játékfilmgyártásba kerültem. Segédoperatőr-

ként dolgoztam, a filmgyárnak két rövid- és két zenésfilmet csináltam.

Az 1956-os forradalmat lefilmeztük. Az anyagot lekopíroztattuk, így az oroszok csak egy példányt foglaltak le. Harmadmagammal határoztuk el, hogy egy táskában kivisszük az országból a celluloidot. Annak, hogy akkor elhagytam az országot több oka is volt, bár akkor még úgy gondoltam, hogy visszatérek. A szobám ablakait kilőttek; mindig is szerettem volna utazni, de nekem nem adtak útlevelet, mert az apám külföldön volt; látni akartam, hogy készítenek filmet nyugaton; édesapámmal szerettem volna találkozni. Az egész világ nyitva állt előttem – idézi fel az elmúlt éveket. Az Egyesült Államokban tíz év múlva kerültem be a filmszakmába, mert meg kellett tanulnom angolul, és egyedül boldogulni. Mindenféle állást elvállaltam: gyerekfényképezést, laborálást, művészi fotók nagyítását, éjszakaizást vállalatoknál. Később alacsony költségvetésű filmeket kezdtünk csinálni, csak hogy dolgozhassunk. Amerikai pályafutásomat Peter Fonda Bérelt kezek című művétől számítom – eleveníti fel karrierjének elejét Zsigmond Vilmos –, ekkor a nevemet is visszaváltottam William Flash-ról.

Zsigmond Vilmos kifejtette még, hogy az operatőr feladata a fénnel való bánásmód, a film pedig a „fény művésze-

te”. Példát is hozott erre: Steven Spielberg Harmadik típusú találkozások című filmjének (ezért kapta az Oscárt) azt a jelenetét, amikor az idegenek úrhajójának ajtaja kinyílik, és a túlvilági fény áttör az éjszaka sötétjén. Tükrökkel próbálták megoldani, hogy minél erőteljesebb legyen a fény hatása. Rájöttek, hogy „nem a fény mennyisége, hanem minősége a fontos”, és a kívánt eredményt kapják, ha a tükröket összetörik. Az 1954-ben Zsuffa József rendezte A föld című vizsgafilmjében is felfedezhető a fiatal Zsigmond Vilmos gondos bánása a fény-árnyék effektusokkal.

A közönségtalálkozón kedves történeteket mesélt a Spielberggel való együtt dolgozás lehetetlenségéről; arról hogy miért szereti jobban a Szarvasvadászt (ezért az operatőri munkájáért Oscar-díjra jelölték), mint a Harmadik típusú találkozásokat; majd ismét az amerikai pályafutás kezdetéről. Akár jelképesnek is tekinthetjük amit a Maverick című filmjének vetítése előtt elmondott: személyesen is megjelent a vásznon (a jelenetet kivágták a filmből), egy festő alakjában, aki egy vízesést pingál, ami nincs is a valódi tájban. Meg is kérdezi tőle az orosz herceg, hogy miért fest vízesést, amikor nincs is? A válasz:

„Mert szebbé akartam tenni a természetet, mint amilyen.” ●

Balettbemutató a Kamaraszínházban

Sáremler

Parragi Eszter

Dob szól. Erőteljes, vad ritmusára egyszerre perdül, egyszerre hajlik öt feketeruhás férfi a kifeszített drót mögött, a színpad belső oldalán. Porban és göröngyök között táncolnak, s arcunkba éles, különös árnyékot rajzol a fény.

Aztán hegedűk zengenek fel, és nők jönnek: öt lebbenő, karcsú látomás; hosszú hajjukkal, áttetsző, fehér ruhájukban olyanok, mint lassan nyíló, vízen úszó lóbuszok.



Vékony, erős drót feszül a két világ között, szigor és ellentmondást nem tűrő, eltéphetetlen. Eltéphetetlen?

Csodás és félelmetes titok: a föld fiai és a víz leányai járják végtelen táncukat a mítoszok egyszerre kemény s állombéli dallamára, hogy aztán végül eggyé olvadjon a két őselem.

Mert az ellentétek rajtunk, bennünk egyek: sárból és sárosak vagyunk, s hiába egyéniségünk százféle különböző színe, cifra díszei, alatta valamennyien ott hordozzuk magunkban e mély, elfelejtett, fájdalmas táncokat.

Hiszen mindig a drót másik oldalára vágyunk; csúszunk-másunk sok értéktelen dolog után, s közben fölüyesen elme-gyünk a boldogság mellett, amely azonban érdemtelenül mégis ránk talál; azt bántjuk, akit a legjobban szeretünk; s sarrat dobálunk arra, aki az életünket menti meg, mert vizet szór át hozzánk onnan

túlról, a másik oldalról, s szegény, szomjas elkínzott szívünk reszkette ihatja be a tiszta, csillogó gyöngyöket. Szerelmek és szenvedélyek ágaznak el tőlünk s fonódnak körénk, sárból gyúrt létünk igaz, gyötrelmes-szép történetei.

(A balett koreográfusa Juronics Tamás.)

Szegeden a Nyugati Magyarság

Tóth-Szenesi Attila

„Népben-nemzetben, hazaépítésben, magyar jellem- és öntudatépítésben gondolkodunk” – hangzott el a Virág cukrászda Közéleti Kávéházában, ahol a *Nyugati Magyarság* című folyóirat munkatársai, *Miklóssy István* főszerkesztő, *Bánó Attila* főszerkesztő-helyettes, *Czegő Zoltán* költő, *ifj. Fekete Gyula* közgazdász, *Domonkos László* újságíró és *Lőrincz Kálmán*, a Házat-Hazát Alapítvány magyarországi meghonosítója voltak a vendégek. A lapot egy kanadai cég adja ki tízezer példányban. A szerkesztők célja olyan információk átadása, melyek máshol nem olvashatók. Az újságról viszonylag kevés szó esett. A műsorvezető, *Fejér Dénes* és a szép számú

hallgatóság inkább a politika iránt érdeklődött.

Ifj. Fekete Gyula sajnálta, hogy nincs terepe az olyan közgazdásznak, aki nem a késő kádári vonalat akarja folytatni. „A legmagasabb adóteher nem a 92-es benzinen, hanem a gyermekben van. Ezért csökken a magyar lakosság.” Az ex-országgyűlési képviselő szerint a jövőben a helyzet csak rosszabb lesz, mert a cigányság nem fogy, a kormány pedig szándékos betelepítéseket tervez.

„A Kádár-rendszerben jobb volt az újságírás színvonala, mert a sorok között meg lehetett találni a lényegét” – panaszkodott Domonkos László, volt szegedi újságíró, aki saját bevallása szerint maga is a fent említett módon igyekezett tájékoztatni olvasóit a rendszerváltozás előtt.

„Napjainkra szörnyű lezülles, erkölcsi aláhullás tapasztalható, bár szerencsére van még szakmai igényesség, amit a *Nyugati Magyarság* is képvisel” – tudtuk meg Domonkos Lászlótól, aki főállásban a Duna TV szerkesztője.

„Bánó Andrásnak se rokona, se ismerőse nem vagyok. Ha az lennék, nem itt dolgoznék” – nyugtatta meg a közönséget Bánó Attila, és egyúttal óvott a neoliberais, neobolsevik hangvételtől. Az ellenzéki pártok 1998-as, „várható győzelme” kapcsán egy fiatalember az iránt érdeklődött, hogy ki lehet-e zárnai a volt kommunista vezetőket a közéletből. Ifj. Fekete Gyula válaszában kijelentette, hogy „erre nincs alkotmányos lehetőség, ehhez forradalom kell, ugyanis az Alkotmánybíróság ellenünk van.” ●

Baka István emlékezete

„...lapozz föl engem és leszek”

Gajdó Ágnes

Emlékszem, nagybátyám még-igyesen mobiltelefonján hívtam föl, pár nappal a halála előtt. A káposztaföld kel-lős közepén álltam, mert csak ott talál-tam megfelelő légköri viszonyokat. Za-varban voltam, nem tudtam mit kérdezni tőle, pedig annyi mindent szerettem vol-na. A „hogya vagy?”, „mi van veled?” fe-lelegesnek és tapintatlannak tűnt, hi-szen tudtam, milyen beteg. Akkoral-vult el, hogy majd fölkeresem. Elkezé-tem.

Mindez azon a kiállításon jutott eszembe, amelyet Baka István emléké-re rendeztek. A Kincskereső-táborokban készült fényképek láttán, a kéziratokat szemlélve, melyeken ismerős betűi kac-saringóztak, táncoltak, pipáját nézve, melyből olyan „csendes”, „hallgató” füst-ka-rikákat tudott előcsalogatni.

...A Fekete Ház kicsinyi termében ott találjuk Baka István rövidre szabott éle-tének emlékeit, dokumentumait. Első nyomtatásban megjelent versét, gimnáziumi bizonyítványát, egyetemi lecke-könyvét, tanári oklevelét, újságíró igazol-ványait. És: plakátokat, folyó- és kézir-

tokat, összes műveit. És: két üveg Szek-szárdi övöröst „Baka István, az Alisca Borrend tagja tiszteletére” felirattal. És: füzetlapot, melyen Baka saját versét – a Temesvár: Dózsa tábora címűt – elemzi. És: írógépét, tollait, szemüvegét. És: iro-dalmi elismeréseit: József Attila-díj, Pro Urbe Szekszárd, Déry-jutalom, Weöres Sándor-díj, Babits Mihály-díj, a Szege-dért Alapítvány kuratóriumi díja. És: Bakának dedikált köteteket. Lászlóffy Aladár bejegyzése 1995. szeptember 6-án keletkezett: „Baka Pistának, akit az élő magyar költészetben a legtöbbre tartok, baráti szeretettel.”

Baka István mindössze negyvenhét évet élt. November angyla elvitte magá-val, de „csak az hal meg, akit elfelej-te-nek”. Vessük agyunkba Baka néhány so-rát:

„jó volna lenni még talán de mit is tegyek ha nem lehet a szótáradba írj be s néha lapozz föl engem és leszek”
(Csak a szavak)

Zoltai Attila képei a Kálvária Galériában

Művészet vagy giccs?

Barna Béla

Kiállításra gyakran járok, de meg-nyitóra nem. Így meglepő volt, hogy egy eldugott helyen (Dr. Boross József utca 27.) több mint negyven ember gyűlt össze Zoltai Attila festőművész kiállításá-nak a megnyitójára. A beszédet *Szekeres Ferenc* grafikusművész és főiskolai tanár tartotta. Pár szóval bemutatta a fiatal művészt, akiről azt kell tudni, hogy Kis-teleken született 1967-ben, tanulmányait a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, rajz szakon végezte. Számos önálló és csoportos kiállításon vett részt itthon és külföldön (USA, Dánia, Finnország, Hol-landia). 1995 óta tagja a Magyar Alkotó-művészek Országos Egyesületének. A huszonkilenc éves fiatal srác jelenleg Hódmezővásárhelyen él, és Szegeden, a HAM-MI-DÓ Művészeti Magániskolá-ban tanít.

Ennyit róla. Most már a képekről is illene írni valamit, végtére is egy kiállítá-son azok a fontosak. Előjáróban: a képek jók. Igaz, hogy nagy része alföldi táj, s én ezt hegyvidékiént nehezen tudom meg-szokni, főleg azt, hogy ha valaki egy he-

gyet fest, az amatőr giccs, ha pedig mondjuk egy mártélyi holtágat, akkor már művészet. No, mindegy. A képek egyébként nagyrészt tényleg holtágakat ábrázolnak („Mindszenti kompátkelő”, „Fények a vízparton”, „Csónakok”, „Du-nai holtág”), csak két olyan kép van, ami nem: az egyik egy jól sikerült akt, a má-sik Portré kék kendőben. Érdekes, hogy e két kép magántulajdonban van, a többi megvásárolható.

A galéria két másik termében szin-tén Zoltai Attila képei láthatók, de telje-sen más stílusúak. A színek összerosód-nak, „északi fényűiek”; ezek a finn képek: „Finn mező fassorral”, „Finn tópart” és „Finn emlék”. Párizsi hangulatot vá-rázsol a „Pont Neuf”, a „Lapin Agile Cabaret”.

S végül e sorok írójának kedvenc ké-pe a Csenedlet hagyományokkal. Szép, barna vöröshagymák, vörös borral.

(A kiállítás november 17-ig tekin-tethető meg, vasárnap kivételével naponta 10-18 óráig.) ●

következményektől, amelyekkel egy ilyen – hétköznapiaknak nem mondható – találkozás jár.

És mit csinálnánk, ha a könyvtárban búvárkodva a kezünkbe akadna egy kötet, amelynek címe ez: A Messiás kézikönyve. Sietve visszatennénk a polcra, lopva körülnéznénk, látta-e valaki a hirtelen moz-dulatot és a rémült arc kifejezést, vagy kí-váncsian belelapoznánk, esetleg órák hosszat olvasgatnánk, feledve a környező világot? Megfordulna-e fejünkben, hogy egy kis gyakorlással talán mi magunk is messiássá válhatnánk? Ha igen, vajon lenne elég erőnk, bátorságunk ahhoz, hogy valóban azok legyünk – ismerve a törté-nelmet.

A Messiás kézikönyve rövid, magvas igazságokat rejt: „Minden ember, minden apró mozzanat életedbe úgy került, hogy magad vontad oda. Az pedig, hogy most mit kezdsz velük, rajtad áll.” „Az igaz-ságnak, melyet kimondasz, múltja s jövője sincs. Létezik, s nincs is több dolga en-nél.” (...) „Élj úgy, hogy soha ne szégyell-d, ha a világ megtudja, mit teszel, mit mon-dasz, még akkor is, ha nem igaz, amit a vi-lág megtudott.” – Nemcsak a „fejlett lé-lek” számára nyújtanak hasznos útmuta-tást. Bárki, aki egy kicsit jobban vagy más-képp szeretne élni, mint az „átlag” vagy a „tömeg”, forgassa bizalommal A Messiás kézikönyvét. Bárhol nyíljon is ki, a gyöt-rő kérdésekre ott áll a világos, felzabadtító válasz. Nem varázskönyv, nem is „szelle-mi fegyver”. Egyszerű frói agyszülemény. Mé-gis – más, mint a megszokott. Nem térít, nem butít, nem gyógy meg. Csak lehetősé-get kínál. A másféle gondolkodásra, a ti-tkok megfejtésére, az önmagunkon való fe-lülemelkedésre. „Azért, hogy szabadon, boldogan élhess, fel kell áldoznod az unal-mat. Nem mindig könnyű ez az áldozat.”

Aki felismeri a szavak mögött az érte-lmet, az tudja, hogy „a lelkiismeret méri az önzés őszinteségét”, annak teljesen mindegy, mit gondol róla a szomszéd, mindegy, hogy (vélt) igazságtalanságok érik. A tudás birtokában azt is felfogja: „Ritka, hogy egy család tagjai egyazon fe-dél alatt nevelkedjenek.”

A Messiás kézikönyve talán az igaz-ság, talán a tudás. De: „Minden, mi e könyvben áll, lehet tévedés is.” Vigyázni kell. Avatatlan tudatba kerülve az ellen-kező hatást válthatja ki.

Ha nem találod a katalógusban, ke-resd Richard Bach Illúziók című művét! ●

Darázs Renáta, nép- és műdalénekes

Darázslatos dallamok

Darázs Renáta harmadéves magyar-matematika szakos hallgató, de operaénekesnek készül. Tízéves korától felváltva vett részt népdal- és műdaléneklési versenyeken. Tizennégy éves korában megyei műdaléneklési versenyt nyert a fertődi Esterházy-kastélyban. Gimnazista korában újabb megyei győzelem következett, majd a JATE-n az egyetemi zenei versenyen vitte el a pálmát. Márciusban egy mohácsi országos versenyen lett díjazott. Szolnokon a II. Ádám Jenő Nemzetközi Dalversenyen saját korcsoportjában negyedik helyezést ért el.

– Univerzális diák vagy. Már a magyar-matematika szakpárosítás is szokatlan, és ehhez jön az éneklés. Hogyan tudsz ennyi felé figyelni?

– Nem tudom. Ez mindig is így volt. Világéletemben mindenfelét csináltam: zenei általános iskolába jártam, a gimnáziumban nagyon szerettem a magyart, versenyt is nyertem, de ugyanakkor „matek speces” voltam. Tíz évig zongoráztam is. A gimnáziumban kezdtem el énekelni, mármint hivatalosan, tanárnál. Muszáj volt mindent folytatni. Ami a magyar-matekot illeti, szabad szakpárosítás van, hülyén néznek rám, de nem baj.

– Mi leszel, ha nagy leszel?

– Nem az a kérdés, hogy mi leszek, hanem hogy mi szeretnék lenni. Operaénekes. De a hang nem életbiztosítás. Ha valami történik a hangommal, akkor is van egy tanári diplomám, amivel tudok valamit kezdeni. Egyébként nem szívesen tanítanék sokáig, unalmas. Nincs perspektívája a dolognak.

– Van, akinek az a perspektíva, hogy tanít, átadja a tudását...

– Igen, de én azért ennél magasabb szinten vagyok karrierista. Szeretnék elérni valamiféle megbecsülést, elismerést. Biztos azt is megbecsülik, aki ötven évig tanít, de az nekem nem elég.

– Mondjuk ki: híres akarsz lenni?

– Persze. Legalább országosan.

– Úgy érzed, hogy van erre esélyed?

– Nem tudom.

– Most vettek fel az operastúdióba.

– Igen. A Szegedi Nemzeti Színház indít egy Operai Színészképző Stúdiót. Erre felvettek, csak hát kérdéses még, hogy valóban csinálni fogom-e, mert időben iszonyatosan sok, és az egyetem mellett nem megy. Választanom kell. Ráérek még az operastúdióval. Húszéves vagyok, mit tudnak velem kezdeni? Még nem tudok nagy szerepeket vállalni, a hangom kifejeletlen, lehet, hogy még kicsi vagyok ehhez. Hiába vettek föl, hiába vagyok jó, én vagyok a legfiatalabb. Lehet,



hogy jobb, ha még tanulok a saját tanáromnál, ülök a fenekemen.

– Ennyire fiatal kornak számít ez az énekléshez?

– Az nem korai, ha valaki húszévesen hat éve énekel, csak az a korai, hogy már kiálljak a színpadra. Ezt még a múlt században meg tudták csinálni a nagyok, de most már szinte senki. A század elején élt nagy énekesnők, Szamosi Elza tizenhét évesen debütált a Carmenben. Maria Callas is nagyon korán kezdte.

– Nem arra példa ez, hogy mégsem lehetetlen?

– Igen, de ugyanakkor veszélyes is. Maria Callas is elkövette azt a hibát, hogy nagyon korán elénekelte mindent, és tönkretette vele a hangját. Rövid énekesi karriernek néz elébe, aki túl korán kezd el.

– Ugyanennyi esélyed lesz később is?

– Remélem. Ha csak ez az operastúdió az egyetlen lehetőség az életben, akkor nem vagyok elég jó. Van egy énektanárom, akihez rendszeresen járok, van egy korrepetítorom, akinél gyakorolok, összhangzattant tanulok, valószínűleg újra elkezdlek zongorázni, és arról is volt már szó, hogy megpróbálok beférkőzni a szegedi főiskolások színpadi gyakorlatára. A Vaszy Viktor Kórusban is fogok énekelni.

– Korábban egyszer azt mondtad, hogy nem is annyira opera-, mint inkább oratóriuménekléssel akarsz foglalkozni.

– Így képzeltem. Először az egyházi zenével ismerkedtem meg igazán, és most is nagyon sok egyházi zenét énekelek, mert Sopronban egy templom hivatalos szólistája vagyok, tulajdonképpen minden misében én énekelek a szoprán szólist. De sokkal jobban vonz a színpad. Olyan dolgokat szeretek énekelni, amiben sokféle érzélem van, amiben lehet játszani.

– Van ebben egy csöpp exhibicionizmus, talán több is, mint egy csöpp...

– Persze. Azt hiszem, hogy aki nem exhibicionista, az nem is tud művész lenni.

– Az egyetemen is szívesen szerepelsz. Igencsak észre lehet venni, hogyha jelen vagy egy órán.

– Szeretem elmondani a véleményemet. Ha kérdeznék valamit, szeretek válaszolni, egyáltalán: aktív lenni, mert annál rosszabbnak nem tartok semmit, mint amikor valaki csak van, és nem csinál semmit. Sokszor hibát követek el, de legalább csinálom valamit.

– És bár enyém lenne a te átlagod...

– Most, a múlt félévben annyira nem lett jó.

– Ez mit jelent nálad?

– Magyarból 4.66, matekból pedig 4.55.

– Mi számít nálad józnak?

– Korábban mindig kitűnő voltam.

– Te nem ijedsz meg magadtól?

– Miért? Az a legrosszabb, hogy olyan sok nálam okosabb ember van körülöttem, akiknek a cipőfűzőjét se köthetném meg. Nem tartom magam butának, de annyival okosabb emberek vannak, és ez iszonyú érzés. Annyi mindenre képesek az emberek.

● Duhay

Phil Collins: Dance into the light

Ő a nagy otthagyo. Otthagya a Genesist, majd otthagya a családját. Ezzel a lemezzel pedig eddigi imágóját kívánja sutba dobni, mint ahogy immáron már a maradék haját is leborotválta a stílusváltásos koronghoz. A borítón táncol, mint egy bűgőcsiga, az alumíniumon belül pedig iszonyúan nótás kedvében van, hiszen a 13 dalocskán bizony a hangjára épít. A zene változatos, de nem a számokon belül, csak amennyire a számok különböznek egymástól. Ráadásul könnyed is, szirupos is, egy része akár még a Sing-Singben is csörömpölni fog, tehát néhány héten keresztül komálni fogja a publikum. Az ütemes, túlnyomóan akusztikus hangzást 3-4 számonként megtörik a lassúok, de aztán ismét beindul a daráló. Ráadásul aki akarja, észreveheti, hogy mintha valami csipetnyi afro-amerikais-soulous divat megcsapta volna a jó öreg Philt. Ha igen, akkor még ez is illik hozzá. Ez is egy új oldala. Én csak örülök neki, ha ez a Phil „fiú” nem akar p(h)illedni.

● Sen.m.



Rick Wright: Broken China

Kíváncsi vagyok, hányan tudják így kapásból, ki is az a Rick Wright! Aki nagyon nekibúsult a legutóbbi Pink Floyd stúdióalbum után, az is észrevehette, hogy a lemezen azért akadt egy-két szám, amiben a billentyűsnek mulhatatlan érdemei voltak. Például énekel és nem engedte David Gilmour befeleledkezni abba az egyébként minden

bizonynal fontos élménybe, hogy az ember hosszú percekig szerelmes legyen a saját gitárszólóiba.

Ez most Wright szólólemeze, jó zenésztársakkal, ő maga pedig többször is énekel, amit én nagyon szeretek, nem tudom, miért. Az egész valahogy inkább idézi a régi Pink Floydot, mint a sablonokból összetákoltt Division Bell, ugyanakkor mégsem parafrázis. Három gitárost működtet, akik pontosan tudják, mennyi az annyi, és itt-ott felbukkan Sinead O'Connor is. Vannak aztán jó kis instrumentálisok, Pink Floydos effektek, minden szól, amitől kellemesebb lesz nekünk.

Wright tipikus esete annak, amikor egy nagyon jó zenész a szólóalbumain végére megcsinálhatta azt, amit a zenekarban a többiekől nem tudott. Aki meghallgatja a Broken China-t, tudni fogja, mit tett bele a Dark Side-ba meg a többibe, ez a sokaknak ismeretlen, ám annál fontosabb zenész.

● J. F.

Kék-fekete szombat

Szalma Baksi Ferenc

„Végy egy jó képességű dobost. Adj hozzá két sört vagy, ha nem szereti, fél liter bort. Ha azt sem szereti, küldd el.”

A receptet elsősorban keményebb rockzenekarok elkészítésénél kell figyelembe venni, és nem ütközik törvénybe az, ha valaki nem tartja be az ital mennyiségére vonatkozó adatokat. Az erős negyvenes értelmiségi tagokból álló, szegedi After Time elmondhatja magáról, hogy biztos kezű bőrkezelővel rendelkezik. Valójában helyesebb lenne a múlt idő használata, ugyanis a Nevergreen előzenekaroként neves pesti klubokat is megjárta együttes búcsúfellépését tartotta október 26-án a Rock Clubban.

Kizárólag Black Sabbath és Led Zeppelin feldolgozásokat hallhatott a közönség, melynek egyes lumpen elemei a sörtől, a gitár torzított hangjának akusztikai élményétől, s némi agresszivitástól vezérelve többször tömegverekedést ohajtottak kirobbantani. Önkéntes rendfenntartók közbelépésével azonban sikerült a próbálkozásokat még csírájában elfojtani. A háromnegyed órás koncertet a közismert Stairway to Heaven zárta, kíséské bűvészként ugyan, de mennyire ért a zenekar.

A száz forintos belépődíj másik feléért a hódmezővásárhelyi INTERROCK-tól kaptunk egy kis bluest is, ami azóta sem jön rám... Időközben egy parányit a publikum sorai is átrendeződtek, a „kék

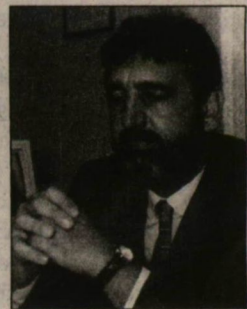
stílus” kedvelői kerültek - szó szerint - előtérbe. (Többek között felszívódott az az ürge is, aki egy természetes, de végtelenül zabolálnivaló patkány személyében kedvenc háziállatát is elcipelte a jeles kultúreseményre.)

A műsort félbeszakította Szurdi Miklós, a Rock Club vezérigazgatója, aki fontos felhívással fordult a közönséghez: a jövő júliusban a Laposon tartandó Ifjúsági Napokra vár programjavaslatokat. Élelmes és rendkívül szellemes jelentkezők jégkorongtorna megrendezését ajánlották, ám nem vagyok biztos a pontos kifejezést illetően.

Üsse kavics, benevezek!



Dr Szabó Gábor,
a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola
főigazgatója



Szabadidőmben elsősorban olyan dallamos rockzenét hallgatom, amelyet a lányom révén megismerem. Jelenleg a Kelly Family együttes kazettáját rendszeresen beteszem az autóm magnójába. Az autóban velem utazók egyébként mindig csodálkoznak, hogy milyen hangosan hallgatom a rádiót, de vezetés közben szeretem a hangos és ritmusos zenét. Ezzel ellentétben, hogy reggelente én egy álmodozó, ébredező típus vagyok, és akkor nem kedvelem a zenei tévécsatornák feszítő ritmusát.

Komolyzenei koncertekre ritkán jutok el, ha mégis sikerül, akkor főleg Bach és Mozart műveit előadásait választom. A harmadik kedvenc zenei irányzatom a dixilánd muzsika. A Benkő és a Blaskó Dixilánd-tól minden előadásukra kapok

meghívót, így a koncertjeik után járó rajongóklub lettem. A komolyzenével még karcgái zeneis-kolásként ismerkedtem meg, ahol is 3 évig hegedültem, 5 évig pedig klarinétot tanultam. Azóta is bánom, hogy a klarinétot abbahagytam a sport miatt, hiszen komoly sikereim is voltak. Például Ránki György személyesen írt nekem egy kamarai zeneművet, amellyel egyéni versenyen győztes lettem. A dixivel még moszkvai egyetem éveim alatt kerültem kapcsolatba, amikor Benkőék kint koncerteztek. Az első koncertre 1980-ban jutottam el, amikor a szegedi építőtáborozók rávettek, hogy menjek el velük egy újszegedi Beatrice-koncertre.

kedd 5. november

JATE KLUB
21 óraker a TEA együttes jazz-rock koncertje
NEMZETI SZÍNHÁZ
19 óraker A BOLYÓ HOLLANDI – német nyelvű előadás – Vaszy II. bérlet
K AMARASZÍNHÁZ
18 óraker SÁREMBER (Szegedi Kortárs Balett) – Móra II. bérlet
IFJÚSÁGI HÁZ
17 óraker AGYKONTROLL KLUB gyermekek részére
18 óraker PÁLYAFELVIGYÁZÓI TANFOLYAM HALLGATÓI 1953. – Szűcs Tibor fényképei. A kiállítást megnyitja: Podmaniczky Szilárd szépiró
BELVÁROSI MOZI
14.30-kor, 17.15-kor és 20 óraker A FÜGGETLENSÉG NAPJA
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.45-kor és 20 óraker TO DIE FOR
FILMTÉKA
15.30-kor, 17.45-kor és 20 óraker ÉRZÉKEK ISKOLÁJA
KAMARA MOZI
17.45-kor és 20 óraker PÁRIZSI RANDEVÜK
GRAND CAFÉ
18 órától FILMTÖRTÉNET – ORSON WELLES: CSODÁLATOS AMBERSONOK
20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – ÉJSZAKA A FÖLDÖN
22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat. SOLARIS

szerda 6. november

JATE KLUB
21 óraker DAF WEETH EXPERIENCE (D) koncert
K AMARASZÍNHÁZ
18 óraker SÁREMBER (Szegedi Kortárs Balett) – Széchenyi I. bérlet
NEMZETI SZÍNHÁZ
19 óraker A BOLYÓ HOLLANDI – német nyelvű előadás – Vaszy I. bérlet
IFJÚSÁGI HÁZ
16.30-kor INGYENES JOGI TANÁCSADÁS – Tartja: Dr. Eperjesi Ágnes
17 óraker VIDEOKLUB – Makk Károly: Szerellem
BELVÁROSI MOZI
14.30-kor, 17.15-kor és 20 óraker A FÜGGETLENSÉG NAPJA
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.45-kor és 20 óraker TO DIE FOR
FILMTÉKA
15.30-kor, 17.45-kor és 20 óraker ÉRZÉKEK ISKOLÁJA
KAMARA MOZI
17.45-kor és 20 óraker PÁRIZSI RANDEVÜK
GRAND CAFÉ
16 órától DIÁK FILMKLUB (mítoszok, legendák) – Dr. CALIGARI, FAUST
18 órától „KEDVENC FILMJEIM” – Tolnai Ottó válogatása: ZSEBTOLVAJ
20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – ÉJSZAKA A FÖLDÖN
22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat. SOLARIS

csütörtök 7. november

JATE KLUB
18 óraker STORNO KLUB
21 órától STUDENT EST – Nosztalgiaibuli újdonságokkal. Műsorvezető: Mátrai Róbert és Molnár Lajos
IFJÚSÁGI HÁZ
19 óraker JUNKIES DINASTY – AKELA koncert (Figyelem! A koncert napján, 16 órától lemezdedikálás a Fotex Recordsnál)
BARTÓK BÉLA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
18.30-kor Gyógyító Szeretet Klub – „Világmegváltás” – Előadó: Bornemisza Gergely
JUHÁSZ GYULA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
19 órától KOZMO-ARKÁNUM KLUB – A boldogulás akadályairól
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.45-kor és 20 óraker NÉGY SZOBA
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker A FÜGGETLENSÉG NAPJA
KAMARA MOZI
17.45-kor és 20 óraker A VÁD
GRAND CAFÉ

16 órától DIÁK FILMKLUB (mítoszok, legendák) – Dr. CALIGARI, FAUST
20 órától A Szegedi Zeneművészeti Főiskola gitár tanszakos hallgatóinak estje
18 és 21 órától BALKÁN, BALKÁNI – UNDERGROUND

péntek 8. november

JATE KLUB
21 órától PÉNTEK ESTI LÁZ – Műsorvezető: Mátrai Róbert és Molnár Lajos
IFJÚSÁGI HÁZ
15 óraker FELLEGVÁR SZEREPIJÁTÉK KLUB
BARTÓK BÉLA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
II. NEMZETKÖZI IFJÚSÁGI KÓRUSTALÁKOZÓ
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.45-kor és 20 óraker NÉGY SZOBA
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker A FÜGGETLENSÉG NAPJA
KAMARA MOZI
17.45-kor és 20 óraker A VÁD
GRAND CAFÉ
18 és 21 órától BALKÁN, BALKÁNI – UNDERGROUND

szombat 9. november

JATE KLUB
21 órától MICSODA BULI – Műsorvezető: Mátrai Róbert és Molnár Lajos
IFJÚSÁGI HÁZ
19 óraker MUZSIKÁLÓ FOGORVOSOK – zenés, táncos est. Díszvendég: Dr. Gerle János, a MOK Fogorvosi Tagozata elnöke. Fellépnek: fogorvosok, fogtechnikusok, egyetemi hallgatók
BARTÓK BÉLA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
II. NEMZETKÖZI IFJÚSÁGI KÓRUSTALÁKOZÓ
18 óraker Gálahangverseny
JUHÁSZ GYULA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
19 óraker Szeged Városi Rock Klub – Wagadogu, Solitude együttesek (Békéscsaba)
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.45-kor és 20 óraker NÉGY SZOBA
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker A FÜGGETLENSÉG NAPJA
KAMARA MOZI
17.45-kor és 20 óraker A VÁD
GRAND CAFÉ
18 és 20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – MÉREGZSÁK
22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat. HALÁLUTAK ÉS ANGALOK

vasárnap 10. november

JATE KLUB
17 óraker BOOGIE-WOOGIE TÁNCKLUB. Vezeti: Kalapos József
18 óraker VIDEOMOZI
21 óraker RAMBLING BLUES koncert a Klub Kávézóban
BARTÓK BÉLA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
II. NEMZETKÖZI IFJÚSÁGI KÓRUSTALÁKOZÓ
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.45-kor és 20 óraker. NÉGY SZOBA
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker A FÜGGETLENSÉG NAPJA
KAMARA MOZI
17.45-kor és 20 óraker A VÁD
GRAND CAFÉ
10 órától KUKSI MATINÉ: KEMÉNYKALAP ÉS KRUMPLIORR
18 és 20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – MÉREGZSÁK
22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat. HALÁLUTAK ÉS ANGALOK

hétfő 11. november

JATE KLUB
21 óraker BINDER KÁROLY szóló zongoraestje

IFJÚSÁGI HÁZ
16 óraker AGYKONTROLL KLUB felnőttek részére
17 óraker ÖTÓRAI TINITEA – Fialatok illemkódexe
BARTÓK BÉLA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
17 óraker Magyar Mihály grafikusművész kiállításának megnyitója a „B” Galériában
JUHÁSZ GYULA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
Bevezetés a hindu filozófiába – 19 órától a Magyar Vaisnava Hindu Egyesület szervezésében „Az anyagi természet és a tettek ötféle indíttatása”
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.45-kor és 20 óraker NÉGY SZOBA
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker A FÜGGETLENSÉG NAPJA
KAMARA MOZI
17.45-kor és 20 óraker A VÁD
GRAND CAFÉ
18 órától FILMTÖRTÉNET – ORSON WELLES: ARANYPOLGÁR
20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – CHUNKING EXPRESSZ
22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat.
TRANZ-EURÓPA EXPRESSZ
21 órától 24 óráig játszik a Caffé-Café együttes

kedd 12. november

JATE KLUB
21 óraker a JAMMIN együttes (Svájc) koncertje. Vendég: TÖRÖK ÁDÁM (Mini, R.A.B.B.)
IFJÚSÁGI HÁZ
17 óraker TERMÉSZETBÚVÁR KLUB –Búvárregészeti kutatások a tengeren és hazai vizeken. Előadó: Lázár Sándor könnyűbúvár (MANTA)
19 óraker JAZZ KÁVÉZÓ – a DRESCH MIHÁLY KVARTETT koncertje
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.45-kor és 20 óraker NÉGY SZOBA
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker A FÜGGETLENSÉG NAPJA
KAMARA MOZI
17.45-kor és 20 óraker A VÁD
GRAND CAFÉ
18 órától FILMTÖRTÉNET – ORSON WELLES: ARANYPOLGÁR
20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – CHUNKING EXPRESSZ
22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat.
TRANZ-EURÓPA EXPRESSZ

szerda 13. november

JATE KLUB
19 óraker a GHYMES együttes (Szlovákia) lemezbemutató koncertje „Tűzugrás” címmel. Utána TÁNCBÁZ
KAMARASZÍNHÁZ
18 óraker SÁREMBER (Szegedi Kortárs Balett) – Deák I. bérlet
IFJÚSÁGI HÁZ
16.30-kor INGYENES JOGI TANÁCSADÁS. Tartja: Dr. Eperjesi Ágnes
17 óraker VIDEOKLUB – Gárdos Péter: Szamárköhhögés
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.45-kor és 20 óraker NÉGY SZOBA
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker A FÜGGETLENSÉG NAPJA
KAMARA MOZI
17.45-kor és 20 óraker A VÁD
GRAND CAFÉ
16 órától DIÁK FILMKLUB (mítoszok, legendák) – A VÁGY TITOKZATOS TÁRGYA
18 órától „KEDVENC FILMJEIM” – Tolnai Ottó válogatása: ORGONÁS NEGYED
20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – CHUNKING EXPRESSZ
22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat.
TRANZ-EURÓPA EXPRESSZ

csütörtök 14. november

JATE KLUB
17 óraker STORNO KLUB
21 óraker STUDENT EST – Nosztalgiaibuli újdonságokkal. Műsorvezető: Mátrai

Róbert és Molnár Lajos
KAMARASZÍNHÁZ
18 óraker SÁREMBER (Szegedi Kortárs Balett) – Deák II. bérlet
IFJÚSÁGI HÁZ
10 és 14 óraker PAFF, A BÚVÓS SÁRKÁNY ÉS BARÁTAI – A 100 Folk Celsius együttes gyermekműsora
BARTÓK BÉLA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
18.30-kor Harmónia az én-jeink között – Bornemisza Gergely előadása a Gyógyító szeretet klub keretében
19 óraker az Új Akropolisz Kulturális Egyesület előadása „A harcos útja” címmel
JUHÁSZ GYULA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
19 óraker KOZMO-ARKÁNUM KLUB – Ne a kifogásokat, a megoldásokat keressék
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.15-kor és 20 óraker BÖLCSEK KÖVÉRE – THE NUTTY PROFESSZOR
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker SZEMTŐL SZEMBEN
KAMARA MOZI
17. 45-kor és 20 óraker A RIKSÁS FIÚ
GRAND CAFÉ
16 órától DIÁK FILMKLUB (mítoszok, legendák) – A VÁGY TITOKZATOS TÁRGYA
20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – CHUNKING EXPRESSZ
22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat. ORLANDO
18 óraker BALKÁN, BALKÁNI – ESŐ ELŐTT

péntek 15. november

JATE KLUB
21 órától PÉNTEK ESTI LÁZ – Műsorvezető: Mátrai Róbert és Molnár Lajos
NEMZETI SZÍNHÁZ
19 óraker LILA ÁKÁC – Bemutató bérlet
KAMARASZÍNHÁZ
20 óraker „Egy lány, ki űtrakelt” – Csengeri Otília és barátai önálló est
IFJÚSÁGI HÁZ
15 óraker FELLEGVÁR SZEREPIJÁTÉK KLUB
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.15-kor és 20 óraker BÖLCSEK KÖVÉRE – THE NUTTY PROFESSZOR
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker SZEMTŐL SZEMBEN
KAMARA MOZI
17. 45-kor és 20 óraker A RIKSÁS FIÚ
GRAND CAFÉ
20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – CHUNKING EXPRESSZ
22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat. ORLANDO
18 óraker BALKÁN, BALKÁNI – ESŐ ELŐTT

szombat 16. november

JATE KLUB
21 órától MICSODA BULI – Műsorvezető: Mátrai Róbert és Molnár Lajos
NEMZETI SZÍNHÁZ
19 óraker LILA ÁKÁC – Mecénás bérlet
KAMARASZÍNHÁZ
15 óraker SÁREMBER (Szegedi Kortárs Balett) – Kiss Manyi II. bérlet
BARTÓK BÉLA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
10 órától a Bartók Béla Művelődési Központ és a PAX Christi Egyesület közös rendezvénye: „Az interkulturális nevelés helyzete Magyarországon”
JUHÁSZ GYULA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
Szeged Városi Rock Klub – 19 órától Negative Side (Budapest), Diafragma (Békéscsaba) együttesek
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.15-kor és 20 óraker BÖLCSEK KÖVÉRE – THE NUTTY PROFESSZOR
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker SZEMTŐL SZEMBEN
KAMARA MOZI
17. 45-kor és 20 óraker A RIKSÁS FIÚ
GRAND CAFÉ
18 és 20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – CHUNKING EXPRESSZ

22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat. ORLANDO

vasárnap 17. november

JATE KLUB
17 óraker BOOGIE-WOOGIE TÁNCKLUB. Vezeti: Kalapos József
18 óraker VIDEOMOZI
21 óraker BANÁNHEJKERINGŐ koncert a Klub Kávézóban
NEMZETI SZÍNHÁZ
17 óraker LILA ÁKÁC – Vasárnapi bérlet I-II.
KAMARASZÍNHÁZ
20 óraker JACCARD-SCHELLING-BERTINELLI „LES SOMNAMBULES” Svájci táncszínház vendégjátéka
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.15-kor és 20 óraker BÖLCSEK KÖVÉRE – THE NUTTY PROFESSZOR
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker SZEMTŐL SZEMBEN
KAMARA MOZI
17. 45-kor és 20 óraker A RIKSÁS FIÚ
GRAND CAFÉ
10 órától KUKSI MATINÉ: Hüvelyk Panna
18 és 20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – CHUNKING EXPRESSZ
22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat. ORLANDO

hétfő 18. november

JATE KLUB
10 óraker Vénadás
20 óraker „HBO: Mennyi? 301” ÖRDÖG OTTÓ első önálló estje „Naiv szurrealista komédia” címmel
IFJÚSÁGI HÁZ
16 óraker AGYKONTROLL KLUB felnőttek részére
17 óraker ÖTÓRAI TINITEA – Protokoll a mindennapi életben
BARTÓK BÉLA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
18 óraker Zenés beszélgetés Vajda Júliával, a Szegedi Nemzeti Színház magánénekesével
JUHÁSZ GYULA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
19 óraker BEVEZETÉS A HINDU FILOZÓFIÁBA – Isvara-dzsiva, a Legfelsőbb és az egyéni lélek
BELVÁROSI MOZI
15 óraker, 17.15-kor és 19.30-kor HETEDIK
KORZÓ MOZI
15.30-kor, 17.15-kor és 20 óraker BÖLCSEK KÖVÉRE – THE NUTTY PROFESSZOR
FILMTÉKA
16 óraker és 19 óraker SZEMTŐL SZEMBEN
KAMARA MOZI
17. 45-kor és 20 óraker A RIKSÁS FIÚ
GRAND CAFÉ
18 órától FILMTÖRTÉNET – ORSON WELLES: A SANGHAJI ASSZONY
20 órától A 90-ES ÉVEK FILMJEI – NŐVÉREM, NŐVÉREM
22 órától MIRÁKULUM – éjszakai sorozat. METEO
21 órától 24 óráig játszik a Caffé-Café együttes

állandó Kiállítás

MÓRA FERENC MÚZEUM
Bánya Ágnes grafikus (USA) kiállítása
Márfy Ödön festőművész emlékkiállítása
KÉPTÁR
15-étől Papp György grafikusművész kiállítása
FEKETE HÁZ
1100 éve küzd a magyar
KASS-GALÉRIA
A hatvanas évek Kass-grafikái
A Kass Szálló története
IFJÚSÁGI HÁZ
Pályafelvigyázói tanfolyam hallgatói
1953. Szűcs Tibor fényképei
B-GALÉRIA (BARTÓK BÉLA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT)
11-étől Magyar Mihály grafikusművész kiállítása

Graffiti

Festéktüsszentők

Fotó: Nagy Botond



Általában este dolgoznak. Leggyakrabban pályaudvarokon, a hidak alatt, elhagyott parkolóknál, sötétebb belvárosi falak előtt találkozhat velük a szerencsés ember. Munka közben hátizsákot, orr- és szájszmaszkot, valamint egy spray-flakont viselnek a ruházaton felül. A graffitizéssel beszélgettem egy szegedi fanatikus, akinek a nevét nem adhatom ki, mivel amit tesz, az szabálysértésnek minősül és büntetendő.

– Mikor kezdődött nálad ez a graffiti-örület?

– Öt vagy hat éve. Gimnazista voltam, másodikos, amikor a barátommal láttam egy-két metál falfirkát, ilyeneket, mint a Pokolgép, és kitaláltuk azt, hogy valami jobbat kéne csinálni. Hát, először is elmentünk, és vettünk egy kis spray-t, a legrosszabb minőségűt, amire éppen volt pénzünk, aztán elmentünk este egy házfalhoz és megcsináltuk a Szarak az OTP méhecskére című opuszt. Igénytelen volt, de más volt, mint a többi.

– Volt valamilyen rajzos előképzettséged?

– Semiféle rajztudásom nem volt előtte, jární jártam rajzórákra, meg talán az átlagnál egy kicsit jobb a kézügyességem.

– Ha gyakorolsz valamilyen ábrát vagy felírást, akkor rajzlapon próbálkozol vagy egyből a falakra rajzolsz?

– Hát, rajzlapon szoktam otthon, filcekkel, de szoktam buszokon, villamosokon, metrón is gyakorolni.

– És nem zavar, hogy a buszon van más utas is?

– Nem! Előbb mindig megnézem, hogy a gyanús, jó erőben lévő férfiak le szálltak-e már mellőlem. Az idősebbek, a gyerekek nem zavar. Ilyenkor általában hátat fordítok mindenkinek, és csak rajzolgatok...

– Hány tagú egy mindenre felkészült graffiti-csapat?

– Általában ketten vagyunk a barátommal. Általában én rajzolgok, ő figyel. Ez az állandó csapat, de általában csatlakoznak hozzánk a baráti társaságból is, és a szám kettőtől akár tizenötig is terjedhet.

De van olyan is, amikor összeáll több kis csapat. Ilyenkor egymás mellett festünk, és ki tudjuk segíteni a másikat, többen tudják figyelni a rendőröket.

– Mennyibe kerül egy közepes méretű graffiti elkészítése?

– Most már olyan jó 8-900 Ft-ra esúsztak fel a spray árak, és aki nagyon profi, az különböző szórófejeket, több színárnyalatot vásárol. Egy képre rá lehet költeni 15-20 ezer Ft-ot, de szerintem már 5.000 Ft-ból is jó képeket lehet csinálni.

– Akkor a graffitizés elég drága hobby...

– Igen. De most már a szülőktől is festékeket kapok ajándékba. Szerencsére a szüleim elég toleránsak, így amikor megtudták, hogy graffitizem, persze először megpróbálták lebeszélni, de amikor rájöttek, hogy milyen fontos ez nekem, akkor ráhagyták. Amikor este elindulok otthonról, és a szüleim hallják, hogy csörög a hátizsákom, akkor általában utánam szólnak, hogy: „Vigyázz magadra! Ugye tudod, hogy nem tudjuk kifizetni a büntetést!” Persze erről a hobbymról sem a szomszédok, sem a munkatársak nem tudnak. Megkértem anyáékat, hogy ne beszéljenek erről.

– Mennyi idő alatt lehet elkészíteni egy képet?

– Egy kisebb rajz, az olyan fél óra, de persze a kötelező leállásokkal, azok is bele vannak kalkulálva, olyan egy óráig is eltarthat.

– Készítetek ilyen képet megrendelésre is?

– Már szölk, hogy fessek ki szobákat, de nem vállaltam el, mert még nem érzem magam olyan biztoskézőnek. Egy

szobába olyan képet kell csinálni, ami még ott lesz három év múlva is.

– Közben rajzoltok az utcán, nem féltek?

– Én egy kicsit azért félek, mert tudom, hogy ha elkapnak, egy verés azért mindenképpen kijár. Hallottam már olyanokról, akiket elkaptak a rendőrök, és nem kettőt kaptak. Voltak azért dolgok... Ilyenkor le kéne festeni az egész felületet, meg az emberre ráverik az összes festést, ami a környéken van, és ilyenkor olyat is kifizetnek, aminek közönséges az egészhez. És mondjuk egy belvárosi ház újrafestése is több százezer forint. Ha ezt le kéne festetnem, nem tudom, hogy honnét kerítenék rá pénzt.

– Titeket már kaptak el rendőrök?

– Volt egy-két meleg helyzet, de még nem. Már kétszáz méterről kiszűrjük a rendőröket, és akkor futás... Általában úgy festünk, hogy csak egy festék van a kezünkben, a többi a hátizsákban, így ha futásra kerül a sor, nem kell pakolászni.

– Hogy tudod magadban összeegyeztetni azt, hogy van egy hobby, amit már öt-hat éve csinál, és ez illegális, törvénytelen?

– Mondjuk, ez nem nagyon zavar, mert azt, hogy mi törvényes, meg mi törvénytelen, azt csak emberek állapítják meg. A törvényeket olyan emberek hozzák, akikhez nekem semmi közöm. Én nem csinállok senkinek kárt. Műemlékekre nem festek soha, szobrokra, középületekre se. Csak a lakótelepekre, hidak alá, meg a hasonló ún. értéktelen helyekre. Én kárt nem okozok, csak szebbé teszem azt a lepusztult panelkörnyezetet...

– És az sem zavar, hogy esetleg nem nézik jó szemmel az ott lakók?

– Mondjuk, ez előfordul néha, de nem nagyon. Ha az emberek mindig azt nézik, hogy a többiek mit szólnak a munkájához, akkor senki sem csinálhatna semmit, mert bármit is tesz, kivéve a leghétköznapiabb dolgokat, mint a táplálkozás például, valaki mindig beleköt. Minden lépcsőházban vannak nyafogós öreg mamák, akiknek már tényleg nincs más baja, csak hogy az élő fába is beleköthessenek... Mindenhol vannak dühöngő örültek...

– Dehát mégiscsak az ő házuk...

– Hát, az ő házuk, de én inkább csak olyan helyekre fújok, amik tipikusan az ilyen lerobbant házak, trafóházak. Ezek úgy, ahogy vannak, csúnyák!

– És mit szólnál ahhoz, ha a hatóság legalizálná a graffitizést?

– Hát, ha elfogadnák, akkor lehet, hogy nem nagyon csinálnám, akkor lehet, hogy abbahagynám, mert épp a törvénytelenesség adja a graffitizés sava-borsát...

● Magyi

Schönherz-kupa

A nyolcadik csapás

Kovács Balázs

1996. október 11., Budapest. A Hálszabástya környékén bókászó japán turisták döbbenet figyelik, ahogy pár jani-csárnak öltözött fiatal vagy tucatnyi sörsládát pakol le egy teherautóról. Aztán elviharzik mellettük egy repülő szőnyeg, rajta az erősen illuminált állapotban levő Aladdinnal, és eltűnik a Mátyás-templom irányába. Megijednek. Közben a teherautó kiürül, és a jelenlevő mintegy száz férfiú rárajtol a sörökre. Előkerülnek a korszok is, és a legénység két párhuzamos sorban beáll az előre odakészített hosszú asztal köré.

Kitöltik a nedűt, és késsel, villával, kanállal vagy többnyire ujjal kikeverik a szénsavat. A japánok nem értik a helyzetet. Kézzel-lábbal elmagyarázzák nekik, hogy a Budapesti Műszaki Egyetem Schönherz Zoltán Kollégiumának évente esedékes százas sörváltója készülődik, ami pillanatokkal később el is indul. Az első váltótágok nem produkálnak túl jó időket, általában négy és öt másodperc körül isznak. A középtájon levők már valamivel jobbak, de az igazán nagy ászok, akik természetesen a sor végén vannak, hozzák a megdöbbentő eredményeket. A legjobb idők három másodperc alatt vannak. A váltó igazából csak bemelegítésül szolgál a következő három nap eseményeihez, a tulajdonképpeni Schönherz-kupához. Miután visszamegyünk a kollégiumba, ahol egy jóbarátomnak köszönhetően három napig én is lakni fogok, a rendező csapat tagjai kiosztják a szinteken a versenyfeladatokat. Minden emelet külön csapatot indít. A feladatok között vannak kultúrjellegű és közbotrányokozás-jellegűek. Ennek megfelelően a csapatok is két részre szakadnak. Jómagam a BITBULL nevű, főként villamosmérnökökből és informatikusokból álló egységgel tartok, természetesen a közbotrányokozó szekcióban. Feladataink között szerepel intimbetét-keresés a Váci utcában, rabszolgavásár a Baross és

Moszkva téren, közszeméremértés metrón, buszon és villamoson, aljas indokból elkövetett közlekedésidugó-létrehozás a Lánchíd budai hídfőjénél levő alagútban, és még sok ehhez hasonló ökörség. A fent említettek azonban a viszonylag könnyű és kevés pontot érő feladatok kategóriájába tartoznak. A legnehezebbnek és legnagyobbban díjazottnak azonban két másik ígérkezik. Mi sem természetesebb, mint az, hogy ezekbe vágunk bele. Az első parancs így szól: este, pontban 11-kor aludjon ki a Közgazdasági Tudományegyetemet kivilágító reflektor. – Rajtunk ne múljon – dönt a csapat, és már szállunk is fel a villamosra. Átbaktatunk a Szabadság hídon, és a velünk együtt érkező VILLANYCSAPÁS nevű csapattal nekilátunk a munkának. A kandelábereken levő dobozokról lekerülnek a fedelek, a biztosítékokat csavarhúzó és harapófogók veszik kezelésbe. Megy minden, mint a karikacsapás. Hiába, a villamosmérnök az villamosmérnök. Néhány lelkes tag még az erkélyekre is felmász, hogy a felső reflektorokat is hatástalanítsa. Mikor végzünk, vidáman visszaballagunk a Szabadság hídra, hónunk alatt két útközben szerzett ötszáz literes hordóval. A következő feladat ugyanis a híd kivilágítása. A csúcsán természetesen. Két emberünk már mászik is fel a biztonsági létrán, mikor a pesti hídfőnél két fények villannak.

Pillanatok alatt körbevesz minket vagy öt rendőráutó, és rövid tanakodás után a csapatok tagjai helyet foglalnak bennük. Másnap hajnalban szabadulnak. Visszaérkezésüket a kollégiumba hatalmas üdvözlőfogadja, majd eléneklik tiszteletükre a villamoskar nem hivatalos indulóját. Utolsó sorai így hangzanak:

„Szakmai sovinizmusunk jogos önámítás

Az iparba megyünk lesz majd sírás rívás”

A látottak alapján nem hiszem, hogy örömkönnékes lesznek.

Híres ballépések

Most hiteles, dokumentálható ballépésekről lesz szó. Híres hadvezérek bakijairól, hatalmas pénzügyi bukásokról, tudósok tévedéseiről olvashattok majd.

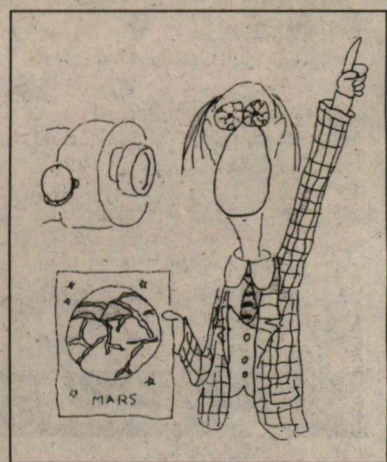
Moszkítók kontra civilizáció

Nagy Kasipur, Arunadnapura királya i. sz. 300 körül elhatározta, forradalmasítja országát (a mostani Srí Lanka) mezőgazdaságát egy bonyolult öntözési- és tározórendszerrel, amit ciszternának nevezett el. A tervnek sikeres voltát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az eddig az ismeretlenség homályában megbúvó székelyét virágzó várossá fejlesztette a ciszterna jótekon hatásának köszönhetően. Híre egészen Rómáig eljutott, ahonnan követek jöttek, hogy megcsodálják az erős, de titokzatos keleti nagyságot.

Hát igen, csak hogy a kreatív lelkeletű uralkodó nem számolt a ciszterna egy másik, kevésbé jótékony hatásával. Ahol víztározó van, ott van moszkító is. Ezt nem tudta a jó Kasipur. Aztán megtudta, s megtudta vele együtt egész Ceylon is. Később azt is, hogy a moszkítók fő tulajdonsága: mérhetetlenül elszaporodni a ciszternák nyugodt vizében. Arra azonban még a legpesszimistább udvari bélijs sem számított, hogy ez az ismeretlen vegetáció nem jár egyedül, vele van a malária is. A malária pedig nem teketóriázott, és egy emberöltő alatt kipusztította a teljes civilizációt.

Lowell-szindróma, avagy a tudósi vakság

1906-ban egy Arizona állambeli obszervatóriumból, óriási lelkesedéssel fogadva, Percival Lowell csillagász bejelentette, hogy megbizonyosodott a Mars-csatornák létezéséről. Ezek, mint azt később a Mars, az élet bölcsője című könyvében ki-



fejtette, vörösek voltak és titokzatosan mozogtak. Mégis, sikerült feltérképeznie azokat, és ennek alapján részletes térképeket adott ki, illetve tettek világszerte az iskolai atlaszokban.

A Marson azonban nincsenek csatornák. A nagy csillagász, szerencsétlenségére, egy ritka szembetegségben szenvedett – amit ma Lowell-szindrómának hívnak –, melynek az a tünete, hogy a beteg látja a saját szemének erezeit. Lowell olyan elismert volt, hogy senki nem mert el- lentmondani. Még a legélesebb szeműk is szemet hunytak...

Kísérlet és kudarc

Francis Bacon felmászott a londoni Highgate Hillre 1626. április 9-én egy hóval töltött libával, mégpedig tudományos kísérletezés céljából. Arra volt kíváncsi, hogy a jég vajon megállítja-e a hús természetes romlását. Hogy ezt megtudja, megette a libát. Megtudta, és meghalt hastífuszban.

● Magyi

Szigorúan
bizalmas

Apróhirdetések

Hirdess a Szegedi Egyetemen!

Várjuk apróhirdetéseiteket a következő címre:
6722 Szeged, Egyetem u. 2-6.

Deppynék: A meggyimag alaposan a torkomon akad, mert megtalálta párját. Szóval, mikor kapom meg a Raffaellót?

XV. Lajosnak üzenem, mondjon le, a királyok ideje rég lejárt!

Miss Kula Gy.

Steiner Orsinak BOLDOG NÉVNA-POT!

L.J.J.! Óvakodj a nagykatától! Veszélyesek!

Don Josénak, a legnagyobb szívtiprórnak: I Want You!!!!

Vedres utcai (Újszeged) külön szobás alberletet keresek. Név és cím a szerkesztőségben.

Keresem azt a fiút, aki okt. 28-án, hétfőn a BTK büfében beszélgetett. Kék pulcsi és farmer volt rajta. Ha emlékszik rám, várom válaszát „kedvező paraméterek” jellegre a szerkesztőségbe.

Félénk másodéves jogászlány vagyok. Egy visszafogott harmad- vagy negyedéves srácot keresek, hogy együtt teessük a teknősbékámat. „100 év” jelgére válaszolj a szerkesztőségbe.

Eladó tíz alig használt vállfa. Ár megegyezés szerint, név és telefonszám a szerk.-ben.

Szeretném elkerülni volt barátnőmet. Tippeket kérek a szerkesztőségbe „lapát” jellegre.

Károlyi, hatodik: Hajrá! Gém

Brigitte Nielsen! Az AJTK-n láttalak a barátoddal, ideje, hogy válts. Várlak a JATE klubban, most csütörtökön.

A te Szüvesztered!

JATE sporthírek

Sítáborok (oktató, dolgozó, hallgató)

Szlovákia - Osbrile

1997. jan. 4-11.

Szállás félpanzió (reggeli-vacsora), Hotel Bystra (2-4 ágyas szobák, fürdővel)

Részvételi költség: 20 DM/fő/nap + útiköltség

Jelentkezés, előleg-befizetés: 1996. december 9., 18.00 óra, 50 DM/fő, Testnevelés

Tanszék, Bélteki Pál, Gyarmati Lajos testnevelő tanároknál

Jugoszlávia - Kopaonik

1997. II. 22 - III. 1.

Szállás félpanzió (reggeli- vacsora), Hotel Junior (2-4 ágyas szobák, fürdővel)

Részvételi költség: 160 DM + útiköltség

Jelentkezés, előleg befizetés: 1996. december 9. 19.00 óra, 50 DM/fő, Testnevelés

Tanszék, Bélteki Pál, Gyarmati Lajos testnevelő tanároknál

Ismét megrendezi a SZOTE Testnevelés Csoportja a Dóm téri váltófutást. A verseny időpontja: november 6. 19.00 óra. Az induló csapatok a rajt előtt fél órával a Demeter-torony mellett gyülekeznek. Korlátozott számú nevezést a rendezők 18.30-ig elfogadnak.

Kézilabda, megyei I. osztály, férfiak

JATE SC - Röske 29-22 (12-9)

Góllövők: Garamhegyi (10), Major, Hüse (5), Garzó (4), Sudár, Juhász (2-2), Lábdy (1)

A mérkőzés első perceiben kölcsönösen potyogtak a gólok mindkét oldalon. A csapatok inkább a támadásokra, mint a védekezésre koncentráltak. A 25. percben aztán a JATE három góllal elhúzott. Innentől kezdve már nem volt kérdéses, hogy melyik csapat gyűjti be a győzelemért járó két pontot.

JATE SC - Algyő 33-29 (14-14)

Góllövők: Garamhegyi (8), Major-Garzó (7-7), Ságay (4), Sudár, Hüse (3-3), Lábdy (1)

Egy mérkőzés, melyen hatvankét gól esett. A csapatok védekezéséről ez a tény mindent elmond. Majd minden támadás góllal fejeződött be, aminek persze a szurkolók, a kapusok kevésbé örültek. Nem elhanyagolható, hogy a JATE csapatában mindkét félidőben eredetileg mezőnyjátékos védett. Talán ezzel is magyarázható a rengeteg kapott gól. A második játékrész vége előtt az egyetemisták több góllal elhúztak, s ez elegendőnek bizonyult a sikerhez.

-jose-

Kétheti sportmix

Labdarúgás

Az elmúlt hetekben az európai kupafordulókon kívül a VB-selejtezők tartották lázban a foci világot. Különösen igaz ez Dél-Amerikára, ahol az egyes országokban vallásként kezelik a focit. Mivel a franciaországi VB mezőnye 32-es lesz, és Brazília címvédőként automatikus résztvevő, így több csapat előtt nyílt meg az út, hogy kvalifikálja magát a 32-es döntőre. A kilenc csapat körmérkőzést játszik, és bár eddig csak öt fordulót játszottak, már számos késhegyre menő csatának lehetünk tanúi. Nézzük az elmúlt forduló történéseit:

Uruguay-Bolívia 1-0, Paraguay-Chile 2-1, Venezuela-Argentína 2-5, Ecuador-Kolumbia 0-1

Az állás:

1.Kolumbia 10-3 13

2.Ecuador 8-6 9

3.Argentína 9-6 8

4.Paraguay 5-3 7

5.Uruguay 4-5 6

6.Bolívia 7-5 4

7.Chile 7-8 4

8.Peru 2-5 3

9.Venezuela 4-15 1

Négyen jutnak tovább.

Az európai selejtező csoportokban is érdekes mérkőzésekre került sor. Anglia például csak nagy nehezen győzött a lengyelek ellen. Cvitko már a 6. percben betalált. A futball szentélyében, a Wembleyben keserítette ezzel a brit szurkolókat, de a 26. és a 38. percben Shearer kétszer villant meg, helyre állítva ezzel az „egyensúlyt”. (Anglia-Lengyelország 2-1). A szerintem erősebb csoportban (6.) Csehország otthon csak 0-0-ra volt képes a spanyolok ellen, nehetítve ezzel a saját dolgukat, mert ebben a csoportban szerepel még az ismét roppant erős jugoszláv gárda, és a szlovákok is reménykednek a továbbjutásban. Négyükhől ugyebár csak kettő mehet tovább... Érdekes, színvonalas meccs volt a Dánia-Görögország összecsapás is. A dánok Laudrup brilliáns játékának köszönhetően 2-1-re verték a helléneket, így most már a horvátok mellett nekik van a legtöbb esélyük a továbbjutásra.

Még mindig a VB-selejtezőknél maradvá, de ezúttal egy szomorú hír: Guetamalában mintegy száz ember vesztette életét, mikor a hazai csapat mérkőzése előtt a stadionba beözönlő szurkolók agyontaposták egymást.

Európai kupaküzdelmek.

A bajnokok ligájában az elmúlt két fordulóban két bomba-meglepetés született. A Göteborg tíz perc alatt fordított, és 2-1-re nyert a világ legjobb csapatának tartott Milan ellen, míg a Manchester United 1-0-ra veszített otthon a török Fenerbahce

Edzőparadicsom Floridában

Amerikában rúgott labdába

(Folytatás a címloldalról)

– Ugyanolyan jókedélyű, mint kiutazása előtt – állapítom meg a messterrel való beszélgetésem kezdetén.

– Igen, az ember sok mindenben változhat, de az alaptermészete megmarad.

– Ön miben változott?

Nem az én feladatom eldönteni, csupán az biztos, hogy már nem az vagyok, aki voltam, megedzetek az élvonalban eltöltött hosszú évek.

– Beszélne a kiutazása előtti botrányról?

– Én szeretném ezt az esetet egyszerű és mindenkorra elfelejteni. Akkor engem tönkre akartak tenni, kitaláltak nevetséges vádakot, hogy megütöttem egy riportert. Le akartak járatni, el akartak távolítani a kispadról. S ezt az alattomos módot választották.

– Van még harag Önben?

– Harag? Dehogy..., legfeljebb ma-

gamra haragszom, mert nem vettem észre, hogy Verebest akarják a vezetőik edzőnek, és én így felesleges lettem.

– Aztán Amerikába vezetett az útja, az egyik legcsodálatosabb turista-paradicsomba, Floridába.

– Pontosan, de nem üdülni mentem a Karib-tenger partjára. Egy edző, aki valamit is tenni akar a labdarúgásért, ilyen környezetről álmodik. A fociuliban, ahol tevékenykedtem, három kitűnő talajú, villanyfényes pálya volt, ezeken játszottuk a mérkőzéseinket. Ezt a három játékteret körülbelül húsz edzőpálya övezte, ahol a kissrácok elsajátították a futball alapelemeit.

– Hogy sikerült önnek beilleszkedni?

– Az amerikaiak nem nézik a nációt, ahonnan származol, ők adják a pénzt, amiért vagy teljesítesz, vagy sem. Én tudtam dolgozni, bizonyítani akartam. Megkaptam a végleges letelepedési en-

gedélyt, szerettek az emberek, én is jól éreztem magam.

– Ha jól tudom, ki is neveztek az említett futballiskola szakmai igazgatójának.

– Jól tudja. A kezem alatt 8600 gyerek dolgozott. A VB-nek köszönhetően egyre népszerűbb a foci az USA-ban. Mintegy 17 millióra emelkedett a sportágat űzők száma. Ha így haladnak, a labdarúgás gyökeret tud eresztetni a földrész északi részén, s ebben én is parányi szerepet játszottam.

– Van-e egyetemi focibajnokság?

– Nem, azt még nem vezették be.

Vannak azonban kupák, kifejezetten az egyetemista csapatok számára. Egyre többen vesznek részt az ilyen rendezvényeken, Los Angelesből Washingtonig. Az biztos, hogy a labdarúgás nem szorítja háttérbe a hagyományos amerikai játékokat, de a népszerűsége egyre nő. ●

Röplabda Mix Kupa

Nem borult a papírforma

Hornok Imre

Kevés olyan sportesemény van, ahol a harmadik hely eléréséhez akár megjelenni is elég. A múlt szombaton mégis ez történt a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola tornatermében.

Az ok igen prózai: a meghívottak közül a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola

nem élt az indulás jogával. Ezért csupán három csapat (SZOTE, JATE, SZÉF) versenghetett az Universitas Kupáért, s a későbbi területi döntőn való részvételért. A körmérkőzéses torna további érdekessége volt, hogy a felálló kezdő hatosokban fiúk-lányok egyenesen szerepelhettek. A mérkőzések pedig két nyert szettig tartottak.

Az első összecsapáson az összeszokott csapat benyomását keltő SZOTE bő fél óra alatt 2-0-ra (8,14) verte az önmagát tartalékosnak valló házigazda SZÉF-et. A következő párosításban a JATE és a SZOTE találkozott. A két régi rivális rangadóján az orvosok egy esetleges győzelemmel a tornát is az első helyen zárhatták volna. A mintegy háromnegyed órás csata azonban magabiztos, 2-1 arányú (4,-7,7) JATE sikerrel zárult, így

a végső diadalra most már ők számíthatnak. A zárómeccsre a főiskolások is nagyon összekapták magukat, hiszen matematikailag még nekik is volt esélyük a torna megnyerésére. Ennek szellemében röplabdázva 16-14-re hozták is az első szettet. A második játszmában a JATE tett tanúbizonyságot küzdeni tudásáról. Úgy nyerték ezt a játékrészt, hogy 10-0 után engedélyezték az első pontot a meglepett SZÉF-nek. Az első szett végén hatalmas küzdelemben – első sorban jó nyitásainak köszönhetően – ismét az egyetemisták diadalmaskodtak, beállítva ezzel a 2-1-es (-14,3,8) végeredményt. Ha a JATE-sok ezt a ragyogó formát és kondíciót állandósítani tudják (a többi vetélytárrsal ellentétben mindössze hat játékost szerepeltettek), a területi döntőn is jól szerepelhetnek. ●

Kispályás labdarúgás

Továbbjutás tanári módon

Sic transit gloria mundi (így múlik el a világ dicsősége). S valóban: a néhány hete még egyetemi jubileumi kupát nyert JATE-s csapatnak már csupán a bronzérem jutott az október 16-án megrendezett Universitas-kupán. A pálmát ezúttal a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola vitte el.

A kupa kiírására azért került sor, hogy egy villámturna keretében eldöntés, a régió mely felsőoktatási intézményének csapatát jelöljék a jövő tavaszi országos Universitas kispályás döntőre. A rendezést a SZOTE Testnevelési Csoport vállalta, a nevezését hat egyetem és főiskola küldte el.

A kiírás értelmében háromcsapatos csoportokat sorsoltak ki, melyek két betonpályán 2x15 perces csatákat vívtak.

Az egyik trióban a házigazda SZOTE, és az igen ambíciózusan futballozó SZÉF (Szegedi Élelmiszeripari Főiskola) csapata esőáztatta derbiken alapos zakókkal látta el a Hittudományi Főiskola legjobb-jait. Az igen jelentős számú drukker – a mintegy 20-25 fős szurkolóhad egyedülálló és érdekes színfoltjává vált a tornának – lelkes biztatása ellenére is a TEO öt, illetve hat gólt kapott a nulla rúgott ellenében. S miután a csoportdöntő 4-4-et hozott, az Élelmiszeripari került a döntőbe, a csalódott orvosoknak a bronzmeccs jutott osztályrészül.

A szomszédos pályán a másik három tagjai is becsülettel „gyilkolták” egymást. Itt a Hódmezővásárhelyi Állat-

tenyésztési Főiskola játszotta a pofozógép szerepét. A JATE ellen még álltak a sarat (1-2), de a JGYTF-fel szemben végképp kapituláltak (0-5). Az egyetem és a tanárképző találkozóján – sajnos, de mindenképpen jogosan – 3-1-re a Juhász Gyula TF győzedelmeskedett, elreptítve ezzel a JATE döntős reményeit.

A korábbi tervekkel ellentétben, a helyosztók közül ekkor már csak a döntő volt hátra. A késői időpont és az egyre intenzívebben záporozó eső amellest szőlt, hogy az elkedvetlenedett csoportutolsók meccsét ne rendezzék meg – mindketten ötödikek lettek.

A 3. helyért sem játszottak. A kisdöntőről lemondó SZOTE előtt így a JATE végzett.

Az estebe nyúló program fő attrakciója, a döntő (JGYTF - SZÉF) főiskolás „belügyé” vált: korán megszerezte a vezetést a kék-fehér csíkos mezben feszítő Élelmiszeripari Főiskola (0-1). A tanárképzősök azonban még a szünet előtt fordítottak (2-1). A második játékrészben már-már eldőlni látszott a harc, ekkor már 5-1-re elhúzott a JGYTF, de ellenfele könnyelműségeit kihasználva a SZÉF 5-4-re szépített, izgalmassá téve a hajrárt, s kialakítva a végeredményt.

Összességében megérdemelten szerezte meg az első helyet a Juhász Gyula Tanárképző, s reméljük sikerrel helytáll majd az országos megmérettetésen is. ●

H.I.

Társastánc

Életritmus tánclépésben



Elkezdődött a tanév, itt a golyabálok ideje, ahol egyre nagyobb népszerűséggel szerepelnek a keringők és más divattáncok. A közönség általában csak feszegetve álldogál és irigykedve bámulja a bemutatókon az orra előtt elsuhanó táncosokat, akik ruhakölteményekben libbennek tova a parketten az elegancia minden tökéletességével. A könnyedség, a szinte maszkyszerű smink azonban kemény munkával töltött, hosszú edzéseket takar. Vagy talán még többet. Hogyan is néz ki egy vérbeli táncos élete? Erről faggattam Kasza Katalint, a szegedi Papiron SC táncklub B osztályos versenyzőjét.

– Tulajdonképpen mit jelent az, hogy B osztályos versenyző vagy?

– Amatőr kategóriában öt osztály van, E-től A-ig, ahol pontrendszer alapján lehet átkerülni egyikből a másikba. Egy versenyen pedig annyi pontot szerezhethünk, ahány párt magunk mögött hagyunk. A profi kategóriába való bekerüléshez már komoly vizsga is szükséges.

– Hogyan kezdődött, és miért tart ez a szenvedély?

– Még nyolcadik osztályban kezdődött, amikor az évfolyamunk bérelt egy táncatanárt. Ő figyelt fel rám. Mindenképpen rá akart venni, hogy komolyan foglalkozzam a táncsal, és figyelmembe ajánlotta Zsilák Zsuzsát mint Szeged egyik legjobb társastánc-tanárát. Legeelőször a klubelőkészítő tanfolyam elvégzése után még hónapokig nem volt párom, de végül, a szerencsés véletlen folytán, összeakadtam Gácsér Attilával, és végül vele indult el igazi táncos karrierem.

– Gondolom, eredményt csak sok idő és energia befektetésével lehet elérni.

– Így van, a tánc külön életstílust követel egy bizonyos osztályon felül. Az edzések lassan már heti tíz órát tesznek ki, ahol nyolc centis sarkú cipőben kell táncolni. Nem beszélve arról, hogy speciális tánccipőt csak Pestről vagy Ausztriából lehet beszerezni, ami nem olcsó mulatság. Ezenkívül nagyon sok mindenről le kell mondanunk. Nem nagyon engedhetjük meg magunknak, hogy szórakozni járjunk. A versenyszezonban (ősz-tavaszig) szinte minden hétvégén verseny van, ahonnan általában csak hétfőn hajnalban keveredünk haza.

– Mennyire jelent a ruha beszerzése anyagi megterhelést?

– Elsősorban ez okoz nagy pénzügyi gondot. Nem is a rengeteg anyag áráról van szó, hanem általában az a nagy kérdés, hogy ki varrja meg a ruhát. Nagyon nehéz hozzáértő varrónőt találni. A cipőt már említettem, de a külsőnhez hozzátartozik a barna bőr, a hajköltemény és a műkörömök. Ahhoz, hogy valaki eredményeket érjen el, különórát vétele szükséges (egy óra díja tíz német márkának felel meg). Új koreográfia elkészítéséhez minimum három óra kell, ez a tíz tánc során megtízszereződik.

– Egy verseny öt latin-amerikai és öt standard táncból áll. Melyik „műfaj” áll hozzád közelebb, van-e kedvenc táncod?

– Az az általános, hogy a párok valamelyik tánc típusra „szakosodnak”. Kéves olyan táncos van, aki mindkettőt ugyanolyan intenzitással, kedvvel, energiával műveli, hiszen egészen más mozgáskultúrát követelnek. A standard táncok kecses, lágy mozdulatokat, nagy lendületet, precízen kidolgozott figurákat igényelnek. Ezzel szemben a latin-amerikai táncoknál a forró tüzes hangulat dominál. Igazából nincs kedvencem, de talán a standard műfajban az angol keringőt, a latin-amerikaiakban pedig a szambát szeretem nagyon.

– Előfordulhat, hogy ez a hobbi a hivatásoddá válik a jövőben?

– Eszembe jutott már, de a döntés nem egyszerű. Egy táncossal bármi történhet, és akkor az egész élete tönkremegy. Különben Magyarországon nehéz ebből megélni. Nincs olyan szép hagyomány, mint külföldön. A magyar bajno-

kok is szponzorhiányban szenvednek. Mindenesetre szeretnék a József Attila Tudományegyetem német szakán diplomát szerezni.

– Nagyon sokan úgy tartják, a tánc nem igazi sport.

– Ez mindig nagyon dühít. Aki látott már igazi versenytáncot, annak van némi fogalma arról, hogy milyen fontos a jó kondíció. Egy-egy döntőbe jutott pár – csak egy kategóriában – több mint fél órát táncol! A számok után a fiúk ingéből csavarni lehet, a lányok pedig általában törülközővel itatják fel az izzadságot. Különböző felmérések szerint a versenyeken a táncosok pulzusa 160-180 között van, oxigénszükségletük hasonló a hosszútávúfutókéhoz. Ezek után, azt hiszem, joggal állíthatom, hogy a profi tánc kemény, igényes és egészséges sport.

– Össze tudnád röviden foglalni, mit jelent neked a tánc?

– Ez nem olyan egyszerű, inkább a bátyámat idézném, aki szintén versenytáncos és szerintem frappánsan megfogalmazta, miért szeretünk táncolni: a tánc más világ. Az ember felveszi a ruhát, amiben fellép és amit soha, semmilyen más alkalommal magára nem ölt. Egy kicsit még töröl a cipőjén, hogy jobban csillogjon. Azután kilép a Parkettre. Így, nagy P-vel. Olyan, mint színésznek a deszka, bokszolónak a ring, úszónak a medence. Aki edz, izzad, egy figurát százszor is elpróbál, akit nézik a tükrök, megint kijavít az edző – csak azért csinálja, hogy egyszer ott legyen a parketten. A pillantások keresztüztében a zenére vár. Azután felcsendülnek a taktusok, végigáradnak rajta és már nem ő lép, hanem a zene viszi magával. Suhan a parketten, és már nem zavarja, hogy nézik. Sőt! Ez a hajtóerő: egy-egy elkapott pillantás, mosoly, csodálkozó, csodáló tekintet. Ha pedig a sors úgy hozza, hogy győz és ott áll a dobogón. Jobb, mint egy diadalmenet. Ő a legmagasabb, mindenki csak őt nézi. Az egész csarnok a lába előtt hever. Ezt az érzést csupán egyetlen ember érzi át ugyanúgy, mint ő: a partnere.

●
HUG

Newcastle

Nem sikerült kiénekelni a sajtot a Szarkák szájából. A vereség okairól valószínűleg még számos találgatás lát napvilágot. Nem tisztem, és nem is akarom a súlyos zakót magyarázni. Csupán egy-két tényt szeretnék felidézni.

Az egyik legyen Lisztes mellőzése.

Varga Zoltán kitért erre a kérdésre az egyik meccs utáni interjújában. „Egy húszéves gyerek nem beszélhet így velem.” Majd hozzátette, Krisztián nem tudja mit akar, úgy dönt, ahogy modják neki. Arra ekkor még nem adott választ, kik navigálják a futballistát. Aztán a Nemzeti Sport október 31-i számában kipakolt. Lisztes makrancoskodásáért Zsiray Lászlót teszi felelőssé. Mást nem kívánt megnevezni.

Nos, az úgy kétségtelenül piszkos. Lisztes játékjoga ugyanis nem a Ferencváros és nem a Stuttgart tulajdonában van. Krisztián felett vállalkozók rendelkeznek, csak a játékjoga van a zöld-fehéreknek. Mellesleg a játékjog körüli hercehurca elentétben áll a FIFA-alapszabállyal.

S hogy kik az említett vállalkozók?

A klub prominens ex-személyiségei. Az ő távozásuk után lett Varga Zoltán a tréner. Elképzelhető, hogy ők fűrják Lisztesen keresztül az edzőt.

A másik tény, a kondíció.

A játékosok megdöbbentek, amikor Varga két tréninget tervezett be egy napra. A futballisták viszont melléálltak. Nagy szerencse. Többször nyilatkozták, jó fociisták akarunk lenni, mindent meg akarunk tanulni a mestertől. Varga – kezdetnek – rakott egy kartonlapot a kapu jobb felső sarkába, s ő megmutatta, hogyan kell rugni. Ötször odarúgta a lasztit. A sztárocskák ámultak, de hangsúlyozom, elfogadták, elismerték a sokszoros válogatott labdarúgót. Csakhogy a kondíció nem változik varázsűtésre, így vállalták a kétszeri gyűrődést. Csak a kérdéses, meddig bírják, mikor lesz tele a hócipőjük, hiszen nem szabad elfelejtenünk, Magyarországon vagyunk, és a mentalitással gondok vannak.

Azt hiszem, most kell megjegyeznem, hogy ismerem a mestert és – amivel ugyan nem büszkélkedem – a játékosokat is. Mindettől függetlenül lehet még bajnok a Fradi.

De térjünk vissza a Newcastle elleni mérkőzésre. Ha engem kérdeznek, miért kapott négy gólt a Ferencváros, akkor azt mondom, azért, mert Beardsley kapufára rúgta a tizenegyest.

●
Kovács Attila

JATE-bajnokság

Rapszodikus Maszturbátor

Újabb két fordulót bonyolítottak le az A-ligában. Lassan kezdenek az erőviszonyok körvonalazódni, de még mindig vannak, és mindig is lesznek hatalmas meglepetések. Kezdjük a Bátor Maszturbátor csapatával, amelynek eddigi szereplését csak egy szóval lehet jellemezni: érthetetlen. Teljeitményüket, ha grafikonon kellene ábrázolni, akkor a színuszgörbe hullámain nyugodtan lehetne használni ennek szemléltetésére. A harmadik fordulóban 10-3-ra kaptak ki az eléggé meggyengült Barcától, majd mikor azt hihetné az ember, hogy az újonc csapat lelkesedése alábbhagy, akkor gurítanak tizenegyet a Tintás Halaknak. Más kérdés, hogy az ellenfél hogy állt fel...

Annál kiegyensúlyozottabb a Lumbágó teljesítménye. A harmadik fordulóban 2-2-es döntetlent játszottak az akkor még teljes csapattal kiálló Tintás Halakkal, majd 4-3-ra nyertek Rozsinszkiék a tavalyi bajnok, ezúttal még – utoljára – tartalékosan kiálló Menetelő Rákok ellen. Összeszedte magát az Amnézia, az előző cikk maliciózus címére saftosan válaszolva 2-0-ra verték az egyre jobb Ciprusi Reteszt, majd egy remek meccsen döntetlent játszottak a Barcával. A bajnokság eddigi kellemes meglepetése a MacBörözlek teljesítménye. A

Szuhánszki Zolival megerősödött csapat előbb 0-0-át játszott a jelenleg vezető Pari Santorinnal, majd 3-2-re verte az egyre reménytelenebb helyzetbe került Dunbart.

Eredmények:

3. forduló:

Pari Santorin-MacBörözlek 0-0
Lumbágó-Tintás Halak 2-2
Barca-Bátor Maszturbátor 10-3
Amnézia-Ciprusi Retesz 2-0
Elmaradt a Menetelő Rákok-Aci Dunbar mérkőzés

4. forduló:

Lumbágó-Menetelő Rákok 4-3
Barca-Amnézia 1-1
Bátor Maszturbátor-Tintás Halak 14-0 (!!!)
Pari Santorin-Ciprusi Retesz 4-1
MacBörözlek-Aci Dunbar 3-2

Az állás:

1. Pari Santorin 9-2 10
2. Lumbágó 12-9 8
3. MacBörözlek 11-10 7
4. Bátor M. 24-15 6
5. Tintás Halak 5-18 5
6. Menetelő R. 9-64 (-1)
7. Barca 14-12 4
8. Ciprusi Retesz 5-8 4
9. Amnézia 5-8 4
10. Aci Dunbar 3-8 0 (-1)

●
- nancy -

Három válasz – egy menü?!

1. 1995-ben hány új Burger King nyílt a világon?
☐ 657 ☐ 158 ☐ 390
2. Mikor nyílt meg a szegedi Burger King?
☐ '91 dec. 1. ☐ '92 júl. 2. ☐ '90 aug. 1.
3. Hány dolgozója van a világon a Burger Kingnek?
☐ 110 ezer ☐ 800 ezer ☐ 295 ezer

A helyes megfejtők között hat darab menükártyát sorsolunk ki.
A megfejtéseket a szerkesztőségbe várjuk november 13-ig.

